

PROGRAM ROZVOJA MESTA TRNAVY 2035

s výhledom do roku 2040

„Mesto Trnava - mesto príležitostí“

Mesto Trnava, 2025

Schválené Mestským zastupiteľstvom mesta Trnava
dňa 17. septembra 2025 uznesením č. 834/2025.

Dokument neprešiel jazykovou úpravou.

PROGRAM ROZVOJA MESTA TRNAVY 2035 s výhľadom do roku 2040	1
<i>„Mesto Trnava - mesto príležitostí“</i>	1
ÚVOD	6
Kľúčové zmeny v strategickom plánovaní rozvoja mesta	6
Integrovaný prístup	7
Previazanie strednodobého a dlhodobého strategického a územného plánovania	8
Zladenie programovacích cyklov v strategickom plánovaní s národnou a európskou úrovňou	9
Základná charakteristika strategického dokumentu	10
Aplikácia hlavných zásad regionálnej politiky a politiky súdržnosti Európskej únie	11
Kontext prípravy	11
Technická pomoc medzinárodných inštitúcií	12
Posúdenie strategického dokumentu v zmysle legislatívy	12
POUŽITÉ SKRATKY	13
ANALÝZA - východisková situácia a charakteristika územia - zhrnutie	15
Základná informácia o území	15
SWOT analýza územia mesta	15
Analýza vonkajšieho prostredia	18
STEEP analýza územia mesta	18
Hlavné výzvy a problémy územia mesta Trnava	18
Hlavné výzvy a problémy na úrovni EÚ	20
Analytické zistenia PRM Trnava 2035	21
Strategický výhľad pre rozvoj mesta Trnavy	21
Charakteristika územia – zhrnutie	22
STRATEGICKÁ ČASŤ - VÍZIA	23
Príprava vízie	23
Návrh vízie mesta Trnava 2035	24
Dlhodobá vízia rozvoja mesta do roku 2050	24
STRATEGICKÁ ČASŤ – STRATEGICKÝ RÁMEC	27
Rozvojová stratégia mesta Trnava	27
Strategický intervenčný rámec	27
Prehľad strategických priorít, oblastí a kľúčových tém	32
Prehľad strategických a špecifických cieľov	33
PROGRAMOVÁ ČASŤ STRATEGICKÁ OBLASŤ 1. VEREJNÉ SLUŽBY	36
STRATEGICKÝ CIEĽ 1.1. Podpora zdravia, zdravotná a sociálna starostlivosť pre všetkých	36
ŠPECIFICKÝ CIEĽ 1.1.1. Zabezpečovať dostupné integrované verejné služby v oblasti zdravia a sociálnej starostlivosti	37
ŠPECIFICKÝ CIEĽ 1.1.2. Dobudovať kvalitnú a dostupnú infraštruktúru pre pohybové aktivity, rekreáciu, kultúru a voľný čas pre všetkých	38
ŠPECIFICKÝ CIEĽ 1.1.3. Zlepšovať dostupnosť, bezpečnosť, kvalitu a využívanie verejných priestorov	39
STRATEGICKÁ OBLASŤ 2. KAPACITY	40

STRATEGICKÝ CIEĽ 2.1. Kapacity pre otvorené spravovanie územia.....	40
ŠPECIFICKÝ CIEĽ 2.1.1. Vytvoriť analyticko-strategickú plánovaciu platformu	40
ŠPECIFICKÝ CIEĽ 2.1.2. Vytvoriť funkčnú komunikačnú platformu pre otvorené spravovanie územia a aktívnu participáciu občanov	41
ŠPECIFICKÝ CIEĽ 2.1.3. Umožňovať využívanie otvorených dát verejnosťou.....	42
STRATEGICKÁ OBLASŤ 3. ISTOTY a BEZPEČNOSŤ	43
STRATEGICKÝ CIEĽ 3.1. Posilnenie bezpečnosti a sociálne istoty	43
ŠPECIFICKÝ CIEĽ 3.1.1. Podporovať dostupnosť bývania pre všetky skupiny obyvateľov.....	44
ŠPECIFICKÝ CIEĽ 3.1.2. Zavádzať nové podporné integrované verejné služby	44
ŠPECIFICKÝ CIEĽ 3.1.3. Zabezpečiť bezpečnosť obyvateľstva	45
STRATEGICKÁ OBLASŤ 4. DIGITÁLNY PRECHOD	47
STRATEGICKÝ CIEĽ 4.1. Inteligentné mesto Trnava	47
ŠPECIFICKÝ CIEĽ 4.1.1. Zabezpečiť riadenie rozvoja mesta Trnava na základe otvorených dát, dôkazov dlhodobého strategického plánovania	48
ŠPECIFICKÝ CIEĽ 4.1.2. Využívať nové technológie a inovácie v komunálnom hospodárstve (odpady, energetika a i.).....	49
STRATEGICKÁ OBLASŤ 5. MOBILITA	50
STRATEGICKÝ CIEĽ 5.1. Moderný a udržateľný dopravný systém.....	50
ŠPECIFICKÝ CIEĽ 5.1.1. Dobudovať infraštruktúru pre moderný a udržateľný systém dopravy	51
ŠPECIFICKÝ CIEĽ 5.1.2. Zvýšiť význam verejnej dopravy	51
ŠPECIFICKÝ CIEĽ 5.1.3. Zaviesť nové služby a inovatívne technológie v oblasti dopravy	52
ŠPECIFICKÝ CIEĽ 5.1.4. Zvyšovať podiel ekologickej dopravy a aktívnej mobility	53
STRATEGICKÝ CIEĽ 5.2. Prepojenie územia mesta a mestskej funkčnej oblasti.....	53
ŠPECIFICKÝ CIEĽ 5.2.1. Vybudovať sieť multimodálnych prestupných bodov	54
ŠPECIFICKÝ CIEĽ 5.2.3. Spravovať efektívne dopravnú infraštruktúru.....	54
STRATEGICKÁ OBLASŤ 6. EKOLOGIZÁCIA MESTA	56
STRATEGICKÝ CIEĽ 6.1. Zelené a regenerované mesto Trnava	57
ŠPECIFICKÝ CIEĽ 6.1.1. Znižovať energetickú náročnosť budov /kritický cieľ/	58
ŠPECIFICKÝ CIEĽ 6.1.2. Zlepšiť kvalitu všetkých zložiek mestského prostredia (ovzdušia, pôdy a vody).....	58
ŠPECIFICKÝ CIEĽ 6.1.3. Zvyšovať biodiverzitu a odolnosť mestského prostredia	59
STRATEGICKÝ CIEĽ 6.2. Podporovať prechod na obehové hospodárstvo.....	60
ŠPECIFICKÝ CIEĽ 6.2.1. Zvyšovať mieru triedenia, recyklácie a opätovného použitia odpadov	60
STRATEGICKÁ OBLASŤ 7. NOVÁ MESTSKÁ EKONOMIKA	62
STRATEGICKÝ CIEĽ 7.1. Inovatívna a adaptabilná mestská ekonomika	62
ŠPECIFICKÝ CIEĽ 7.1.1. Podporovať vznik a udržateľnú produkciu podnikateľských platforiem a sietí .	63
ŠPECIFICKÝ CIEĽ 7.1.2. Vytvárať podmienky pre vznik nových pracovných miest v nových odvetviach	64
STRATEGICKÝ CIEĽ 7.2. Využívanie dedičstva a revitalizácia územia	64
ŠPECIFICKÝ CIEĽ 7.2.1. Obnovovať kultúrne a prírodné pamiatky.....	65
ŠPECIFICKÝ CIEĽ 7.2.2. Komerencializovať revitalizované územia a objekty	66
STRATEGICKÁ OBLASŤ 8. VZDELÁVANIE A TALENTY	67
STRATEGICKÝ CIEĽ 8.1. Zručnosti pre inovatívnu a adaptabilnú mestskú ekonomiku	67
ŠPECIFICKÝ CIEĽ 8.1.1. Dobudovať inkluzívny systém vzdelávania a vhodné učebné prostredie.....	68
ŠPECIFICKÝ CIEĽ 8.1.2. Podporovať celoživotné vzdelávanie pre potreby novej mestskej ekonomiky .	68

ŠPECIFICKÝ CIEĽ 8.1.3. Umožniť profesionálny rast a nadobúdanie nových zručností pre pracovníkov verejnej správy a jej organizácií	69
STRATEGICKÁ OBLASŤ 9. INOVÁCIE	70
STRATEGICKÝ CIEĽ 9.1. Podpora inovácií v mestskom prostredí	70
ŠPECIFICKÝ CIEĽ 9.1.1. Využívať inovácie a nové technológie v urbanizovanom mestskom prostredí .	71
ŠPECIFICKÝ CIEĽ 9.1.2. Zapájať mesto do medzinárodnej spolupráce a inovatívnych mestských partnerstiev	71
FINANČNÁ ČASŤ	73
Plán využitia zdrojov vrátane finančného plánu.....	73
Akčný plán PRM Trnava 2035.....	73
Zdroje financovania.....	73
Zdroje Európskej únie	75
Ďalšie zdroje financovania.....	76
REALIZAČNÁ ČASŤ.....	78
I. AGENDA ROZVOJA MESTA TRNAVY	79
Politiky, integrované stratégie a strategické intervencie	79
Integrovaná územná stratégia mestskej funkčnej oblasti Trnava	80
Strategické intervencie	81
Akčný plán PRM Trnava 2035 a Programový rozpočet mesta Trnava.....	82
Harmonogram	83
II. MONITORING A HODNOTENIE	84
Hodnotenie a výber intervencií	86
Systém spoločného hodnotenia PRM s aktérmi územnej spolupráce	87
III. ÚZEMNÉ PARTNERSTVO.....	88
Územná a tematická dimenzia	89
IV. PODPORA KOMUNIKÁCIE.....	90
V. KAPACITY A ZNALOSTI.....	91
ZÁVER	92
PRÍLOHA.....	93
Prehľad merateľných ukazovateľov	

ÚVOD

Program rozvoja mesta Trnavy 2035 spoločne s **Územným plánom mesta Trnava** sú kľúčovými strategickými dokumentmi miestnej samosprávy a definujú strategický a územný rámec pre súčasný a budúci rozvoj mesta. Program rozvoja mesta Trnavy 2035 ako Program hospodárskeho rozvoja a sociálneho rozvoja na roky 2026 až 2035 s výhľadom do roku 2040 (ďalej len „PRM“, „PRM Trnava 2035“) ako strednodobý strategický dokument stanovuje základnú stratégiu rozvoja s dôrazom na zabezpečenie vyváženého a udržateľného rozvoja územia mesta rešpektujúceho potreby obyvateľov a sociálno-ekonomických partnerov. PRM zavádza nové mechanizmy **integrovaného plánovania** s cieľom flexibilnej prioritizácie, koncentrácie, prepájania a využívania disponibilných zdrojov verejnej správy a sociálno-ekonomických partnerov mesta. Identifikuje strategické oblasti rozvoja mesta s pozitívnym dopadom na zvyšovanie konkurencieschopnosti a prosperity územia, zabezpečenia jeho odolnosti, kvality verejných služieb a dobrého spravovania.

Aktuálne zmeny v národnej a európskej legislatíve, zmeny v mechanizmoch financovania a spravovania, podmienkach a výške financovania správy a rozvoja mesta z verejných zdrojov a nové medzinárodné, národné a regionálne strategické rozvojové priority vytvárajú potrebu zvyšovania odolnosti a pripravenosti územnej samosprávy, aby dokázala pružne reagovať na dopady komplexných aktuálnych a vznikajúcich celospoločenských a miestnych výziev.

Program rozvoja mesta Trnavy 2035 má povahu nového dokumentu v zmysle § 8 zákona č. 539/2008 Z. z. o podpore regionálneho rozvoja v znení neskorších predpisov („program hospodárskeho rozvoja a sociálneho rozvoja, resp. program rozvoja obce“). Dokument je vypracovaný v súlade s cieľmi a prioritami schválenými v národných a európskych strategických dokumentoch, pričom zohľadňuje ciele a priority PHRSR TTSK na roky 2023 – 2030, je vypracovaný v súlade so záväznou časťou platnej územnoplánovacej dokumentácie mesta Trnavy (posledná aktualizácia začiatkom roka 2025) a Integrovanou územnou stratégiou mestskej funkčnej oblasti jadrového mesta Trnava na obdobie 2022-2027. PRM vytvára priestor pre integráciu všetkých existujúcich a budúcich tematických politík a súvisiacich dokumentov Mesta Trnavy pre jednotlivé oblasti rozvoja, smerujúc k vyváženému a udržateľnému rozvoju územia mesta.

Program rozvoja mesta Trnavy 2035 vychádza z dosiahnutých výsledkov predchádzajúceho obdobia a z koncentrovaného úsilia mesta Trnavy v štyroch prioritných oblastiach rozvoja a realizovaných aktivitách, pričom dve prioritné oblasti – oblasť životného prostredia a dopravy a technickej infraštruktúry zostávajú a zameranie ďalších dvoch oblastí zameraných na podnikanie a ľudské zdroje a verejné služby sa čiastočne menia.

- *Prioritná oblasť A: Ľudské zdroje a podnikateľské prostredie – **PRIORITA: INOVATÍVNA TRNAVA***
- *Prioritná oblasť B: Doprava a technická infraštruktúra – **PRIORITA: PREPOJENÁ TRNAVA***
- *Prioritná oblasť C: Mestské životné prostredie – **PRIORITA: EKOLOGICKÁ TRNAVA***
- *Prioritná oblasť D: Komunikácia, verejné služby a občan – **Priorita: TRNAVA BLIŽŠIE K OBČANOM***

Kľúčové zmeny v strategickom plánovaní rozvoja mesta

Samospráva Mesta Trnavy reaguje na dynamický vývoj a celospoločenské zmeny. Pristupuje ku transformácii doterajšieho systému strategického plánovania, kde prostredníctvom nového strategického programu (PRM) vytvára predpoklady a rámec pre integráciu strategického, územného a finančného plánovania a účinnejšie zapájanie sociálno-ekonomických partnerov z verejnej správy, z podnikateľského a akademického sektora, neziskového sektora i samotných občanov do správy a rozvoja mesta.

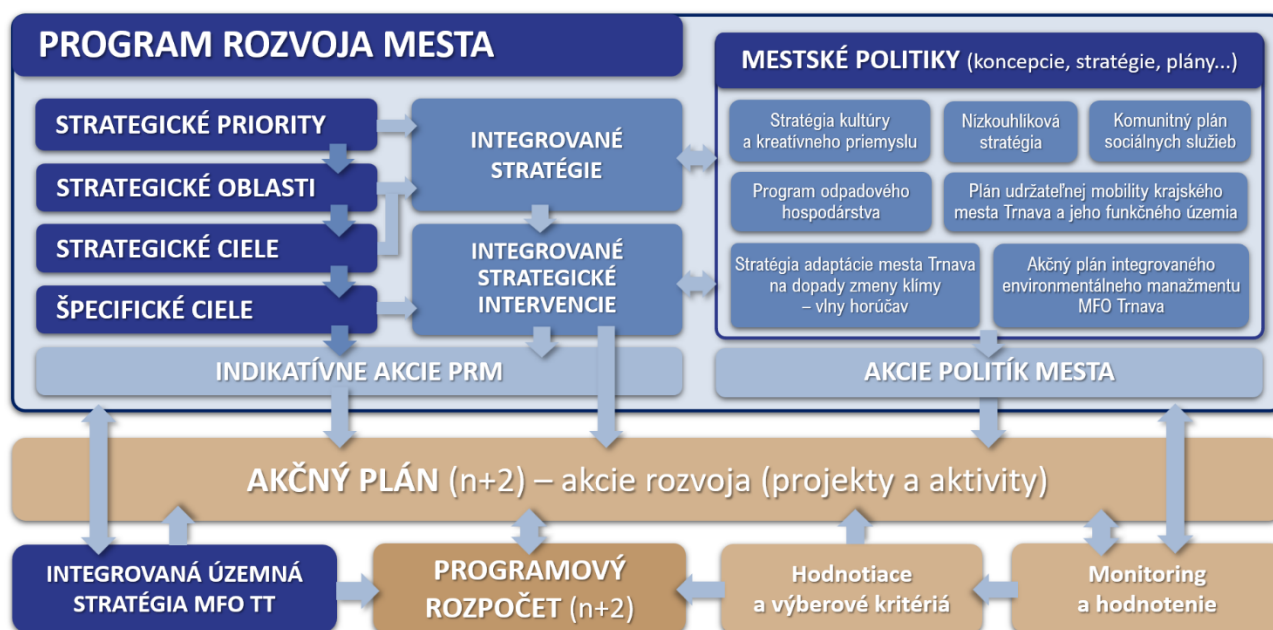
Súčasťou zmien v strategickom plánovaní rozvoja mesta je aj priemet medzinárodných strategických dokumentov a metodík relevantných pre mestský (urbánny) rozvoj a uplatňovanie **zásad politiky súdržnosti Európskej únie**, akými sú napríklad viacúrovňové riadenie, subsidiarita (prístup zdola), partnerstvo, integrovaný prístup, miestne orientovaný prístup.

Integrovaný prístup

Hlavnou zmenou v porovnaní s doterajším prístupom je vytvorenie systému uplatňovania **integrovaneho prístupu v strategickom, územnom a finančnom plánovaní**, spočívajúceho v prepojení a štandardizácii existujúcich rôznych tematických strategických dokumentov a procesov. PRM napríklad navrhuje doplnenie systému strategického plánovania o nové tematické strategické dokumenty pre rozvojové oblasti, ktoré doteraz neboli vôbec alebo boli len čiastočne pokryté. Cieľom je vytvoriť jednotný, integrovaný, komplexný, vyvážený, flexibilný, transparentný a funkčný systém plánovania, vykonávania a hodnotenia rozvojových politik využívajúci dáta vrátane príslušných kapacít ako jeden z predpokladov úspešnej výsledkovo orientovanej rozvojovej stratégie mesta.

Obrázok 1. Kľúčové zmeny v strategickom plánovaní – integrované strategické a finančné plánovanie

Politiky, integrované stratégie a strategické intervencie Integrované strategické a finančné plánovanie

Zdroj: Vlastné spracovanie

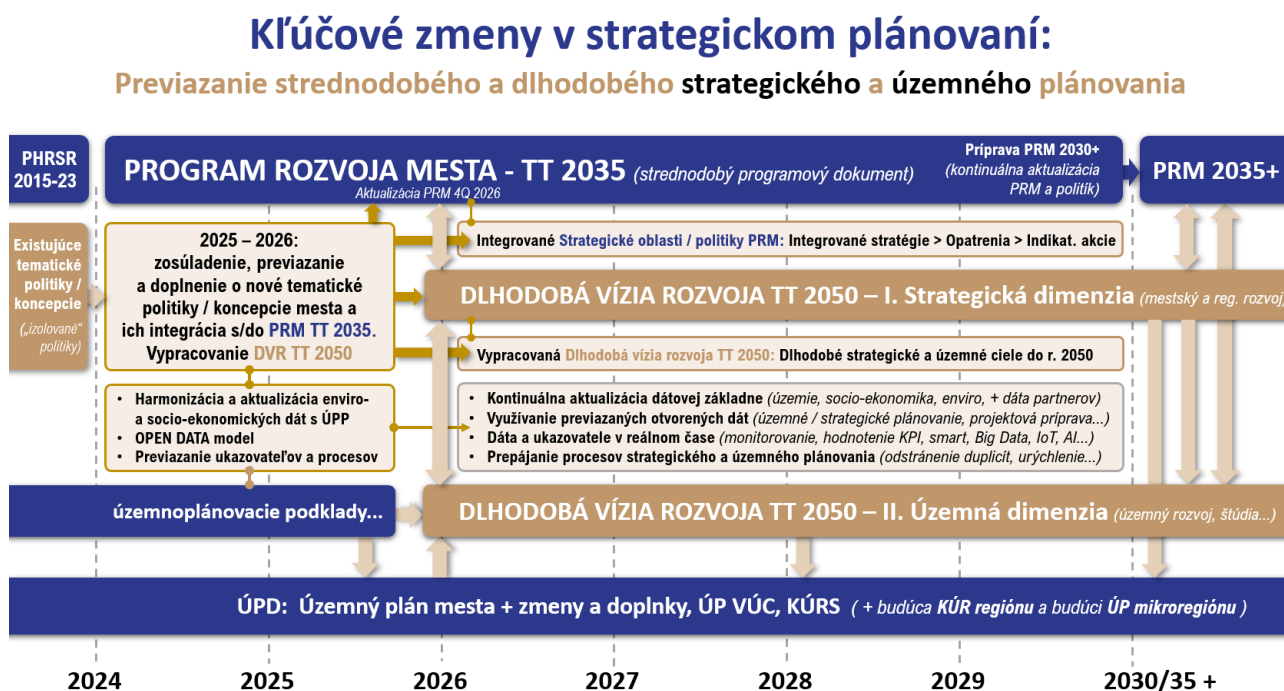
Obrázok 1 popisuje integráciu v strategickom plánovaní, základné väzby medzi jeho prvkami – PRM a jeho štruktúra, existujúce a budúce mestské politiky, Integrovaná územná stratégia Mestskej funkčnej oblasti Trnava (ďalej len „MFO“), územný plán, programový rozpočet mesta (n+2) a prepojenia na krátkodobý strategický plánovací a vykonávací dokument – Akčný plán PRM (n+2).

Územný plán predstavuje dlhodobý plánovací dokument. Program rozvoja mesta, mestské rozvojové politiky a Integrovaná územná stratégia MFO Trnava predstavujú strednodobé plánovacie dokumenty. Akčný plán a programový rozpočet mesta (s priemetom akcií PRM a politik – projektov a aktivít – predstavujú krátkodobý plánovací dokument (1+2 roky). Samospráva mesta už postupne počas prípravy tohto strategického dokumentu začala zmeny v strategickom plánovaní s navrhovanou štruktúrou 9 strategických oblastí PRM, čím sa vytvorili prvé predpoklady pre integrovaný systém strategického plánovania, monitorovania a hodnotenia.

Previazanie strednodobého a dlhodobého strategického a územného plánovania

Pri plánovaní a vykonávaní zmien v strategickom plánovaní je nevyhnutné výraznejšie uplatňovať napríklad viacgeneračný a medzisektorový pohľad na želanú budúcnosť mesta, ktorý výrazne presahuje existujúce politické cykly vo verejnej správe. Ciele udržateľného rozvoja nie je možné efektívne dosahovať často izolovanými úzko sektorovými politikami (doprava, informatizácia, sociálne služby a pod.) a krátkodobými intervenciami. Súčasťou integrovaného prístupu je postupná zmena a previazanie strednodobého a dlhodobého strategického, územného a finančného plánovania ako predpoklad pre udržateľné zvyšovanie konkurencieschopnosti, atraktivity, odolnosti a udržateľnosti územia.

Obrázok 2. Kľúčové zmeny v strategickom plánovaní – Previazanie strednodobého a dlhodobého strategického a územného plánovania

Zdroj: Vlastné spracovanie

Obrázok 2 popisuje postupnú **integráciu a transformáciu procesov strategického a územného plánovania** v kontexte platnej legislatívy. Počas integračnej fázy navrhovanej na roky 2025 - 2026 sa budú zosúladať, štandardizovať existujúce a dopĺňať nové politiky mesta, kde po ich harmonizácii sa navrhuje v závere roka 2026 vykonať súvisiacu aktualizácia PRM nadväzujúca taktiež na revíziu Programu Slovensko na národnej úrovni. Súčasťou procesu zladovania a dopĺňania politik bude aj úprava **Dlhodobej vízie rozvoja mesta Trnavy do roku 2050** (ďalej len „DV“), ktorá by zohľadnila aktualizácie, nové vypracované politiky mesta i celkový aktuálny vývoj celospoločenských, geopolitických a environmentálnych výziev s dopadmi na budúcnosť územia mesta. V **strategickej dimenzii** DV sa zohľadnia výzvy a kľúčové politiky regionálneho a mestského rozvoja vrátane rozvoja vidieka relevantného pre mesto Trnava (zázemie mesta) z pohľadu jadrového mesta MFO Trnava a aj ako pozície krajského mesta v kontexte celého Trnavského kraja a jeho budúcnosti aj z pohľadu celoslovenského, cezhraničného a stredoeurópskeho. V **územnej dimenzii** bude DV reflektovať východiská pre nové územnoplánovacie dokumenty v zmysle platnej legislatívy z pohľadu územných vzťahov mesta. V kontexte budúcich sociálno-ekonomických potrieb rozvoja územia mesta a posilňovania jeho konkurencieschopnosti a odolnosti bude DV vytvárať rámce pre zhodnocovanie rozvojového územného potenciálu s rešpektovaním princípov udržateľnosti.

Zladenie programovacích cyklov v strategickom plánovaní s národnou a európskou úrovňou

Existujúci systém financovania územnej samosprávy na Slovensku vyvoláva očakávania, že podstatnú časť financovania pre rozvojové projekty na území mesta Trnava bude možné realizovať primárne z externých verejných zdrojov, predovšetkým z Európskych štrukturálnych a investičných fondov (ďalej len „EŠIF“):

- návrh PRM a mílniky jeho aktualizácie reflektujú **programový cyklus Európskej únie** s možným priemetom rozvojových potrieb mesta v rámci strednodobej aktualizácie Programu Slovensko i prípravy novej Politiky súdržnosti EÚ po roku 2027 pre nové programové obdobie po roku 2027+,
- súčasne s prípravou a realizáciou PRM sa realizovala aktualizácia a implementácia **Integrovanej územnej stratégie mestskej funkčnej oblasti Trnava** na obdobie 2022 – 2027 (ďalej len “IÚS MFO Trnava”, aktuálna verzia 1.3), ktorá je implementačnou stratégiou MFO Trnava pre využívanie EÚ fondov a finančných nástrojov EÚ.

Obrázok 3. Kľúčové zmeny v strategickom plánovaní - Zladenie s programovým cyklom EÚ a SK

Zdroj: Vlastné spracovanie

Obrázok 3 popisuje základný časový rámec a mílniky pre zmenu strategického plánovania na úrovni mesta z pohľadu zosúladenia programového cyklu mesta, Slovenskej republiky a Európskej únie. Navrhované mílniky definujú časový rámec a vytvárajú priestor pre účinnejšie navrhovanie a zapracovanie rozvojových priorít a strategických intervencií mesta v zmysle princípov subsidiarity a viacúrovňového riadenia do programových dokumentov Slovenskej republiky v kontexte čerpania EŠIF. V rámci medzinárodnej spolupráce si mesto môže vytvárať významný priestor pre získavanie dodatočnej a adresnej pomoci priamo zo zdrojov EÚ nad rámec národnej alokácie EŠIF. Predmetom zosúladenia procesov je nielen časová súslednosť, ale aj tematická koncentrácia a strategická prioritizácia v zmysle podporovaných aktivít zo strany Európskej únie.

Aktuálnou výzvou do blízkej budúcnosti je účinnejšie **prepájanie prípravy a vykonávania PRM a IÚS MFO Trnava** na strategické a projektové plánovanie na úrovni Trnavského samosprávneho kraja (PHRSR a IÚS

TTSK), kde sa územne (mesto a jeho okolie) prekrývajú kompetencie, stratégie a finančné nástroje viacerých inštitúcií štátnej správy, regionálnej a miestnej samosprávy.

Súčasťou prípravy, aktualizácie a vykonávania PRM je aj príprava, aktualizácia a implementácia **Integrovanej územnej stratégie mestskej funkčnej oblasti Trnava**, ktorá definuje rozvojové priority a strategické intervencie pre širšie územie mesta Trnava v kontexte čerpania Európskych štrukturálnych a investičných fondov určených pre **udržateľný mestský (urbánny) rozvoj**. **Mestská funkčná oblasť Trnava** je tvorená jadrovým mestom Trnava a 12-imi obcami v jeho spádovom území. V zmysle novej legislatívy EÚ pre programové obdobie 2021 – 2027 má mestská samospráva prostredníctvom podpory udržateľného mestského rozvoja z fondov EÚ jednoduchší prístup k financovaniu svojich špecifických rozvojových potrieb prostredníctvom Kooperačnej rady udržateľného mestského rozvoja Trnava.

Základná charakteristika strategického dokumentu

Strategický dokument PRM Trnava 2035 vytvára rámec pre komplexný rozvoj mesta na roky 2025 – 2035 vo všetkých oblastiach, ktoré sa dotýkajú života v meste Trnava a je rozdelený do niekoľkých kapitol.

PRM Trnava 2035 tvorí **hlavný dokument členený do jednotlivých kapitol**: úvod, analýza - východisková situácia a charakteristika územia - zhrnutie, strategická časť – vízia a strategický rámec, programová časť, finančná časť, realizačná časť, záver a príloha – prehľad merateľných ukazovateľov.

Úvod predstavuje zhrnutie dokumentu a základné informácie o strategickom dokumente.

Analytické zhrnutie – východisková situácia a charakteristika územia obsahuje súhrnné hodnotenie a analýzu východiskovej situácie mesta Trnava, odhad budúceho vývoja územia mesta, možné riziká a ohrozenia v nadväznosti na existujúce stratégie, koncepcie alebo využívanie vnútorného potenciálu územia, jeho limitov a rozvoja či definovanie podmienok udržateľného rozvoja mesta.

Strategické a programové časti obsahujú víziu, strategický rámec rozvoja mesta a programovú časť pri zohľadnení vnútorných špecifik územia s rešpektovaním princípov regionálnej a urbánnej politiky, aby sa dosiahol vyvážený a udržateľný rozvoj územia a kvalita života obyvateľov mesta Trnava.

Tieto kapitoly tvoria:

- **Strategická časť – vízia** – popisuje priebežné výsledky a závery procesu prípravy vízie a obsahuje návrh vízie v kontexte implementácie PRM Trnava 2035
- **Strategická časť – strategický rámec** – určuje rámec pre strategické priority, strategické oblasti a strategické ciele a špecifické ciele
- **Programová časť** – popisuje strategické a špecifické ciele v kontexte očakávaných zmien, navrhuje strategické projekty, indikatívne akcie a kľúčové ukazovatele, garantov za MsÚ a kľúčových partnerov v území relevantných pre implementáciu jednotlivých cieľov a indikatívnych intervencií

Finančná časť popisuje finančný rámec prípravy a implementácie strategických projektov a akcií, zdroje financovania, odhady nákladov na implementáciu.

Realizačná časť popisuje implementačný rámec PRM Trnava 2035 s výhľadom do roku 2040. Zameriava sa na inštitucionálne a organizačné aspekty zabezpečenia plnenia PRM, navrhuje systém územnej spolupráce, systém monitoringu a hodnotenia, riziká implementácie, časový rámec realizácie, mechanizmus tvorby ročných akčných plánov a mechanizmus aktualizácie strategického dokumentu.

Aplikácia hlavných zásad regionálnej politiky a politiky súdržnosti Európskej únie

Partnerstvo – všetci sociálno-ekonomickí partneri (národné, regionálne a miestne inštitúcie verejnej správy, podnikateľský sektor, sektor celoživotného vzdelávania, neziskový sektor a subjekty občianskej spoločnosti atď.), ktorí sa aktívne podieľali na plánovaní a budú sa podieľať na realizácii investícií ako aj na všetkých ostatných projektoch (detailnejší popis je v časti PRM venovanej systému územnej spolupráce).

Subsidiarita – rozhodovanie sa realizuje na najnižšej praktickej úrovni.

Programovanie a strategické plánovanie – všetky navrhované intervencie sú v súlade s ucelenou schválenou dlhodobou stratégiou rozvoja mesta, ktorá kladie dôraz na komplexné posúdenie a riešenie problémových/strategických oblastí rozvoja mesta a regiónov.

Doplnkovosť – navrhované intervencie môžu byť komplementárne k iným realizovaným alebo pripravovaným intervenciám (fázované projekty), financovanie môže byť doplnkové k iným zdrojom a k EÚ zdrojom.

Koncentrácia – plánované intervencie sa sústreďujú do strategických priorít, tém alebo vybraných častí mesta na realizáciu strategických projektov a akcií. PRM Trnava 2035 je strategický dokument, ktorý má charakter strategického rámca ako otvorenej, flexibilnej koncepcie, schopnej reagovať na aktuálne zmeny východiskových podmienok, ktorého realizácia je pravidelne monitorovaná a hodnotená a je skutočne živým dokumentom s možnosťou aktualizácie.

Integrácia – plánované integrované intervencie sa realizujú ako výsledok dlhodobého strategického plánovania a prispievajú k riešeniam komplexných výziev a potrieb územia.

Kontext prípravy

Účelom PRM je vytvoriť strategický rámec pre takú dlhodobú rozvojovú stratégiu mesta, ktorá vyjadruje ekonomické a sociálne záujmy jej občanov a zároveň je v súlade so strategickými dokumentmi Európskej únie a ďalšími relevantnými medzinárodnými strategickými dokumentami s účasťou Slovenskej republiky, ďalej s prijatými koncepciami štátu príp. rezortnými stratégiami, napr. so záujmami ochrany prírody a krajiny, životného prostredia, kultúrneho dedičstva, so stratégiou rozvoja príslušného mikroregiónu, a pod. PRM Trnava 2035 svojou realizáciou prispieva k dlhodobému vyváženému a udržateľnému rozvoju mesta.

Príprave predchádzali konzultácie s relevantnými aktérmi na všetkých úrovniach, vstupy poskytovanej technickej pomoci, skúsenosti prípravného tímu z prípravy IÚS MFO Trnava na roky 2022 – 2027 a zistenia z procesu monitorovania a hodnotenia platného strategického dokumentu mesta a spoločného programového dokumentu obcí tvoriacich MFO Trnava – IÚS MFO Trnava.

Počas prípravy strategického dokumentu boli realizované aj zmeny a doplnky k Územnému plánu mesta Trnava a aktualizácia IÚS MFO Trnava na roky 2022 – 2027.

PRM Trnava 2035 tiež prispieva k cieľom udržateľného rozvoja **Agenda 2030**, a to najmä v oblastiach: Kvalita zdravia a života, Kvalitné vzdelávanie, Dostupné a čisté energie, Dôstojná práca a ekonomický rast, Udržateľné mestá a komunity a Ochrana klímy. Príspevok sa vyhodnocuje samostatným súborom ukazovateľov raz za 3 roky.

Obrázok 4. Príspevok PRM Trnava 2035 k cieľom udržateľného rozvoja Agendy 2030

Zdroj: AGENDA 2030 – SDG, vlastné spracovanie

Technická pomoc medzinárodných inštitúcií

Pri príprave IÚS MFO Trnava (s procesným a obsahovým presahom na prípravu PRM Trnava 2035) získalo mesto Trnava v rokoch 2023 a 2024 pilotnú technickú pomoc od **Európskej komisie - Európskeho riaditeľstva pre mestskú a regionálnu politiku** (DG REGIO) a **Skupiny Svetovej Banky** (WBG – World Bank Group), zameranú na strategické plánovanie a financovanie strategických intervencií, využívalo tak neformálne konzultácie s odborníkmi ostatných generálnych riaditeľstiev a agentúr Európskej komisie a prenos dobrej praxe iných európskych miest. Zástupcovia mesta a odborní pracovníci mali možnosť osobných konzultácií a zdieľania dobrej praxe so zástupcami EK, iných európskych miest a na pôde iných profesijných a záujmových združení a medzinárodných sietí.

Posúdenie strategického dokumentu v zmysle legislatívy

Strategický dokument prešiel posudzovaním vplyvov na životné prostredie v súlade so zákonom č. 24/2206 Z. z. podľa paragrafu 7 ods. 5 zákona o EIA www.enviroportal.sk.

Návrhy a pripomienky z procesu posudzovania boli zapracované do príslušných častí strategického dokumentu.

POUŽITÉ SKRATKY

AP	Akčný plán, alebo aj „AP PRM“ – Akčný plán Programu rozvoja mesta
CLLD	Miestny rozvoj vedený komunitou (alebo aj prístup LEADER - EÚ)
CR	Cestovný ruch
CŽV	Celoživotné vzdelávanie
DG REGIO	Generálne riaditeľstvo pre regionálnu a mestskú politiku Európskej komisie
DV	Dlhodobá vízia rozvoja mesta Trnava do roku 2050
EHSV	Európsky hospodársky a sociálny výbor (EESC)
EIA	Hodnotenie vplyvu na životné prostredie (Environmental Impact Assessment)
EŠIF	Európske štrukturálne a investičné fondy
EUI	Európska urbánna iniciatíva (European Urban Initiative)
EÚ	Európska únia
EVR	Európsky výbor regiónov (Chór)
IAD	Individuálna automobilová doprava
IDS	Integrovaný dopravný systém
IÚS	Integrovaná územná stratégia
KÚRR	Koncepcia územného rozvoja regiónu
KÚRS	Koncepcia územného rozvoja Slovenska
LM3	Lokálny multiplikátor
MAS	Miestna akčná skupina
MFO	Mestská funkčná oblasť („FUA“ - Functional Urban Area)
MIP	Medzisektorové inovačné partnerstvá
MsÚ	Mestský úrad
MsZ	Mestské zastupiteľstvo
MVO	mimovládne organizácie/neziskové organizácie
OOCR	Oblasťná organizácia cestovného ruchu
P-SK	Program Slovensko
PD	Partnerská dohoda
PHRSR	Program hospodárskeho rozvoja a sociálneho rozvoja
PO	Programové obdobie (EÚ)
PPP	Podmienky poskytnutia príspevku
PR	Programový rozpočet (mesta)
PRM	Program rozvoja mesta
PZ	Projektový zámer (IÚS MFO)

RIS3	Stratégia inteligentnej špecializácie (Stratégia výskumu a inovácií pre inteligentnú špecializáciu)
SC	Strategický cieľ
SP	Strategická priorita
ŠC	Špecifický cieľ
SEP	Sociálni a ekonomickí partneri
SK	Slovensko
STEEP	Analýza externých faktorov - sociálne, technologické, ekonomické, environmentálne a politické
SVB	Spoločenstvo vlastníkov bytov
SWOT	Analýza silných a slabých stránok, ohrození a príležitostí
SÚS	Systém územnej spolupráce
UCM	Univerzita Cyrila – Metoda v Trnave
UMR	Udržateľný mestský rozvoj
ÚP	Územný plán
ÚPD	Územnoplánovacia dokumentácia
ÚPP	Územnoplánovacie podklady
URBACT	Európsky program územnej spolupráce určený mestským samosprávam
VVaI	Veda, výskum a inovácie
WBG	Skupina svetovej banky (World Bank Group)
ZOMOT	Združenie obcí a mesta okresu Trnava

(n+2)	Dokument s platnosťou pre nasledujúci rok („n“) s výhľadom na ďalšie 2 roky (“+2“)

ANALÝZA - východisková situácia a charakteristika územia - zhrnutie

Cieľom zhrnutia analýz je hodnotenie východiskového stavu a potenciálu pre uplatnenie integrovaného prístupu - vytvorenie a posilnenie funkčných vzťahov aj medzi jadrovým mestom Trnava a obcami tvoriacimi funkčnú mestskú oblasť.

Základná informácia o území

Mesto Trnava má silnú väzbu na hlavné mesto Bratislava, je súčasťou metropolitného regiónu Bratislava a predstavuje hospodársky priestor pre 4,5 mil. obyvateľov (Bratislava, Viedeň, Brno).

Mesto Trnava má strategickú polohu vo vzťahu k ostatným regionálnym/mestským centráram v území Trnavského samosprávneho kraja.

Mesto Trnava je významným ekonomickým centrom Trnavského kraja, kde sa sústreďuje najmä priemyselná výroba a vybrané verejné aj neverejné služby.

Mesto Trnava má dominantné postavenie nielen v rámciestskej funkčnej oblasti ale aj Trnavského kraja, je jadrovým mestom MFO Trnava, krajským a okresným mestom, univerzitným mestom a sídlom vedecko-výskumných inštitúcií.

V území mesta Trnava sa nachádzajú významné kultúrne pamiatky naprieč historickými obdobiami.

Územie mesta Trnava je charakteristické dobre rozvinutou dopravnou infraštruktúrou, kvalitným pôdnym fondom, špecifickými klimatickými podmienkami, zachovanou biodiverzitou.

Konkurenčnou výhodou územia mesta Trnava je kombinácia výhodnej geografickej polohy, prítomnosť zahraničného kapitálu a vysokokvalifikovanej pracovnej sily, vedecko-výskumný potenciál, vrátane univerzít.

Prvá písomná zmienka o Trnave pochádza z roku 1211. Trnava ako krajské mesto je podľa počtu obyvateľov siedmym najväčším mestom SR, od hlavného mesta Slovenska Bratislavy je vzdialená 53 km. Má 6 mestských častí. Aj v súčasnosti je sídelným mestom arcibiskupov, pre množstvo cirkevných pamiatok je nazývaná **Malý Rím**. Trnava sa môže pýšiť najstarším zachovaným tehlovým opevnením na Slovensku a súčasne v strednej Európe.

V tomto priestore je skoncentrovaný intelektuálny, hospodársky, sociálny a kultúrny potenciál kraja. Je to územie s najvyšším vzdelanostným potenciálom a s najnižšou mierou nezamestnanosti nielen v kraji, ale radí sa aj k popredným územiám v rámci Slovenska. Rozvinutie potenciálu tohto priestoru a jeho perspektívne sformovanie je závislé od budúcej medziobecnej spolupráce všetkých sídel v tomto priestore a zapojením relevantných socioekonomických partnerov.

SWOT analýza územia mesta

SWOT analýza mesta Trnava je založená na existencii silných a slabých stránok, príležitostí a hrozieb. Silné a slabé stránky sú znakmi interných schopností a kapacít mesta Trnava, jej partnerov alebo spolupracujúcich aktérov. Silné stránky sú internými schopnosťami, prostredníctvom ktorých je mesto schopné efektívne pôsobiť v externom prostredí. Slabé stránky znamenajú slabšiu spôsobilosť pre využitie externých príležitostí, ako i slabšiu odolnosť mesta Trnava proti možným hrozbám z externého prostredia. Príležitosti a hrozby existujú najmä mimo pôsobenia mesta v rôznych oblastiach. Patria k nim faktory pôsobiace z lokálneho i globálneho prostredia, z makroprostredia a z interakčného prostredia. Typickým znakom príležitostí a hrozieb je, že vplyvajú na všetky subjekty vymedzeného prostredia, t. j. nielen na územie a riadenia mesta Trnava.

Tabuľka 1. SWOT analýza mesta Trnava

Silné stránky	Slabé stránky
<ul style="list-style-type: none"> • dobrý imidž mesta na národnej a medzinárodnej úrovni • existencia stabilizovaných firiem, priemyselných zón a parkov • záujem vedenia mesta zlepšiť stav dopravy v meste • podpora cestovného ruchu v meste a v regióne • bohaté a rozmanité kultúrne dedičstvo (hnutel'né i nehnuteľné pamiatkové objekty, nehmotné kultúrne dedičstvo) • systematické budovanie a rekonštrukcia športovísk, detských ihrísk, rekonštrukcia verejných priestranstiev • systémový prístup k podpore ekologickej mobility • aktívny prístup miestnej samosprávy realizujúci konkrétne systematické kroky vedúce k zlepšeniu riešenia životných situácií obyvateľov mesta • kvalifikovanosť personálu v jestvujúcich sociálnych službách • existujúca charitatívna činnosť a sociálna práca cirkevných inštitúcií a MVO • významné centrum vzdelávania, vedy a výskumu • bohatá záujmová činnosť v mimo vyučovacom čase v základných školách • množstvo športových areálov v území mesta, rozmanitosť športového vyžitia v meste • spolupráca všetkých bezpečnostných zložiek v území mesta • poskytovanie komplexných, kvalitných a rýchlo dostupných služieb pre občanov na jednom mieste • otvorená a transparentná samospráva • zavedenie participatívneho rozpočtovania – účasť občanov na rozhodovaní o použití prostriedkov z rozpočtu mesta • zavedený systém programového rozpočtu a akčného plánovania • vypracované strategické dokumenty v oblasti klímy, dopravy, sociálnych služieb 	<ul style="list-style-type: none"> • nízka plynulosť dopravy a stav dopravnej infraštruktúry • chýbajúca preferencia verejnej dopravy • nedostatočný počet ročných tarifných výkonov v mestskej autobusovej doprave • mestská hromadná doprava nie je súčasťou Integrovaného dopravného systému Bratislavského kraja • nevypracované komplexné investorské portfólio • nedostatočná ponuka stimulov pre investovanie a podnikanie • nepriaznivý technický a prevádzkový stav pamiatkových objektov - nedostatočná obnova národných kultúrnych pamiatok, pamiatkových objektov • nedostatočná kvalita koncepcií rozvoja škôl • limitované zdroje interných finančných prostriedkov • komplikované majetkovoprávne vzťahy v území - množstvo vlastníkov a nevysporiadané pozemky časová náročnosť procesov s výnimkou centra mesta, absencia kvality verejných urbánnych priestorov • nízka vodnatosť a kvalita vodných tokov v lokalite • nízka medzigeneračná solidarita a spolupráca v sociálnych otázkach

Príležitosti	Ohrozenia
<ul style="list-style-type: none"> • poloha mesta vo vzťahu k prosperujúcim regiónom • rozvoj high-tech sektora, rozvoj informačných technológií v priemysle a energetike • smerovanie politik EÚ (podpora výskumu, vývoja, rozvoja inovácií, informačných technológií a i.) • existencia nových tematických turistických trás • vytváranie partnerstiev a spolupráce pri poskytovaní sociálnych služieb, komunitné plánovanie • zapájanie škôl do projektov a získavanie mimo rozpočtových zdrojov • zavádzanie nových technológií do edukačného procesu • podpora nových foriem financovania bývania • zákon o štátnom fonde rozvoja bývania a angažovanosť štátu – podpora nájomného bývania • povinná energetická certifikácia objektov • postupné zvyšovanie podielu separovaného odpadu v súlade so zákonom o odpadoch • využívanie zákonných možností v oblasti výsadby náhradnej zelene, ktoré poskytuje zákon 543/2002 o ochrane prírody a krajiny • projekty cezhraničnej spolupráce v oblasti kultúrnej výmeny - integrálna súčasť európskeho kultúrneho priestoru • možnosť čerpania finančných prostriedkov z fondov EÚ vrátane vlastnej alokácie, prípadne z iných zdrojov • podpora štátu v oblasti bezpečnostných opatrení • revitalizácia pamiatkových objektov za účelom využitia pre inovatívne formy kultúry v meste • rozširovanie e-Governmentu na mestskej úrovni v prospech občanov, podnikateľov a ďalších subjektov pôsobiach na území mesta • bezbariérová a bezpečná elektronická samospráva • budovanie vzťahov za účelom zlepšenia spolupráce s organizáciami tretieho sektora a SEP • nové inovatívne formy financovania rozvoja 	<ul style="list-style-type: none"> • nedostatočné investície do výskumu a vývoja a pokles rozvojového potenciálu, technologické zaostávanie firiem • odliv kvalifikovanej pracovnej sily z územia mesta • pomalý rast kvality služieb, rýchly rast cien produktov a služieb • neadekvátny pomer ceny a kvality služieb CR • nepriaznivé dôsledky zmeny klímy • nízke environmentálne povedomie obyvateľov • demografické zmeny, proces starnutia obyvateľstva, pokles pôrodnosti a nízky podiel detskej zložky (s výnimkou rómskeho obyvateľstva), vysoká rozvodovosť a vysoký počet jednorodičovských domácností • zvyšovanie nákladovosti sociálnych služieb a riziko ich udržateľnosti • nedostatok učiteľov v primárnom vzdelávaní • nárast počtu výchovných problémov detí a mládeže, nárast negatívneho až agresívneho správania detí a mládeže v škole aj mimo školy, zvyšujúci sa počet detí a žiakov zo sociálne nepodnetného prostredia • nezáujem ekonomicky aktívneho obyvateľstva o vlastný rozvoj, nepochopenie potreby celoživotného vzdelávania • problémy sídlisk: monofunkčnosť, technické Závady budov, problémy s parkovaním, nedostatočná úprava a údržba voľných plôch, nevybavený parter, neestetický vzhľad bytových domov, nedostatok zariadení občianskej vybavenosti • pasívny spôsob života – pasívne trávenie voľného času detí, mládeže i dospelých, seniorov • limitované zdroje externých finančných prostriedkov • časté a nepredvídateľné zmeny v legislatíve, časová náročnosť na prípravu projektovej dokumentácie, majetkovo-právne vysporiadanie pozemkov, stavebné povolenia • nezáujem občanov o veci verejné

Zdroj: vlastné spracovanie

Analýza vonkajšieho prostredia

Analýza vonkajšieho prostredia slúži na identifikáciu hlavných vonkajších faktorov vplyvujúcich na celkový rozvoj územia mesta Trnava. Pre komplexnú analýzu sa v území mesta sledujú zmeny jeho stavu, správania a štruktúry ovplyvnené na jednej strane vnútornými faktormi a na druhej strane vonkajším prostredím. Pri spracovaní analýzy vonkajších faktorov je dôležité zohľadniť vplyv STEEP faktorov, t. j. faktorov zo sociálnej, technologickej, ekonomickej, ekologickej a politicko-právnej oblasti. Ide o zovšeobecnenie problémov najmä na celoštátnej či nadnárodnej úrovni, ktoré majú vplyv na rozvoj mesta a mestskej funkčnej oblasti jadrového mesta Trnava.

Jednotlivé faktory sú vzájomne previazané a nemožno ich posudzovať oddelene. Celá spoločnosť prechádza neustálymi zmenami vo všetkých oblastiach, ktoré majú dopad na jej spoločenskú a ekonomickú situáciu a pri plánovaní rozvoja mesta ich treba zobrať do úvahy.

STEER analýza tak charakterizuje prostredie, ktoré podmieňuje výber stratégie rozvoja mesta Trnava. Analýza vonkajšieho prostredia okrem toho obsahuje aj analýzu väzieb územia mesta a jeho širšie vzťahy.

STEER analýza územia mesta

Tabuľka 2: STEER analýza

Sociálne	Technologické	Ekonomické	Ekologické	Politické
pokles podielu obyvateľstva v produktívnom veku	digitalizácia vo všetkých oblastiach	významné zmeny v štruktúre a výkonnosti ekonomiky	zdravotné dôsledky znečistenia zložiek ŽP sa prejavujú najmä v mestskom prostredí	politické krízy a ich dôsledky
zmeny vekovej štruktúry obyvateľstva	lepší prístup k informáciám, komunikačné možnosti medzi ľuďmi a inštitúciami sa menia, rozvíja sa spolupráca na diaľku, zdieľané služby	možnosti získania externých finančných zdrojov	uplatňovanie zásady „výrazne nenarušiť“ a tlak na udržateľnosť a zelený prechod	zhoršovanie podnikateľského prostredia v SR
prehlbujúca sa sociálna nerovnosť	inovácie a nové technológie vo všetkých sektoroch	rast nákladov na verejné služby	zmena klímy - celkové oteplenie, extrémne zrážky, veterné smršte, extrémne teplé počasie	sociálny dialóg a kontrakt, partnerstvo, digitálna participácia
rastúci tlak na vybrané zručnosti a kompetencie, kvalitu vzdelávania	rozvíja sa spolupráca na diaľku	nové možnosti financovania		zmeny v poskytovaní EÚ fondov a nové koncepty EÚ
medzigeneračná solidarita	využívanie otvorených dát a IA pre riadenie			makroekonomická stabilizácia

Zdroj: vlastné spracovanie

Hlavné výzvy a problémy územia mesta Trnava

Na identifikovanie výziev z vonkajšieho prostredia boli použité viaceré dokumenty: schválená Vízia a stratégia Slovenska do roku 2030, Agenda 2030 a odborné publikácie SAV, strategické a koncepčné dokumenty na národnej a regionálnej úrovni (v samostatnej prílohe 3) a analytické podklady EÚ v oblasti mestského rozvoja.

Aktéri v území mesta Trnava by mali reagovať na nasledovné výzvy:

Sociálne výzvy

- *vzdelanie a práca pre dôstojný život pre všetky vekové kategórie a sociálne skupiny*
- *integrácia sociálnych a zdravotných služieb, podpora zdravia*
- *efektívny systém bývania pre vybrané skupiny obyvateľstva*
- *zvýšenie miery inklúzie s dôrazom na integráciu marginalizovanej rómskej populácie a ostatných znevýhodnených skupín obyvateľstva*
- *možný nárast sociálnych nerovností a mestská chudoba*
- *zvýšenie bezpečnosti obyvateľov a návštevníkov*

Technologické výzvy

- *urýchlenie prechodu na udržateľné a inteligentné hospodárstvo, vrátane mobility a vybraných sektorov*
- *dizruptívny nástup nových technológií, produktov a služieb spojených s využívaním umelej inteligencie*
- *digitalizácia verejných služieb*
- *využívanie IA a otvorených dát pri strategickom a operatívnom riadení mesta*
- *personalizácia služieb a nové formy interakcií s občanmi (obyvatelia, návštevníci)*

Ekonomické výzvy

- *posilnenie ekonomickej sebestačnosti mesta a jeho zázemia (MFO Trnava a rozvoj regiónov podporujúci napĺňanie potrieb ich obyvateľov)*
- *zvýšenie inovačného potenciálu najmä podnikov a ich reakcia na nové technologické zmeny (znalostná ekonomika, služby spojené so starnutím obyvateľstva, ekologické inovácie a pod.)*
- *znižovanie objemu financií z podielových daní pre samosprávu - výzva pre uskutočniteľnosť potrebných investícií a zachovanie udržateľnosti rozpočtu mesta*
- *nové modely rastu miestnej/mestskej ekonomiky*
- *rastúce požiadavky na ekologizáciu vrátane odpadového a obehového hospodárstva*
- *reštrukturalizácia hospodárstva smerom k vyššej pridanej hodnote a k udržateľnému využívaniu domácich zdrojov*

Ekologické výzvy

- *udržateľné sídla, územie mesta a mestskej funkčnej oblasti a krajiny v kontexte zmeny klímy*
- *systémový prístup k riešeniu ekologických a environmentálnych problémov územia*
- *udržanie biodiverzity a charakteru mestského prostredia a okolitej krajiny*
- *zvyšovanie odolnosti územia mesta Trnava, využívanie alternatívnych obnoviteľných zdrojov*

Politické a legislatívne výzvy

- *zlepšovanie kvality spravovania územia mesta Trnava*

- podpora občianskej spoločnosti, demokracie, solidarity, medzigeneračnej podpory a participácie
- zabezpečenie primeranej regulácie v území mesta vo vybraných oblastiach
- zvyšovanie odolnosti mesta na krízové situácie (energetická, migračná, politická a i.)
- viacúrovňové riadenie a decentralizácia, aktívna subsidiarita a spolupráca rôznych aktérov

Hlavné výzvy a problémy na úrovni EÚ

Z dôvodu vysokého podielu financovania strategických projektov z EÚ fondov je dôležité pri strategickom plánovaní rozvoja mesta zohľadňovať aj hlavné príležitosti a ohrozenia na úrovni EÚ, ktoré sú východiskom pre programovanie a financovanie z fondov EÚ prostredníctvom adresných programov a iniciatív EÚ.

Úloha a budúca perspektíva miest a mestských funkčných oblastí v politike súdržnosti EÚ sa posilňuje a význam miest bude naďalej rásť.

Tabuľka 3: Hlavné výzvy na úrovni EÚ a príležitosti, riešenia pre mestá

Hlavné príležitosti a ohrozenia	Navrhované riešenia pre mestá
Energetická kríza	<ul style="list-style-type: none"> • Podpora prístupu zdola / komunálna a komunitná energetika • Podpora investícií do OZE • Investície do inteligentnej energetickej infraštruktúry a energetickej efektívnosti • Investície do odpadového a obehového hospodárstva
Klimatická kríza	<ul style="list-style-type: none"> • Zvýšenie investícií do opatrení zameraných na adaptáciu na zmenu klímy a odolnosť • Dosiahnutie klimatickej neutrality v mestách
Bezpečnosť potravín	<ul style="list-style-type: none"> • Podpora udržateľného miestneho poľnohospodárstva a miestne potravinové partnerstvá • Podpora miestnej produkcie a udržateľné verejné obstarávanie • Vytváranie krátkych dodávateľských reťazcov a vidiek ako zázemie mesta • Koordinácia investícií aktérov v území MFO Trnava
Vojna na Ukrajine príp. iné konflikty a krízové situácie	<ul style="list-style-type: none"> • Integrácia a ďalšia podpora utečencom • Poskytovanie verejných služieb migrantom (zdravotná starostlivosť, vzdelávanie a zamestnanosť) • Podpora partnerskej spolupráce s krízou a vojnou zasiahnutými územiami
Nové technológie	<ul style="list-style-type: none"> • Zvýšenie investícií do digitalizácie verejných služieb • Podpora spravovania s využitím AI

Zdroj: vlastné spracovanie, publikácia Mestá EÚ v roku 2023

Na tieto výzvy v podobe konkrétnych integrovaných riešení reaguje schválená a aktualizovaná Integrovaná územná stratégia mestskej funkčnej oblasti Trnava na roky 2022 – 2027. Priority stratégie zohľadňujú tak priority financované zo zdrojov EÚ ako aj potreby rozvoja a priority územia jadrového mesta Trnava.

Analytické zistenia PRM Trnava 2035

Mesto Trnava ako jadrové mesto mestskej funkčnej oblasti charakterizuje jedinečná história so zachovaným kultúrnym dedičstvom významných inštitúcií, vysoká priemerná vzdelanostná úroveň obyvateľov, veda a výskum (prítomnosť univerzít). Je známa tiež športom a divadelným umením, cyrilo-metodovskou tradíciou, je nazývaná aj „Malý Rím“.

Hlavné výzvy mesta Trnava sú **demografické, sociálne a spoločenské** - rýchle starnutie obyvateľstva, rastúci dopyt po integrovaných službách zdravotnej a sociálnej starostlivosti, nové formy celoživotného vzdelávania, aktivity občianskych iniciatív a spoločensky zodpovedných komunit, zvýšenie kvality mestského prostredia a verejných politík, **výzvy v oblasti fyzickej infraštruktúry a sídelného prostredia** - mobilita, ekosystémové služby, bezpečnosť a dostupnosť verejných priestorov, energetická efektívnosť, **výzvy v oblasti hospodárskej** - digitalizácia, zelená a obehová ekonomika, technologické a netechnologické inovácie, prepojenie výskumu a praxe, a nové obchodné modely, **v oblasti dobrého spravovania územia** - podpora partnerstva a spolupráce, zdieľané odborné kapacity aktérov, dôraz na spoločenskú zodpovednosť a aktívne občianstvo a **v oblasti environmentálnej** - najmä adaptácia a motivácia na dopady zmeny klímy.

Strategický výhľad pre rozvoj mesta Trnavy

Strategický výhľad pre rozvoj mesta Trnavy vychádza zo simulácie základného scenára a troch variantných scenárov budúceho možného vývoja na základe trendov a dostupných štatistických údajov vrátane posúdenia možných významných externých vplyvov.

Základný scenár predpokladá najpravdepodobnejší vývoj v meste Trnava bez výrazných výkyvov. Hlavnými faktormi ovplyvňujúcimi vývoj bude demografická prognóza a snaha o politiku súdržnosti s výrazne proklamatívnym charakterom (výdavky budú mať mierne kohézny charakter s priemernou mierou integrácie). Ostatné faktory sa budú zhodovať so všeobecne očakávaným vývojom.

Variantný scenár číslo 1 bude orientovaný na silnú politiku súdržnosti mesta smerom k rýchlemu znižovaniu rozdielov v území mesta, jednak využitím podporných fondov EÚ, tak aj prerozdelením verejných financií v rámci programového rozpočtu. Tento variant očakáva najmä mierny rast počtu pracujúcich a zvyšovanie ekonomickej aktivity obyvateľstva, nízku dynamiku demografického vývoja a významnejšie investície do tzv. neproduktívnych činností mesta.

Variantný scenár číslo 2 bude orientovaný na podporu rozvoja mesta ako regionálneho centra spolu s miernou politikou súdržnosti hlavne prostredníctvom využitia podporných prostriedkov. V tomto scenári sa uvažuje s efektívnejšou alokáciou finančných prostriedkov ako v prvom scenári do tzv. prioritných projektov/intervencií a produktívnych investícií. Očakáva sa priemerná pozitívna dynamika demografického vývoja, mierny nárast zvýšenia dopytu po kvalifikovanej pracovnej sile, vyššia atraktivita mesta pre investorov a talenty, dodatočné príjmy do rozpočtu mesta.

Variantný scenár číslo 3 bude vychádzať z variantu č. 2, pričom bude dochádzať k súčinnosti využitia podporných prostriedkov s vyššou efektívnosťou prostredníctvom miestnej a regionálnej samosprávy ich využitia (predpokladaný synergický efekt). Očakáva sa priemerná pozitívna dynamika demografického vývoja, mierny nárast počtu pracujúcich, zvýšenie ekonomickej aktivity a dodatočné príjmy do rozpočtu mesta a zároveň najvyšší dopad na súdržnosť územia.

Následné hodnotenie jednotlivých scenárov bude k dispozícii v priebehu roka 2025 po zverejnení štatistických dát za rok 2024 (vylúčenie dopadu pandémie COVID-19). Návrh strategicko-programovej časti vychádza zo základného scenára – aktualizovaná demografická prognóza, nižšia miera uplatňovania integrovaného prístupu a vyšší podiel neproduktívnych investícií.

Ako ukazujú analytické zistenia a možné scenáre budúceho vývoja, medzi významné podmienky udržateľného rozvoja územia mesta Trnava patria:

- *kvalita dostupných kvantitatívnych a kvalitatívnych dát (správne nastavenie procesu monitorovania a hodnotenia PRM Trnava 2035) pre strategické plánovanie a rozhodovanie, akčný plán PRM Trnava 2035*
- *odstraňovanie zbytočnej byrokracie, administratívnej záťaže pre územných partnerov a pracovníkov MsÚ,*
- *zvyšovanie spoluzodpovednosti aktérov za rozvoj mesta, nové modely PPP financovania, inovatívne finančné nástroje a príslušná legislatíva, podpora medzisektorových partnerstiev*
- *budovanie kapacít mesta a vlastníctvo plánovaných a realizovaných intervencií,*
- *udržateľné financovanie (vrátenie krytia budúcich výdavkov, optimálny mix zdrojov) a zvyšovanie podielu produktívnych investícií,*
- *uplatňovanie princípu "výrazne nenarušiť".*

Charakteristika územia – zhrnutie

Mesto Trnava je administratívno-správnym centrom Trnavského kraja a okresu Trnava. Predstavuje jedno z významných rozvojových centier Slovenskej republiky. Ako také je aj rozhodujúcim prvkom pri formovaní nadregionálnych a interregionálnych vzťahov celého Trnavského kraja a širšieho cezhraničného regiónu. Potenciál mesta Trnavy je byť jedným z regionálnych lídrov k trojuholníku Viedeň – Bratislava – Brno ako významného prosperujúceho regiónu Európy a mestskej funkčnej oblasti.

STRATEGICKÁ ČASŤ - VÍZIA

Príprava vízie

V úvodnej fáze prípravy Programu rozvoja mesta Trnava od jari 2023 sa ku príprave návrhu vízie zrealizovali rôzne aktivity, ktorých cieľom bolo identifikovať pohľady rôznych aktérov na kľúčové prvky vízie pre mesto Trnava a posudzovala sa existujúca strategická vízia mesta Trnava: **„Trnava bude neprehliadnuteľná regionálna metropola, rozvíjajúca svoje duchovné, kultúrne a akademické tradície. Mesto bude poskytovať zázemie pre kvalitný život obyvateľov, rozvoj talentov, vynikajúce prostredie pre úspešné podnikanie, investovanie a bude príťažlivé pre návštevníkov“.**

Prvky a prvé návrhy zmeny formulácie vízie boli postupne konzultované, pričom pri hľadaní vhodnej dlhodobej vízie sa brala do úvahy aj existencia vízií starších PHRSR mesta Trnavy a aktuálnej IÚS MFO Trnava.

K návrhu vízie a vyhodnoteniu nazbieraných podkladov a návrhov bola finálne navrhnutá len mierna úprava. V diskusii sa ukázala vysoká rozmanitosť názorov a prístupov ku zadefinovaniu prvkov vízie so závermi, že je nevyhnutná potreba podstatnej zmeny a po roku 2035 bude mesto iniciovať diskusiu ku formulácii novej vízie rozvoja mesta so všetkými sociálno-ekonomickými partnermi a občanmi, ktorá bude presahovať rámec aktuálnej prípravy strednodobých programových dokumentov akým je PRM a iné dokumenty strategického rozvoja a bude tvoriť zastrešujúci strategický dlhodobý pohľad na želanú a udržateľnú budúcnosť mesta, reagujúc aj na existujúce a vznikajúce globálne a miestne výzvy, akými sú napríklad demografická výzva, globálne environmentálne výzvy, výzvy konkurencieschopnosti a atraktivity mesta, technologické výzvy a iné netechnologické výzvy.

Rôzne charakteristiky mesta, ktoré boli jedným z východísk do diskusie o vízii, doteraz vychádzali z historického alebo tematického pohľadu a vznikali vždy v určitom spoločenskom kontexte a silných stránok mesta, identity mesta typických pre dané obdobie.

Najčastejšie napríklad:

Trnava ako

- *Malý Rím*
- *regionálna metropola Trnavského kraja*
- *duchovné centrum*
- *mesto akademických tradícií a univerzít*
- *atraktívna lokalita pre investorov*
- *priemyselné centrum s automobilkou*
- *futbalové mesto*
- *a ďalšie.*

V ďalších strategických dokumentoch sa nachádzajú aj čiastkové tematické alebo sektorové vízie, ktoré víziu pre mesto Trnava definujú rôznym spôsobom, spravidla vždy z pohľadu prioritizácie daného sektoru. Z dlhodobého i koncepcného hľadiska nie je ďalej vhodné, aby pri príprave akéhokoľvek nového strategického tematického dokumentu bola užšou sektorovou pracovnou skupinou vždy formulovaná nová strednodobá vízia. Je vhodné definovať len čiastkové, sektorovo orientované vízie, ktoré budú vychádzať z budúcej dlhodobej vízie rozvoja mesta do roku 2050.

Dlhodobá vízia by sa v čase a priestore nemala príliš meniť a mala by korešpondovať **s jedinečným potenciálom a identitou mesta Trnava**, vychádzajúc z názorov jeho obyvateľov a sociálno-ekonomických

partnerov. Dlhodobá vízia by mala zadefinovať piliere jedinečnej atraktivity mesta, jeho udržateľnosti a budúcej konkurencieschopnosti. Doteraz komunikované prvky vízie ako regionálna metropola, rozvíjanie duchovných, kultúrnych a akademických tradícií, poskytovanie zázemia pre kvalitný život obyvateľov, rozvoj talentov, vynikajúce prostredie, podnikanie, investovanie a i. je možné priradiť aj viacerým regionálnym metropolám na Slovensku.

Návrh vízie mesta Trnava 2035

Vzhľadom na skutočnosť, že Program rozvoja mesta má charakter strednodobého rozvojového dokumentu, súčasný návrh vízie rozvoja mesta obsahovo a štrukturálne koreluje s jeho navrhovaným intervenčným strategickým rámcom a časovým horizontom implementácie do roku 2035 (v kontexte výhľadu aj do roku 2040).

Vízia ako predstava a obraz očakávanej budúcnosti územia mesta by mala motivovať všetkých aktérov k jej dosiahnutiu. Z tohto dôvodu bolo potrebné navrhnuť menšie terminologické úpravy – výstižnejšie vyjadriť silné stránky a potenciál územia:

„Mesto Trnava bude regionálnym lídrom, rozvíjajúcim svoje duchovné, kultúrne a akademické tradície, zázemím pre plnohodnotný život obyvateľov, mestom talentov a sebarealizácie, príležitostí pre podnikanie a investovanie“.

Návrh úpravy vízie vytvára rámec pre vyvážený a komplexný rozvoj v štyroch strategických prioritách - Integrované a moderné verejné služby (Trnava bližšie k občanom), Dostupnosť a udržateľná mobilita (Prepojená Trnava), Kvalitné a zdravé mestské prostredie (Ekologická Trnava) a Prosperita, podpora podnikania a inovácií (Inovatívna Trnava). Je rámcom pre aktívnu participáciu kľúčových sociálnych a ekonomických partnerov, obyvateľov mesta a komunit v území.

Zároveň sa navrhuje, aby v procese aktualizácie, harmonizácie existujúcich a prípravy chýbajúcich politík mesta (rôznych strategických a koncepčných dokumentov a plánov) boli počas nasledujúcich 2 rokov aktualizované a harmonizované aj čiastkové sektorové/tematické vízie, ktoré sú súčasťou aktuálne platných koncepčných dokumentov mesta.

Dlhodobá vízia rozvoja mesta do roku 2050

Pre vytvorenie uceleného systému integrovaného plánovania sa navrhuje tvorba dlhodobej strategickej vízie - dokumentu s viacgeneračným výhľadom rozvoja mesta - **Dlhodobá vízia rozvoja mesta Trnava do roku 2050**, ktorá by reflektovala trendy, výzvy a príležitosti, ktoré budú viesť k udržaniu postavenia mesta v dynamicky sa meniacom globálnom prostredí. Vízia by mala strategicky a dlhodobo prepojiť procesy regionálneho rozvoja a územného rozvoja a zadefinovať spoločné východiská pre témy, akými sú hlavne konkurencieschopnosť, atraktivita mesta, udržateľnosť kvality mestského prostredia a verejných služieb, adaptabilita a odolnosť mesta, systém územnej spolupráce a ďalšie oblasti pre zabezpečenie udržateľného a harmonického rozvoja.

Práve v rámci procesu navrhovanej integrácie, harmonizácie, aktualizácie existujúcich a doplnenia chýbajúcich politík, je jedinečná príležitosť prepojiť integračné procesy s paralelným vypracovaním dlhodobej vízie. Pri procesoch tvorby dlhodobej vízie a integrácie všetkých politík sa komplexne aplikujú zásady politiky súdržnosti EÚ, využijú sa najnovšie metodiky a nástroje regionálneho a urbánneho rozvoja od renomovaných medzinárodných inštitúcií, praktické skúsenosti od najúspešnejších a najinovatívnejších miest v Európe a vo svete. Kvalita prípravných procesov bude podporená zavádzaním prvkov participatívnej demokracie s využitím najnovších digitálnych nástrojov.

Trnava v roku 2035 je dynamické mesto, ktoré spája bohaté historické dedičstvo so svojim potenciálom a moderným rozvojom. Je mestom príležitostí pre život, vzdelanie, prácu a voľný čas, ktoré motivuje svojich obyvateľov k aktívnej účasti na spolutvorbe verejného priestoru a spoločenského života. Vízia je postavená

na otázke: „V akom meste chcem žiť?“ a na hľadani odpovede, ktorú môžu tvoriť všetci obyvatelia spoločne. Rozvoj mesta je založený na princípoch klimatickej neutrality, environmentálnej udržateľnosti, inteligentných riešeniach a participácie občanov, aby sa Trnava stala miestom, kde sa spája kvalita života, inovatívne podnikanie a sociálna inklúzia.

Mesto Trnava ponúka:

- **Priestor pre participáciu:** Motivuje obyvateľov, aby sa aktívne zapájali do rozhodovania, plánovania a realizácie aktivít, ktoré formujú naše spoločné mesto.
- **Príležitosti pre všetkých:** Podporuje kvalitné vzdelávanie, inovatívne technológie a podnikateľské prostredie, ktoré umožňujú osobný a profesionálny rast.
- **Moderné a udržateľné prostredie:** Sústreďuje sa na ekologický rozvoj mesta, zlepšenie verejných priestorov a ochranu prírodných zdrojov v kombinácii s historickou identitou Trnavy.
- **Prívetivé a inkluzívne mesto:** Trnava je miestom pre všetky generácie, kde sa každý môže cítiť vítaný a nájsť svoj priestor, od aktívneho zapojenia do spoločenského života po oddych v prírode.
- **Prepojenie, ktoré funguje:** Moderná infraštruktúra a udržateľná mobilita zaručujú dostupnosť a komfort pre všetkých obyvateľov.

Kľúčové hodnoty vízie:

- **Inovatívna Trnava:** Podpora inovácií, digitálneho prechodu a udržateľnej ekonomiky pre zlepšenie kvality života. Mesto, ktoré drží krok s dobou, zavádza inovácie v infraštruktúre a verejných službách.
- **Udržateľná Trnava:** Zelené a odolné mesto, ktoré aktívne reaguje na klimatické výzvy a podporuje biodiverzitu.
- **Prívetivá Trnava:** Otvorený a inkluzívny priestor pre rôzne generácie a sociálne skupiny.
- **Prepojená Trnava:** Efektívna mobilita a infraštruktúra, ktorá spája mesto a jeho okolie. Spoločne tvoríme Trnavu ako mesto, ktoré nie je len miestom na život, ale aj priestorom na rast, spoluprácu a naplnenie potenciálu každého z nás. Trnava je viac než mesto – je to domov a príležitosť.

Obrázok 5. Súvislosti a proces prípravy navrhovanej Dlhodobej vízie rozvoja mesta Trnavy 2050

Súvislosti a proces prípravy navrhovanej Dlhodobej vízie rozvoja mesta TT 2050

Zdroj: vlastné spracovanie

Vízia pre mesto Trnava

„Trnava – mesto príležitostí, participácie a udržateľného rozvoja“

Manifest:

- *Trnava, mesto príležitostí. Príležitosti vytvorené časom; príležitosti, ktoré sú výsledkom slobody.*
- *Sloboda dáva priestor pre participáciu. Pre aktívne zapájanie ľudí, ktorí formujú naše mesto. Mesto, ktoré je udržateľné a rozvíjajúce sa.*
- *Až keď pochopíš množstvo príležitostí a priložíš ruku k dielu, dovoľíš Trnave rásť.*

STRATEGICKÁ ČASŤ – STRATEGICKÝ RÁMEC

Vízia mesta Trnava (do roku 2040) načrtáva rámec pre smerovanie mesta a územnej samosprávy. Vízia je definovaná ako súčasť strategického rámca v kontexte strategických priorít a reprezentuje pohľad na očakávaný stav v strednodobom horizonte. **Strategické priority** definujú kľúčové rámec pre strategický rozvoj mesta a sú zamerané na posilňovanie orientácie mesta na občana, prepojenosti mesta, ekologickej odolnosti a podpory inovácií. **Strategické ciele** predstavujú kľúčové prvky k dosahovaniu vízie a definovaných priorít. Sú orientované na strednodobý horizont. Vízia a hlavný cieľ spoločne s prioritami a strategickými cieľmi predstavujú strategickú časť PRM Trnava 2035 s výhľadom do roku 2040.

Rozvojová stratégia mesta Trnava

Po zohľadnení všetkých zistení z analytickej časti, scenárov budúceho možného vývoja a hodnotení špecifik územia mesta Trnava s cieľom dosiahnutia vyváženého udržateľného rozvoja územia mesta sa navrhuje špecifická rozvojová stratégia mesta, ktorá predstavuje **spoločnú cestovnú mapu do roku 2035** zahŕňajúcu konkrétne strategické a špecifické ciele.

Územie mesta Trnava patrí medzi mestské regióny so sídlom krajského mesta a aglomerácie využívajúcej svoj rastový potenciál, pre ktoré je v nasledujúcom období najvhodnejšia **ofenzívna stratégia založená na kombinácii existujúcej konkurenčnej výhody a silných stránok územia a identifikácii príležitostí** v navrhovaných strategických prioritách a oblastiach. Stratégia vychádza z predpokladu, že existujúci inštitucionálny rámec na národnej, regionálnej a miestnej úrovni zabezpečí koordinovaný a partnerský prístup pri realizácii intervencií na území.

Navrhovaná rozvojová stratégia mesta v porovnaní slovenských krajských miest najviac nadväzuje na iniciatívu EÚ pre mestá a mestské oblasti „Nový európsky Bauhaus“ (ďalej len „NEB“) so zámerom podporovať v mestách konkrétne intervencie, ktoré sú:

- *Krásne, esteticky príjemné, ale aj inšpirované históriou, umením a kultúrou, pričom reagujú na potreby a zlepšujú kvalitu zážitku nad rámec funkčnosti.*
- *Udržateľné, v súlade s prírodou, životným prostredím a našou planétou.*
- *Inkluzívne, pričom podporujú dialóg medzi kultúrami, disciplínami, pohlaviami a vekovými kategóriami.*

Mesto Trnava by v tomto koncepte mohlo byť definované ako napríklad: **Trnava – krásne historické, udržateľné a inkluzívne mesto, mesto príležitostí.**

Strategický intervenčný rámec

Základným východiskom pre navrhovanie strategického intervenčného rámca sú výstupy z analýzy východiskovej situácie zohľadňujúcej aktuálne trendy, scenáre budúceho možného vývoja a celospoločenské výzvy. Dizajn nadväzujúcej programovej časti programu rozvoja reflektuje aj súčasnú finančnú situáciu samosprávy so zatiaľ nepriaznivými finančnými vyhlídkami do blízkej budúcnosti, preto je dôležité, aby napriek tomu, že mestská samospráva funguje v regulačnom a kompetenčnom rámci, ktorý vytvoril štát, reagovala aj na možný nepriaznivý vývoj miestnej hospodárskej situácie, vrátane príjmov obyvateľstva, čo sa priamo odráža na výške podielových daní tvoriacich jadro príjmov mestskej samosprávy.

Berúc do úvahy aj demografický vývoj (zmena vekovej štruktúry obyvateľstva) a predpokladané zvyšovanie podielu obyvateľov v poproduktívnom veku - čo na jednej strane predznamenáva potenciálny pokles podielových daní - a na strane druhej zvyšovanie finančného tlaku na samosprávu v podobe zvyšovania nákladov na zabezpečovanie sociálnych, zdravotných a iných služieb pre starnúcu časť obyvateľstva mesta.

Toto má priamy negatívny dopad na finančnú kapacitu mesta zachovávať vitálne funkcie mesta a zabezpečovať primeranú kvalitu mestského prostredia, kvalitu a dostupnosť verejných služieb. Aktuálne trendy naznačujú, že samosprávy na Slovensku budú mať čoraz menej vlastných disponibilných finančných zdrojov pre investovanie do rozvoja a budúcnosti mesta a budú pre zabezpečenie investícií v tejto oblasti čoraz viacej odkázané na iné, externé verejné alebo aj súkromné zdroje.

Úlohou samosprávy v zmysle platnej legislatívy je **zabezpečiť vyvážený a udržateľný mestský rozvoj**, ktorý predpokladá rovnováhu medzi výdavkami a príjmami samosprávy, čo si vyžaduje reagovať zmenou prioritizácie politík a prístupov k spravovaniu územia tak, aby nedochádzalo k ďalšiemu oslabovaniu miestnej ekonomiky a znižovaniu reálnych príjmov obyvateľstva. Jednou z ciest, hoci samospráva nie je oproti štátu motivovaná priamymi nástrojmi odmeňovania za produktivitu ekonomiky, je z úrovneestskej samosprávy vyvinúť maximálnu snahu a úsilie o zvrátenie negatívnych trendov, a to predovšetkým pozitívnym stimulovaním oblastí života mesta, ktoré majú najvyšší dopad na ekonomický rast a prosperitu podnikateľov a zamestnancov v perspektívnych odvetviach miestnej ekonomiky.

Tento aspekt potreby zvyšovania produktivity miestnej ekonomiky je kľúčovým impulzom pre návrh intervenčného rámca ďalšieho rozvoja mesta a v rámci možností a kompetencií samosprávy prispieva ku vytváraniu podmienok pre rast miestnej ekonomiky a rast príjmov obyvateľstva.

Navrhovaný intervenčný rámec vychádza zo základných zložiek udržateľného rozvoja – ekonomickou oblasťou, sociálnou oblasťou, oblasťou životného prostredia a je doplnený o oblasť dostupnosti a infraštruktúry pre vyvážený rozvoj územia.

Prvá strategická priorita rozvoja mesta – **TRNAVA bližšie k občanom** (integrované a moderné verejné služby) navrhuje ciele intervencie do podpory kvalitných a efektívnych verejných služieb. To by v strednodobom horizonte malo priniesť zmenu v demografickom vývoji územia, zlepšenie kvality života z pohľadu riešenia životných situácií občanov, zníženie sociálnych nerovností a zvýšenie bezpečnosti.

Druhá strategická priorita – **Prepojená TRNAVA** (dostupnosť a udržateľná mobilita - dopravná a technická infraštruktúra) reaguje na súčasné a budúce potreby rozvoja mesta v súlade s územným plánom a cieľovými intervenciami, prispieje aj ku **kvalite mestského prostredia z pohľadu** infraštruktúry mesta, k zachovaniu **kvality verejných služieb** pre obyvateľov s priamym dopadom na kvalitu života, inklúziu a celkové blaho obyvateľov.

Tretia strategická priorita – **Ekologická TRNAVA** (kvalita mestského prostredia v meste, ekosystémové služby, zelená a modrá infraštruktúra, obnoviteľné zdroje) predstavuje príspevok k udržateľnosti a estetike mestského prostredia a zdravia obyvateľov.

Štvrtá strategická priorita – **Inovatívna TRNAVA** (prosperita, podpora podnikania a inovácií) ako inovatívna, udržateľná a konkurencieschopná nová mestská ekonomika v strednodobom horizonte predstavuje viac kvalitných pracovných príležitostí s vyššou pridanou hodnotou, rast miestnych investícií a miestnej spotreby, rast výšky podielových a iných daní pre financovanie vitálnych funkcií a samotného rozvoja mesta. Intervencie realizované v rámci tejto priority sú prierezové s príspevkom k inklúzii, udržateľnosti a funkčnosti /estetike/ mesta ako sociálneho ekosystému.

Strategický rámec Programu rozvoja mesta Trnava vychádza z viacerých konceptov mestského rozvoja v EÚ a zohľadňuje súčasné a budúce potreby rozvoja mesta Trnava.

Strategický rámec Programu rozvoja mesta

4 STRATEGICKÉ PRIORITY a 9 STRATEGICKÝCH OBLASTÍ

Zdroj: vlastné spracovanie

Jedným z východiskových konceptov je koncept podpory prosperity územia mesta úzko súvisiaci s atraktivitou územia pre investičný a ľudský kapitál. Prierezovou politikou v celom programe rozvoja mesta pre dosahovanie rastu prosperity územia je budovanie a posilňovanie atraktivity mesta založenej na inováciách.

Správny dizajn a vytváranie rovnováhy cielených intervencií do jednotlivých oblastí bude mať pozitívny dopad na kvalitu života obyvateľov mesta a zároveň sa budú vytvárať lepšie podmienky pre spomalenie dynamiky negatívneho demografického vývoja - stabilizáciu mladých ľudí, pracovníkov s vyššou kvalifikáciou. Vyvážený strategický mestský rozvoj môže motivovať talenty k usídleniu, nových investorov a návštevníkov aj z iných častí územia Slovenska a zo zahraničia.

Uplatnenie **zásady tematickej koncentrácie** ako jednej zo zásad regionálneho a mestského rozvoja sústreďuje zdroje mesta na limitovaný počet kľúčových rozvojových priorít prostredníctvom navrhovaného spektra intervencií (investícií a rôznych rozvojových aktivít / akcií).

Jednotlivé intervencie sú koncentrované do **integrovaných strategických intervencií**, ktoré prepájajú jednotlivé strategické oblasti a ich programové ciele, a tak vytvárajú rámec pre navzájom previazané akcie s ambíciou prispievať ku riešeniu komplexných i dlhodobých výziev rozvoja mesta.

Koncept atraktivity v PRM TT 2030

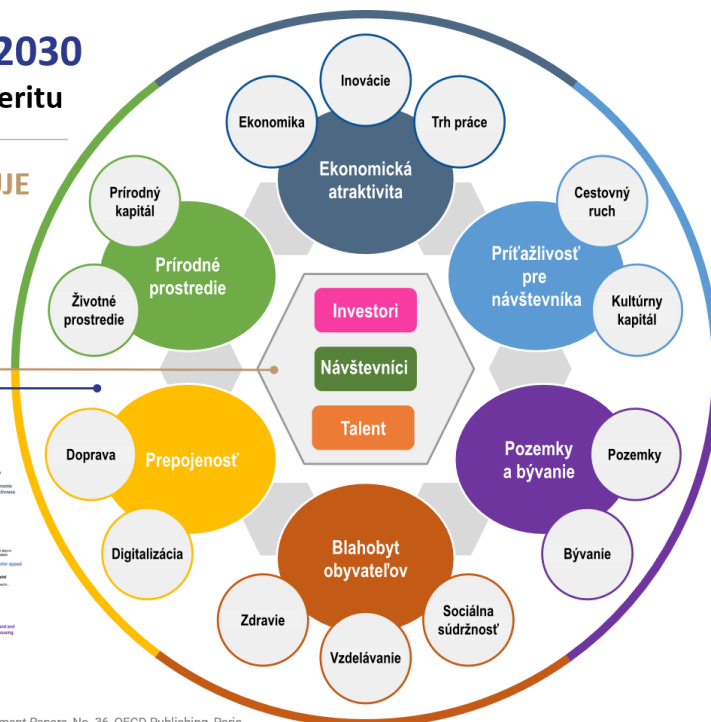
- vyvážený rozvoj s orientáciou na prosperitu

DOBRE SPRAVOVANÉ MESTO PROSPERUJE a má ZDROJE pre zabezpečenie KVALITY MESTSKÉHO PROSTREDIA a KVALITY ŽIVOTA OBYVATEĽOV

VONKAJŠIE cieľové skupiny

VNÚTORNÉ cieľové skupiny

- Podnikateľský sektor
- Sektor celoživotného vzdelávania
- Sektor verejnej správy
- Občiansky sektor a mestské komunity

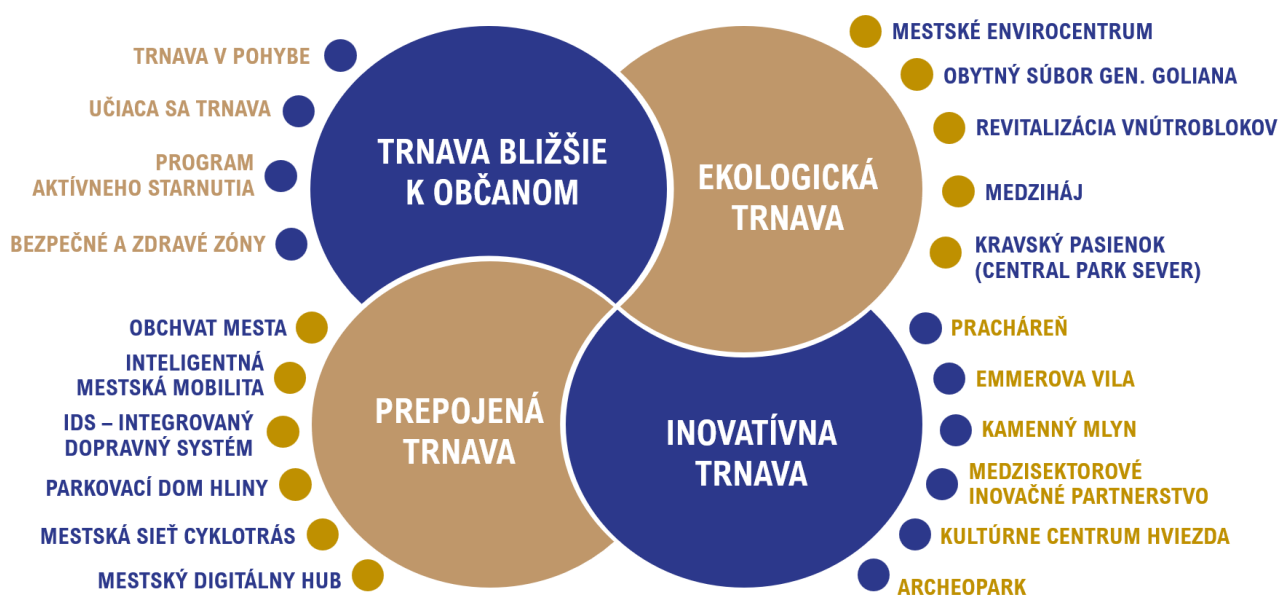
/* Spracované podľa: OECD (2022), "Measuring the attractiveness of regions", OECD Regional Development Papers, No. 36, OECD Publishing, Paris.

Zdroj: vlastné spracovanie s využitím metodických dokumentov OECD a EÚ

Financovať by sa mali intervencie - rozvojové projekty, ktoré prinesú hmatateľné, reálne výsledky a v plnej miere integrujú minimálne tri základné hodnoty NEB na maximálnej úrovni ambícií. Projekty ako také by mali vychádzať z participatívnych, viacúrovňových a medzisektorových procesov zakotvených na úrovni mesta (schválený model územnej spolupráce, využitie existujúcej platformy planujmesto.trnava.sk) a mali by sa realizovať prostredníctvom nich.

Realizácia PRM Trnava 2035 otestuje schopnosť mesta a jeho aktérov premeniť súčasné výzvy v meste Trnava na príležitosti, riešiť ich prostredníctvom integrovaných riešení a pretaviť napríklad Európsku zelenú dohodu do inovačných intervencií, ktoré posilnia postavenie občanov pri zmene smerom k ekologickému a inkluzívnemu mestu, mestským častiam a miestnym komunitám.

Strategické intervencie Programu rozvoja mesta / IÚS MFO TT

Zdroj: vlastné spracovanie

Návrh integrovaných strategických intervencií rešpektuje tematickú koncentráciu EÚ pre politiku udržateľného mestského rozvoja a preväzuje sektory a intervencie s najväčším vplyvom na dosahovanie strategických a špecifických cieľov v jednotlivých strategických prioritách a oblastiach PRM.

Nasledujúce tabuľky stručne popisuje kľúčové témy zabezpečenia vitálnych a rozvojových funkcií mesta Trnava a poskytuje prehľad o strategických a špecifických cieľoch v jednotlivých strategických oblastiach, ktoré by mohli byť v budúcnosti sú zároveň identické s kapitolami programového rozpočtu mesta, čo by umožňovalo spoločný jednotný postup pri monitorovaní a hodnotení a využíva spoločný súbor ukazovateľov.

Prehľad strategických priorít, oblastí a kľúčových tém

Tabuľka 4. Strategický intervenčný rámec - Strategické oblasti rozvoja mesta (prehľad kľúčových tém)

TRNAVA BLIŽŠIE K OBČANOM	PREPOJENÁ TRNAVA	EKOLOGICKÁ TRNAVA	INOVATÍVNA TRNAVA
<p>SO1: Verejné služby</p> <ul style="list-style-type: none"> • Poskytovanie sociálnej starostlivosti/pomoci • Poskytovanie služieb v oblasti zdravia a podpory zdravia • Kvalitná a dostupná infraštruktúra pre voľný čas, záujmy, šport, kultúru • Bezpečné a moderné verejné priestory 	<p>SO4: Digitálny prechod</p> <ul style="list-style-type: none"> • SMART riešenia • Digitalizácia verejných služieb poskytovaných samosprávou • Digitalizácia procesov samosprávy • Podpora strategických procesov, monitoring 	<p>SO6: Ekologizácia mesta</p> <ul style="list-style-type: none"> • Revitalizácia územia – zelená a modrá infraštruktúra • Odolnosť územia na zmenu klímy • Udržateľná komunitná a komunálna energetika • Manažment odpadového hospodárstva • Prechod na obehové hospodárstvo • Prevencia vzniku odpadov • Environmentálne povedomie obyvateľstva 	<p>SO7: Nová mestská ekonomika</p> <ul style="list-style-type: none"> • Rozvoj podnikania a podpora ekonomickej aktivity obyvateľstva • Konkurencieschopnosť mesta, identita a atraktivita • Sociálna ekonomika a spoločensky zodpovedné podnikanie • Kultúrny a kreatívny priemysel – nové služby, nové produkty • Podpora medzisektorovej spolupráce a riešení
<p>SO2: Kapacity</p> <ul style="list-style-type: none"> • Analyticko-plánovacia strategická platforma • Podpora kapacít aktérov • Komunikácia, spolupráca a participácia • Spoločná tvorba a využívanie otvorených dát • Integrované územné, strategické a finančné plánovanie • Budovanie kapacít v komunitách a prístup URBAN-LEADER • Transfer a zdieľanie najlepšej praxe, skúseností a vedomostí 	<p>SO5: Mobilita</p> <ul style="list-style-type: none"> • Zvyšovanie podielu aktívnych foriem mobility v meste • Zvyšovanie počtu tarifných výkonov v mestskej autobusovej doprave • Začlenenie do Integrovaného dopravného systému Bratislavského kraja • Dobudovanie a modernizácia infraštruktúry • Nové služby na podporu ekologickej mobility • Komplexný model udržateľnej dopravy v meste 		<p>SO8: Vzdelávanie a talenty</p> <ul style="list-style-type: none"> • Komplexná podpora talentov • Prepojený systém celoživotného vzdelávania • Podpora rozvoja zručností pre nové odvetvia a profesie • Kvalitná infraštruktúra a obsah vzdelávania
<p>SO3: Istoty a bezpečnosť</p> <ul style="list-style-type: none"> • Dostupné bývanie • Integrované podporné služby pre mladých a ohrozené skupiny • Nové podporné finančné nástroje v oblasti inklúzie • Intervencie zamerané na bezpečnosť, vrátane infraštruktúry 			<p>SO9: Inovácie</p> <ul style="list-style-type: none"> • Sektorové inovácie v urbanizovanom mestskom prostredí • Inovatívne verejné obstarávanie • Účasť na medzinárodných výskumných projektoch miest • Inovatívne finančné

TRNAVA BLIŽŠIE K OBČANOM	PREPOJENÁ TRNAVA	EKOLOGICKÁ TRNAVA	INOVATÍVNA TRNAVA
<ul style="list-style-type: none"> Bezpečnosť vo všetkých politikách mesta 			nástroje <ul style="list-style-type: none"> Sociálne inovácie vo vzdelávaní, začleňovaní, strategickom plánovaní a rozhodovaní

Prehľad strategických a špecifických cieľov

Tabuľka 6. Strategický intervenčný rámec - prehľad strategických cieľov (SC) a špecifických cieľov (ŠC) podľa strategických oblastí

STRATEGICKÁ PRIORITA I. – TRNAVA BLIŽŠIE K OBČANOM	
Strategická oblasť 1: VEREJNÉ SLUŽBY	
<ul style="list-style-type: none"> SC 1.1. Podpora zdravia, zdravotná a sociálna starostlivosť pre všetkých ŠC 1.1.1. Zabezpečovať dostupné integrované verejné služby v oblasti zdravia a sociálnej starostlivosti <ul style="list-style-type: none"> ŠC 1.1.2. Dobudovať kvalitnú a dostupnú infraštruktúru pre pohybové aktivity, rekreáciu a voľný čas a kultúru pre všetkých ŠC 1.1.3. Zlepšovať dostupnosť, bezpečnosť a kvalitu verejných priestorov 	
Strategická oblasť 2: KAPACITY	
<ul style="list-style-type: none"> SC 2.1. Kapacity pre spravovanie územia <ul style="list-style-type: none"> ŠC 2.1.1. Vytvoriť analyticko-strategickú plánovaciu platformu ŠC 2.1.2. Podporovať funkčnú komunikačnú platformu pre otvorené spravovanie územia a aktívnu participáciu občanov ŠC 2.1.4. Realizovať prístup LEADER v mestských komunitách 	
Strategická oblasť 3: ISTOTY A BEZPEČNOSŤ	
<ul style="list-style-type: none"> SC 3.1. Sociálne istoty a posilnenie bezpečnosti <ul style="list-style-type: none"> ŠC 3.1.1. Podporovať dostupnosť bývania pre všetky skupiny obyvateľov ŠC 3.1.2. Zavádzať nové podporné integrované služby a finančné nástroje pre mladých a pre ohrozené skupiny obyvateľov ŠC 3.1.3. Zabezpečiť bezpečnosť obyvateľstva 	

STRATEGICKÁ PRIORITA II. - PREPOJENÁ TRNAVA

Strategická oblasť 4: DIGITÁLNY PRECHOD

- **SC 4.1. Inteligentné mesto Trnava**
 - ŠC 4.1.1. Zabezpečiť riadenie rozvoja mesta Trnava na základe otvorených dát, dôkazov dlhodobého strategického plánovania
 - ŠC 4.1.2. Využívať nové technológie a inovácie v komunálnom hospodárstve (odpady, energetika...)
 - ŠC 4.1.3. Digitalizovať verejné služby

Strategická oblasť 5: MOBILITA

- **SC 5.1. Moderný a udržateľný dopravný systém**
 - ŠC 5.1.1. Dobudovať infraštruktúru pre moderný a udržateľný systém dopravy
 - ŠC 5.1.2. Zvyšovať význam verejnej dopravy
 - ŠC 5.1.3. Zavádzať nové služby a inovatívne technológie v oblasti dopravy
 - ŠC 5.1.4. Zvyšovať podiel ekologickej dopravy a aktívnej mobility
- **SC 5.2. Prepojenie územia mesta a mestskej funkčnej oblasti**
 - ŠC 5.2.1. Vybudovať sieť multimodálnych prestupných bodov
 - ŠC 5.2.3. Spravovať efektívne dopravnú infraštruktúru

STRATEGICKÁ PRIORITA III. - EKOLOGICKÁ TRNAVA

Strategická oblasť 6: EKOLOGIZÁCIA MESTA

- **SC 6.1. Zelené a regenerované mesto Trnava**
 - ŠC 6.1.1. Znižovať energetickú náročnosť a bezemisnosť budov /kritický cieľ/
 - ŠC 6.1.2. Zlepšovať kvalitu všetkých zložiek mestského prostredia
 - ŠC 6.1.3. Zvyšovať biodiverzitu a odolnosť mestského prostredia
- **SC 6.2. Podporovať prechod na obehové hospodárstvo**
 - ŠC 6.2.1. Zvyšovať mieru triedenia, recyklácie a opätovného použitia odpadov

STRATEGICKÁ PRIORITA IV. - INOVATÍVNA TRNAVA

Strategická oblasť 7: NOVÁ MESTSKÁ EKONOMIKA

- **SC 7.1 Inovatívna a adaptabilná mestská ekonomika**
 - ŠC 7.1.1. Podporovať vznik a udržateľnú produkciu podnikateľských platforiem a sietí a ich udržateľnú produkciu
 - ŠC 7.1.2. Vytvárať podmienky pre vznik nových pracovných miest v nových odvetviach
- **SC 7.2. Využívanie dedičstva a revitalizácia nevyužívaných objektov**
 - ŠC 7.2.1. Obnovovať pamiatky a kultúrne zariadenia /kritický cieľ/
 - ŠC 7.2.2. Komerencializovať revitalizované územia a obnovené budovy

Strategická oblasť 8: VZDELÁVANIE A TALENTY

- **SC 8.1. Zručnosti pre inovatívnu a adaptabilnú mestskú ekonomiku**
 - ŠC 8.1.1. Dobudovať funkčný systém vzdelávania a vhodné učebné prostredie
 - ŠC 8.1.2. Podporovať celoživotné vzdelávanie pre potreby novej mestskej ekonomiky
 - ŠC 8.1.3. Umožniť profesionálny rast a nadobúdanie nových zručností pre pracovníkov verejnej správy a jej organizácií

Strategická oblasť 9: INOVÁCIE

- **SC 9.1. Podpora inovácií v mestskom prostredí**
 - ŠC 9.1.1. Využívať inovácie a nové technológie v urbanizovanom mestskom prostredí
 - ŠC 9.1.2. Zapájať mesto do medzinárodnej spolupráce a inovatívnych mestských partnerstiev

PROGRAMOVÁ ČASŤ

STRATEGICKÁ OBLASŤ 1. VEREJNÉ SLUŽBY

STRATEGICKÝ CIEĽ 1.1. Podpora zdravia, zdravotná a sociálna starostlivosť pre všetkých

Očakávaná zmena

Sociálny a komunitný rozvoj je dlhodobou prioritou mesta Trnava. Mesto kladie dôraz najmä na kvalitu a komplexnosť poskytovaných verejných služieb (najmä tých, ktoré má v kompetencii mesto), prosociálne intervencie zamerané na rodinu, starostlivosť o fyzické a duševné zdravie, zdravý životný štýl, preventívne a dobrovoľnícke programy.

Podporovať zdravý životný štýl obyvateľov a návštevníkov mesta prostredníctvom starostlivosti o existujúce zariadenia pre pohybové aktivity a voľný čas rozširovaním kvalitnej ponuky aktivít voľného času a záujmového vzdelávania.

Kľúčový ukazovateľ

- *Kompozitný ukazovateľ – Kvalita života*
- *Agregovaný ukazovateľ – Index kvality verejných služieb*

Súvisiaca sektorová politika, koncepcia/stratégia:

- *Komunitný plán sociálnych služieb mesta Trnava na roky 2021 - 2025 s výhľadom do roku 2030*
- *Stratégia riešenia problematiky ľudí bez domova na území mesta Trnava na roky 2017 - 2020 s výhľadom do roku 2025*
- *Program hospodárskeho rozvoja a sociálneho rozvoja TTSK na roky 2023 - 2030*
- *Koncepcia rozvoja sociálnych služieb na území TTSK 2023 - 2030*
- *Stratégia rozvoja zdravotníctva na území TTSK v rokoch 2023 – 2027*

Navrhované stratégie:

- *V prípade zmeny legislatívy integrovať Komunitný plán sociálnych služieb mesta Trnava s programom podpory zdravia a službami zdravotnej starostlivosti*

ŠPECIFICKÝ CIEĽ 1.1.1. Zabezpečiť dostupné integrované verejné služby v oblasti zdravia a sociálnej starostlivosti

Očakávaná zmena

Inovácie a nové technológie ovplyvňujú modely poskytovania verejných služieb, vrátane služieb sociálnej starostlivosti, poskytovanie zdravotnej starostlivosti a podpory zdravia. Zmeny vo vekovej štruktúre obyvateľstva mesta si vyžadujú zabezpečiť dostupnosť týchto verejných služieb vo väčšom rozsahu a spektre poskytovaných služieb od ľudí ohrozených stratou bývania po deti so zdravotným znevýhodnením. Nevyhnutné bude aj širšie zapojenie miestnych komunít, najmä v sociálnej oblasti a svojpomocných skupín v oblasti zdravia.

Strategické intervencie a indikatívne akcie

- *Integrovaný model poskytovania sociálnej a zdravotnej starostlivosti v meste (MFO Trnava) s dôrazom na zapojenie miestnych komunít a podporu svojpomocných skupín*
- *Fyzická a virtuálna integrácia a prepojenosť služieb*
- *Investície do infraštruktúry sociálnych služieb/služieb zdravotnej starostlivosti (ďalej len „ZS“) (v súlade s Komunitným plánom sociálnych služieb)*
- *Podpora sieťovania poskytovateľov verejných, vrátane sociálnych služieb*
- *Podpora nových foriem verejných služieb, napr. komunitou vedených služieb*
- *Program pre rodiny s deťmi, pre jednorodičovské rodiny, rodiny ohrozené sociálnym vylúčením*
- *Program aktívneho starnutia (vytváranie podmienok pre nezávislý, aktívny život seniorov, eliminácia vylúčenia, nové podporné služby)*
- *Podpora fyzického a duševného zdravia (prevencia, motivačné programy pre rôzne cieľové skupiny, vzdelávanie, komunitné aktivity)*

Garant za MsÚ

- *Odbor sociálnych vecí*

Kľúčoví aktéri

- *Mesto Trnava*
- *MVO pôsobiace v sociálnej oblasti, charita, SČK*
- *verejní a neverejní poskytovatelia sociálnych služieb a ďalšej sociálnej pomoci, služieb ZS a podpory zdravia*
- *organizácie záujmovej samosprávy*
- *miestne komunity*

ŠPECIFICKÝ CIEĽ 1.1.2. Dobudovať kvalitnú a dostupnú infraštruktúru pre pohybové aktivity, rekreáciu, kultúru a voľný čas pre všetkých

Očakávaná zmena

Súčasťou kvality života citlivo vnímanou obyvateľmi je dostupnosť, rozmanitosť a kvalita infraštruktúry pre pohybové aktivity, kultúru, rekreáciu a voľný čas pre všetky skupiny obyvateľov, ktoré sú prevádzkované celoročne. Súčasťou tejto verejnej infraštruktúry budú aj komplexne vybavené areály škôl, tematicky zameraná infraštruktúra verejných priestranstiev, vrátane vnútroblokov.

Strategické intervencie a indikatívne akcie

- *Obnova a modernizácia bezbariérových športových areálov/plôch pre širokú verejnosť a infraštruktúry pre pohybové aktivity (využívanie verejnosťou, školami, komunitami, súčasť vnútroblokov a pod.)*
- *Ponuka spoločných programov pre rozvoj športu a pohybových aktivít pre všetky skupiny obyvateľov*
- *Budovanie novej multifunkčnej infraštruktúry pre voľný čas v meste*
- *Zlepšovanie koordinácie a spolupráce aktérov v oblasti športu a kultúry*
- *Podpora organizovaného aj neorganizovaného športu, zriadovanej a nezriadovanej kultúry*
- *Príprava a realizácia väčších športových podujatí vrátane medzinárodných podujatí*
- *Rozvíjanie infraštruktúry pre umeleckú a kultúrno-záujmovú činnosť (objekty s využitím pre umeleckú a kultúrno-záujmovú činnosť a aktivity využívané širokou verejnosťou)*
- *Systémová podpora iniciatív a programov pre deti a mládež, seniorov špecificky pre všetky vekové kategórie a i.*

Garant za MsÚ

- *Odbor školstva, mládeže a športu*
- *Zaži v Trnave - Mestské kultúrne stredisko*

Kľúčoví aktéri

- *Mesto Trnava*
- *Centrum voľného času*
- *STEFE Trnava, s.r.o.*
- *organizácie a inštitúcie v oblasti práce s mládežou a deťmi - Trnavské klubovne, GenT – mestská príspevková organizácia*
- *TTSK (areály stredných škôl)*
- *vysoké školy a univerzity v území mesta*
- *športové kluby a záujmové skupiny*
- *miestne komunity*
- *organizácie zabezpečujúce sociálnoprávnu ochranu detí a sociálnu kuratelú*
- *neziskové organizácie*
- *správcovia infraštruktúry a iné organizácie*
- *verejní a neverejní poskytovatelia služieb v kultúre*

- *inštitúcie a združenia v oblasti kultúrneho a kreatívneho priemyslu*
- *neformálne skupiny profesionálov v kultúre*

ŠPECIFICKÝ CIEĽ 1.1.3. Zlepšovať dostupnosť, bezpečnosť, kvalitu a využívanie verejných priestorov

Očakávaná zmena

Budovať imidž mesta Trnavy ako atraktívneho, spoločenského a kultúrneho centra s ponukou kvalitných verejných služieb.

Strategické intervencie a indikatívne akcie

- *Plán zvyšovania prístupnosti a bezpečnosti verejných priestorov (bezbariérovosť, označenie ako súčasť prístupnosti, štandardy, vizuálna kvalita verejného priestoru, umelecké hodnoty a ich ochrana)*
- *Kultúrne intervencie, ktoré prinesú nové vnímanie verejného priestoru ako miesta pre zdieľanie a vzájomnú komunikáciu, za ktoré nesieme spoločnú zodpovednosť*
- *Revitalizácia verejných priestorov a zelených plôch a dopĺňanie prvkov infraštruktúry pre voľný čas*
- *Podpora medziinštitucionálnej spolupráce a koordinácie rôznych voľnočasových aktivít/služieb vo verejných priestoroch vrátane finančnej podpory*

Garant za MsÚ

- *Odbor stavebný a životného prostredia*
- *Mestské kultúrne stredisko - Zaži v Trnave*

Kľúčoví aktéri

- *Mesto Trnava*
- *STEFE Trnava, s.r.o.*
- *Mestské služby mesta Trnava*
- *investori v území mesta*
- *miestne komunity*
- *MVO*

STRATEGICKÁ OBLASŤ 2. KAPACITY

STRATEGICKÝ CIEĽ 2.1. Kapacity pre otvorené spravovanie územia

Očakávaná zmena

Budovanie imidžu mesta Trnava ako regionálneho lídra – úspešného ekonomického, spoločenského a kultúrneho centra s ponukou kvalitných verejných služieb reagujúcich na meniace sa potreby svojich občanov a návštevníkov si vyžaduje kvalitné kapacity a intervencie zamerané na sociálny kapitál mesta, aby mesto mohlo maximalizovať výhody zo svojej vybudovanej značky mesta, zo svojej konkurenčnej výhody a súčasného postavenia na regionálnej, národnej a medzinárodnej úrovni.

Kľúčový ukazovateľ

- *Kompozitný ukazovateľ – Index kvality života*
- *Agregovaný ukazovateľ – Index kvality verejnej správy*

Súvisiaca sektorová politika, koncepcia/stratégia:

- *Integrovaná územná stratégia MFO Trnava 2022 – 2027 s výhľadom do roku 2030*
- *Program hospodárskeho rozvoja a sociálneho rozvoja TTSK 2023 – 2030*

Navrhované stratégie:

- *n/a*

ŠPECIFICKÝ CIEĽ 2.1.1. Vytvoriť analyticko-strategickú plánovaciu platformu

Očakávaná zmena

Mesto Trnava disponuje vlastným interným informačným systémom, získava a spracováva rôzne údaje aj z externého prostredia. Časť z týchto údajov zverejňuje na svojej webovej stránke, ale z pohľadu dlhodobého strategického plánovania a rozhodovania je nevyhnutné tieto údaje analyzovať a využívať pre navrhovanie nových komplexných a inovatívnych riešení. Vytvorenie analyticko-strategickej platformy umožní jednotlivým odborným útvarom mesta, organizáciám mesta, poslancom, aktérom a verejnosti nielen aktívne participovať na príprave a realizácii intervencií, ale aj na hodnotení ich dopadu na územie mesta alebo konkrétnu cieľovú skupinu.

Strategické intervencie a indikatívne akcie

- *Dátový manažment mesta - jednotná metodika pre systémový prístup k dátam (analytický modul, infraštruktúra a odborné kapacity) ako podpora pre strategické plánovanie a rozhodovanie*
- *Vizualizácia dát pre potreby rôznych cieľových skupín a verejnosť*
- *Analytické podklady pre politiky, stratégie, programy a plány mesta*
- *Budovanie a rozvoj odborných kapacít pre podporu analýz a strategického plánovania*
- *Aktívna participácia mesta v organizáciách samosprávy a mestského/regionálneho rozvoja (ÚMS, pracovná skupina K8 a iné), komunitách, medzinárodných organizáciách a partnerstvách*

- *Transfer najlepšej praxe od medzinárodných inštitúcií a sietí miest*
- *Zavedenie nových analytických a strategických digitálnych nástrojov do strategického plánovania a rozhodovania mesta napr. Digitálne dvojča (2027 - koncepcia digitálneho dvojčaťa)*

Garant za MsÚ

- *Odbor strategického plánovania a projektového manažmentu*

Kľúčoví aktéri

- *Mesto Trnava*
- *obce MFO Trnava*
- *MIRRI SR*
- *Štatistický úrad SR*
- *SEP podľa tematických oblastí*

ŠPECIFICKÝ CIEĽ 2.1.2. Vytvoriť funkčnú komunikačnú platformu pre otvorené spravovanie územia a aktívnu participáciu občanov

Očakávaná zmena

Mesto Trnava bude pokračovať v rozširovaní existujúcej platformy pre zapájanie verejnosti do viacúrovňového spravovania územia a postupne vytvorí novú funkčnú komunikačnú platformu pre otvorené spravovanie územia s využitím digitálnych nástrojov pre spravovanie, participáciu a deliberáciu integráciou s otvorenými dátami a vybranými procesmi samosprávy.

Strategické intervencie a indikatívne akcie

- *Účasť na medzinárodných podujatiach a organizovanie tematicky zameraných medzinárodných podujatí vo vybraných prioritných témach mesta*
- *Zapojenie sa do existujúcich EÚ iniciatív a sietí (URBACT, UIA, EUI)*
- *Využívanie technickej pomoci poskytovanej medzinárodnými organizáciami (EK, OECD, JRC, WBG a pod.)*
- *Rozšírenie platformy planujmesto.trnava.sk*
- *Nové formy spolupráce s neziskovým sektorom*
- *Podpora rozvoja dobrovoľníctva*
- *Model územnej spolupráce*

Garant za MsÚ

- *Odbor komunikácie a vzťahov s verejnosťou*

Kľúčoví aktéri

- *Mesto Trnava*
- *GenT – mestská príspevková organizácia*
- *Centrum voľného času*

- MVO
- miestne komunity

ŠPECIFICKÝ CIEĽ 2.1.3. Umožňovať využívanie otvorených dát verejnosťou

Očakávaná zmena

Inovácie v mestskom prostredí sú často založené na využívaní otvorených dát aj verejnosťou. Mesto Trnava využíva otvorené dáta najmä pre vlastné interné inovácie v oblasti udržateľnej dopravy, hodnotení kvality životného prostredia v území mesta. Ambíciou samosprávy je komercializácia otvorených dát aktérmi v území s dôrazom na zlepšenie kvality obyvateľov mesta a v budúcnosti aj širšieho zázemia.

Strategické intervencie a indikatívne akcie

- *Postupné doplnenie ponuky verejne dostupných otvorených dát na webstránke mesta*
- *Pripojenie k Národnej dátovej platforme Smart Data Hub (MIRRI)*
- *Zabezpečiť zverejňovanie otvorených dát na prehľadnej webstránke na to určenej*
- *Nové formy prezentácie a vizualizácie dát o meste Trnava príp. MFO Trnava*
- *Spoločné projekty využívania verejne dostupných otvorených dát (výskumné projekty, simulácie, hackathony a pod.) mesta a aktérov*
- *Zabezpečenie kybernetickej bezpečnosti*

Garant za MsÚ

- *Odbor komunikácie a vzťahov s verejnosťou*

Kľúčoví aktéri

- *Mesto Trnava*
- *TT IT, s.r.o.*
- *MIRRI SR*
- *TTSK*
- *SEP podľa jednotlivých tematických oblastí*

STRATEGICKÁ OBLASŤ 3. ISTOTY a BEZPEČNOSŤ

STRATEGICKÝ CIEĽ 3.1. Posilnenie bezpečnosti a sociálne istoty

Očakávaná zmena

Bezpečné, chránené a odolné mesto, aby boli občania menej vystavení dopadom zmeny klímy a iným hrozbám na základe posúdenia zraniteľnosti a scenárov, prostredníctvom navrhovania nových inovatívnych služieb, infraštruktúry a zariadení, ktoré prispievajú aj k odolnosti kritickej infraštruktúry a verejných priestorov, prostredníctvom vypracovania a používania plánov a techník prevencie a krízového riadenia, ktoré budú sprevádzané špecializovanými školeniami pre miestnych odborníkov a technikami zvyšovania informovanosti občanov; prostredníctvom posilňovania kapacít miestnych správnych orgánov v spolupráci s občanmi a zainteresovanými stranami v boji proti organizovanej (kybernetickej) trestnej činnosti. Realizované zmeny počítajú s moderným dizajnom mestských priestorov.

Medzi rôzne oblasti, ktoré je treba preskúmať, aby sa mesto stalo bezpečnejším a odolnejším patria: posilnenie prevencie a zmierňovania následkov prírodných katastrof a katastrof spôsobených ľudskou činnosťou, zabezpečenie potravinovej bezpečnosti v meste a v mestskej funkčnej oblasti, sociálna exklúzia, mestská chudoba, integrácia ľudí ohrozených sociálnym vylúčením, cudzincov a migrantov, kybernetická bezpečnosť.

Sociálne istoty obyvateľov sú úzko spojené s vnímaním kvality života v rôznych životných situáciách. Sú uspokojované najmä prostredníctvom sociálnych služieb. Hlavnou očakávanou zmenou je zlepšenie sociálnej súdržnosti obyvateľstva v meste a predchádzanie sociálnej exklúzii a chudobe.

Kľúčový ukazovateľ

- *Kompozitný ukazovateľ - Index kvality života*
- *Agregovaný ukazovateľ – Index kvality verejných služieb*

Súvisiaca sektorová politika, koncepcia/stratégia:

- *Integrovaná územná stratégia MFO Trnava 2022 – 2027*
- *Stratégia riešenia problematiky ľudí bez domova na území mesta Trnavy na roky 2014 - 2020 s výhľadom do roku 2025*
- *Komunitný plán sociálnych služieb Mesta Trnavy 2021 - 2025 s výhľadom do roku 2030*
- *Program hospodárskeho rozvoja a sociálneho rozvoja TTSK na roky 2023 -2030*
- *Koncepcia rozvoja sociálnych služieb na území TTSK 2023 – 2030*

Navrhované stratégie:

- *Stratégia rovnosti, inklúzie a participácie mesta Trnavy*
- *Koncepcia práce s mládežou (v príprave)*
- *Stratégia integrácie cudzincov v meste Trnava*

ŠPECIFICKÝ CIEĽ 3.1.1. Podporovať dostupnosť bývania pre všetky skupiny obyvateľov

Očakávaná zmena

Politika dostupného bývania ako jedna z mestských politík bude zameraná na komplexnejšie riešenia dostupnosti bývania, čo si vyžaduje lepšiu koordináciu aktérov na národnej, regionálnej, subregionálnej úrovni a väčšie zapojenie investorov z rôznych sektorov. Mesto nemá v súčasnosti osobitne spracovaný koncepčný dokument v tejto oblasti (Program rozvoja bývania), ale cielene túto oblasť rozvíja, reguluje, informuje verejnosť o dostupnosti bytov vo svojej správe.

Strategické intervencie a indikatívne akcie

- *Vypracovanie novej politiky v oblasti rozvoja a podpory bývania – Program rozvoja bývania*
- *Nové modely financovania výstavby, modernizácie a spravovanie nájomných bytov*
- *Cielené programy podpory rôznych foriem bývania*

Garant za MsÚ

- *Odbor sociálnych vecí*

Kľúčoví aktéri

- *Mesto Trnava*
- *MVO*
- *verejní a súkromní investori*
- *miestne komunity*
- *financujúce organizácie a inštitúcie*

ŠPECIFICKÝ CIEĽ 3.1.2. Zavádzať nové podporné integrované verejné služby

Očakávaná zmena

Podporovať komunitné plánovanie a vedenie služieb.

Strategické intervencie a indikatívne akcie

- *Cielené programy podpory založené na dátach (realizácia zberu kvalitatívnych dát, prieskumy)*
- *Učiaca sa Trnava*
- *Smart Trnava (špecifické moduly)*
- *Podporný program pre sociálne podnikanie, chránené pracoviská*
- *Univerzita tretieho veku*
- *Nové modely financovania integrovaných verejných služieb*

Garant za MsÚ

- *Odbor sociálnych vecí*

Kľúčoví aktéri

- *Mesto Trnava*
- *miestne komunity*
- *poskytovatelia verejných služieb*
- *MVO*

ŠPECIFICKÝ CIEĽ 3.1.3. Zabezpečiť bezpečnosť obyvateľstva

Očakávaná zmena

Najmä v súvislosti s vojnou na Ukrajine a zmenou klímy sa súčasťou strategických dokumentov stáva aj otázka odolnosti a bezpečnosti obyvateľstva a väčší dôraz je kladený na komplexné preventívne opatrenia zamerané na možné krízové situácie ohrozujúce obyvateľstvo v meste. Okrem využívania nových technológií (inteligentné kamerové systémy) sa mesto v spolupráci s aktérmi bude viac zameriavať na preventívne aktivity a zapracovanie problematiky bezpečnosti do všetkých politík mesta napríklad: kybernetická bezpečnosť, bezpečnosť v doprave, verejný poriadok, prístupnosť verejného priestoru, predvídanie možných bezpečnostných rizík v rôznych cieľových skupinách, vzdelávacie aktivity určené obyvateľom mesta využitím konceptu odolné a bezpečné mesto City Resilience Framework.

Bezpečnosť je komplexnou problematikou súvisiacou úzko s rôznymi aspektami rozvoja mesta tak na úrovni komunit a ako aj formovania mestského prostredia. Hoci primárne je oblasť bezpečnosti spojená s individuálnym pocitom bezpečia, v rámci stratégie mesta je táto oblasť integrovaná v prioritě 3 ako súčasť vnímanej kvality života cez istoty a bezpečie a zároveň je horizontálnym princípom stratégie.

Bezpečnosť v meste je kľúčovým predpokladom pre kvalitný život obyvateľov, funkčnosť verejného priestoru a udržateľný rozvoj. Mesto pristupuje k téme bezpečnosti komplexne – nielen ako k otázke represie a prevencie kriminality, ale aj ako k otázke sociálnej inklúzie, budovaním kvalitnej infraštruktúry napríklad verejného osvetlenia, dostupnosti verejných služieb či aktívneho zapájania obyvateľov do starostlivosti o svoje okolie. Vytvárať prostredie, v ktorom sa všetci – deti, seniori, ženy, cudzinci a migranti, menšiny aj návštevníci – cítia bezpečne počas dňa aj v noci. Mesto bude podporovať prístup „design for safety“, posilňovať komunitné väzby, zlepšovať spoluprácu mestských zložiek a investovať do udržateľnej infraštruktúry, ktorá pomáha predchádzať rizikám (napr. dopravná bezpečnosť, povodňová ochrana, digitálna bezpečnosť). Súčasťou stratégie je aj transparentná komunikácia, budovanie dôvery a posilňovanie participatívnych nástrojov pre identifikáciu a riešenie bezpečnostných výziev v rôznych lokalitách mesta.

Strategické intervencie a indikatívne akcie

- *Bezpečnostný audit mesta (pocitová mapa), periodické mapovanie a vyhodnocovanie rôznych aspektov bezpečnosti v meste*
- *Dobudovanie prvkov bezpečnosti prostredia v meste vrátane nevyhnutnej infraštruktúry*
- *Kampane, komunitné a školské konzultácie mestskej polície*
- *Programy susedských/seniorských/školských hliadok*
- *Preventívne programy pre deti a mládež, seniorov*
- *Využívanie nových technológií pre zvyšovanie bezpečnosti (smart koncept) vo verejných priestoroch, v doprave, pri ochrane zdravia, života a majetku osôb*
- *Integrácia bezpečnostných aspektov do plánovania a prípravy projektov mesta a v meste*

Garant za MsÚ

- *Kancelária prednostu mestského úradu*

Kľúčoví aktéri

- *Mesto Trnava*
- *miestne komunity*
- *Mestská polícia mesta Trnava*
- *Mestská televízia Trnava*
- *Centrum voľného času*
- *GenT – mestská príspevková organizácia*
- *školy a školské zariadenia*
- *organizácie zabezpečujúce preventívne programy (napr. bezpečné správanie sa, prevencia rôznych foriem násillia a šikany, bezpečnosť verejného zdravia)*

STRATEGICKÁ OBLASŤ 4. DIGITÁLNY PRECHOD

STRATEGICKÝ CIEĽ 4.1. Inteligentné mesto Trnava

Očakávaná zmena

Potenciál nových technológií, ktoré pomáhajú mestu zlepšovať verejné služby, lepšie komunikovať s miestnymi podnikmi a občanmi a pomáhať im zapájať sa (aktívna a participatívna demokracia), zvyšovať produktivitu a riešiť problémy v oblasti udržateľnosti, je neobmedzený. Vytváraním inovatívnych a inkluzívnych mestských komunít na testovanie a využívanie nových technológií pre lepšiu správu miest by sa mohla v mestskom ekosystéme vytvoriť nová dynamika, nástroje a procesy zodpovedajúce špecifickým potrebám mesta a/alebo spoluvytvárané v rámci miestnych a regionálnych inovačných zoskupení alebo digitálnych centier.

Otázky verejnej kontroly a vlastníctva miestnych údajov získavaných prostredníctvom nových technológií by sa mali starostlivo a transparentne posúdiť, najmä v prípadoch, keď sa služby externe poskytujú tretím stranám, ktoré by mohli tieto informácie zneužiť. Aplikácie vytvorené v prospech komunity by mali byť bezplatné, s otvoreným zdrojovým kódom a používateľsky ústretové. Technológie samy o sebe sú neutrálne, no skutočné vplyvy na život v meste budú závisieť od spôsobu, akým sa riadia.

Návrhy projektov na tému „digitálne technológie v meste“ by preto nemali byť vypracované oddelene od strednodobých až dlhodobých cieľov mesta a mali by byť začlenené do príslušných mestských stratégií a plánov. Vytvorenie digitálneho dvojčaťa mesta ako systému poskytujúceho aktuálne údaje, získavané smart prvkami a zároveň umožňujúci simulácie a vizualizácie plánovaných zásahov a zmien.

Kľúčový ukazovateľ

- *Kompozitný ukazovateľ – Index kvality života*
- *Agregovaný ukazovateľ – Index kvality verejnej správy*

Súvisiaca sektorová politika, koncepcia/stratégia:

- *Územný plán mesta Trnava*
- *Program hospodárskeho rozvoja a sociálneho rozvoja TTSK na roky 2023 - 2030*
- *SMART stratégia regiónu TTSK (2023)*
- *Energetická koncepcia (2006, 2020)*
- *Akčný plán integrovaného environmentálneho manažmentu funkčnej mestskej oblasti Trnava (2018)*
- *Program odpadového hospodárstva (2016 – 2020)*

Navrhované stratégie:

- *Intelligentné mesto Trnava – stratégia využívania dát a AI v samospráve (vrátane koncepcie digitálneho dvojčaťa)*

ŠPECIFICKÝ CIEĽ 4.1.1. Zabezpečiť riadenie rozvoja mesta Trnava na základe otvorených dát, dôkazov dlhodobého strategického plánovania

Očakávaná zmena

Nedávny vývoj lacnejších snímačov v kombinácii s rozšírením mobilného a vysokorýchlostného internetu a miniaturizáciou výpočtovej techniky otvoril cestu novej technologickej revolúcii. Očakáva sa, že internet vecí, umelá inteligencia, globálny polohový systém (GPS) s vysokým rozlíšením, veľké dáta, technológia blockchainu, virtuálna a rozšírená realita, digitálne dvojčatá so zabudovanými základnými komponentmi umelej inteligencie a rozšírenej/virtuálnej reality a nové stavebné materiály a techniky zmenia základné prvky fungovania miest a zmenia spôsob, akým naši občania žijú a komunikujú v meste, jeho mestských častiach a širšom zázemí MFO Trnava.

Procesy digitálnej transformácie podporujú kvalitný zber a spoločné využívanie miestnych údajov pri súčasnom zabezpečení najvyšších štandardov ochrany osobných údajov. Mesto rozvíja systém dátového manažmentu a zberu dát na všetkých úrovniach, aby uľahčilo a zlepšilo poskytovanie verejných služieb svojim občanom. Podporuje tak miestnu ekonomiku prostredníctvom investícií do inovácií, podpory kvalifikácie a rekvalifikácii rôznych skupín obyvateľstva, čo stimuluje vytváranie pracovných miest a nových podnikov a vytvára predpoklady pre lákanie a udržanie talentov.

Zdokonaľovanie územného plánovania a využívania pôdy a vytvárania priemyselných zón pomocou nových technológií a prístupov v strategickom a územnom plánovaní na zabezpečenie harmonického a vyváženého rozvoja mesta a jeho funkčnej oblasti umožňuje lepšie umiestňovanie a logistiku komunálnych služieb. Mesto musí hľadať inovatívne spôsoby využívania nových technológií na optimalizáciu rovnováhy medzi potrebami rôznych spôsobov využitia územia, ako sú bývanie, rozvoj priemyselných zón, sanácia a rekonštrukcia opustených priemyselných pozemkov, verejné priestory, sociálne a iné komunálne a komunitné služby.

V tomto kontexte sa mesto zameriava na hľadanie nových riešení zameraných na občana, ktoré riešia špecifické potreby komunity a reagujú na miestne hospodárske, sociálne a environmentálne výzvy, pričom sa zároveň zabezpečuje ochranu súkromia a bezpečnosť údajov. Nové technológie používané v mestskom kontexte musia byť interoperabilné a inkluzívne, aby prinášali úžitok všetkým občanom.

Strategické intervencie a indikatívne akcie

- *Spracovanie východiskových, realizačných a dopadových štúdií na podporu rozhodovania založeného na dátach a dôkazoch*
- *Centrálne jednotka samosprávy pre digitálne služby*

Garant za MsÚ

- *Odbor územného rozvoja a koncepcií*
- *Odbor strategického plánovania a projektového manažmentu*

Kľúčoví aktéri

- *Mesto Trnava*
- *TT IT, s.r.o.*
- *STEFE Trnava, s.r.o.*
- *Iné organizácie mesta Trnava podľa špecifického zamerania*
- *Obce MFO Trnava*
- *TTSK*

- *MIRRI SR*
- *SEP podľa tematických oblastí*

ŠPECIFICKÝ CIEĽ 4.1.2. Využívať nové technológie a inovácie v komunálnom hospodárstve (odpady, energetika a i.)

Očakávaná zmena

Nové technológie a digitalizácia v komunálnom hospodárstve predstavujú celý rad aplikácií v oblastiach ako sú komunálna a komunitná energetika, odpadové hospodárstvo s dôrazom na obehové hospodárstvo, starostlivosť o zelenú a modrú infraštruktúru.

Strategické intervencie a indikatívne akcie

- *Spracovanie východiskových, realizačných a dopadových štúdií na podporu využívania nových technológií a inovácií v komunálnom hospodárstve*
- *Integrované riešenia s využitím IoT*

Garant za MsÚ

- *Odbor stavebný a životného prostredia*
- *Odbor komunálnych služieb*

Kľúčoví aktéri

- *Mesto Trnava*
- *Mestské služby mesta Trnava*
- *STEFE Trnava, s.r.o.*
- *TT IT, s.r.o.*
- *Prevádzkovatelia a vlastníci infraštruktúry*
- *Miestne komunity*

STRATEGICKÁ OBLASŤ 5. MOBILITA

Dobre koordinovanými aktivitami zlepšovať kvalitu dopravnej infraštruktúry s dôrazom na udržateľnú mobilitu, zlepšenie dostupnosti a zvýšenie bezpečnosti dopravy. Kvalita dopravnej infraštruktúry a podpora aktívnych foriem bude mať pozitívny vplyv na kvalitu mestského prostredia a kvalitu života obyvateľov. Mesto Trnava bude pokračovať v rozširovaní siete cyklistických chodníkov a cyklodopravných komunikácií pre podporu dochádzky za prácou, službami, pre rekreáciu a voľný čas a vytvárať tak podmienky pre alternatívne spôsoby dopravy šetrné k životnému prostrediu. Významnou iniciatívou mesta Trnava je podpora prípravy a urýchlenie realizácie dobudovania vonkajšieho dopravného okruhu mesta v koordinácii s regionálnymi subjektmi a národnou úrovňou s cieľom zníženia dopravného zaťaženia v intraviláne mesta.

Budovanie zelených koridorov mobility pomocou zelenej infraštruktúry v mestských oblastiach a medzi mestskými centrami a prímestskými oblasťami, ktoré prispievajú k zníženiu znečistenia ovzdušia, pôdy a hlukovému znečisteniu, využívajú umelú inteligenciu v systémoch riadenia dopravy, podporujú udržateľnú multimodálnu mestskú mobilitu, vrátane aktívnych spôsobov mobility, ako je cyklistika, a zároveň prispievajú k dosiahnutiu cieľov v oblasti klímy a zlepšovaniu zdravia a blaha občanov. Pomocou kvalitnej ponuky liniek systému mestskej hromadnej dopravy zvýšiť podiel jej užívateľov, a to aj vďaka jej integrácii do regionálneho systému verejnej osobnej dopravy.

STRATEGICKÝ CIEĽ 5.1. Moderný a udržateľný dopravný systém

Očakávaná zmena

Moderný a udržateľný dopravný systém si vyžaduje efektívnu a otvorenú spoluprácu územných aktérov – miestnej a regionálnej samosprávy a poskytovateľov dopravných služieb.

Kľúčový ukazovateľ

- *Kompozitný ukazovateľ - Index kvality života*
- *Agregovaný ukazovateľ – Index udržateľnej mobility*

Súvisiaca sektorová politika, koncepcia/stratégia:

- *Plán udržateľnej mobility krajského mesta Trnava a jeho funkčného územia (2021)*
- *Plán dopravnej obslužnosti (2021)*
- *Generálny dopravný plán (2008-2020)*
- *Územný plán mesta*
- *Koncepcia umiestňovania stojanov (2014)*
- *Koncepcia rozvoja statickej dopravy (2016)*
- *Koncepcia inteligentného dopravného systému IDS (2015)*
- *Koncepcia rozvoja cyklotrás*
- *Stratégia rozvoja cyklotrás a cyklodopravy v TTSK na roky 2028 - 2023*

Navrhované stratégie:

- *Aktualizácia Plánu udržateľnej mobility mesta Trnava a Plánu dopravnej obslužnosti (doplnenie častí)*
- *Vytvorenie stratégie integrácie verejnej dopravy v spolupráci s TTSK a IDS BSK*
- *Vytvorenie akčného plánu rozvoja udržateľnej mobility*

ŠPECIFICKÝ CIEĽ 5.1.1. Dobudovať infraštruktúru pre moderný a udržateľný systém dopravy

Očakávaná zmena

Jedným z predpokladov fungovania moderného a udržateľného dopravného systému je kvalitná dopravná infraštruktúra, predovšetkým udržateľné formy dopravy a zabezpečujúca bezpečnosť pre všetkých účastníkov dopravy v území mesta a jeho mestských častí s prepojením na širšie územie dochádzania.

Strategické intervencie a indikatívne akcie

- Realizácia investícií v súlade s Plánom udržateľnej mobility – nosná dopravná infraštruktúra
- Integrovaný/inteligentný dopravný systém mesta Trnava (súčasť IDS TTSK a BSK)
- Prevádzkovanie modernej, konkurencieschopnej, cenovo dostupnej a atraktívnej verejnej dopravy, pre obyvateľov MFO Trnava
- Budovanie komplexnej cyklistickej siete, vrátane doplnkovej infraštruktúry (mestské okruhy a mimo mestské prepojenie)
- Mechanizmus spolupráce mesta s relevantnými pre zvyšovanie plynulosti dopravy s využitím nových technológií
- Inteligentné riešenia v doprave (vrátane prvkov zameraných na bezpečnosť)
- Parkovacia politika mesta Trnava v prepojení na riešenia MFO Trnava
- Riešenia zamerané na upokojovanie dopravy (výber ďalších vhodných lokalít mesta)
- Dobudovanie vonkajšieho okruhu mesta Trnava a súvisiacej infraštruktúry (križovatky, doplnková infraštruktúra)
- Ekologizácia verejnej dopravy – nákup nových ekologických dopravných prostriedkov

Garant za MsÚ

- Odbor dopravy a Odbor územného rozvoja a koncepcií
- Odbor komunálnych služieb (v oblasti starostlivosti o prístrešky a mobiliár verejnej dopravy)

Kľúčoví aktéri

- Mesto Trnava
- Obce MFO Trnava
- TTSK a BSK
- NDS, SSC
- poskytovatelia dopravných služieb
- investori
- miestne komunity
- MVO

ŠPECIFICKÝ CIEĽ 5.1.2. Zvýšiť význam verejnej dopravy

Očakávaná zmena

Ekologizácia mesta je nielen o modrej a zelenej infraštruktúre, o ekologickej mobilite, obnoviteľných zdrojoch

elektrickej energie, ale aj o správaní aktérov v území mesta a ich preferenciách. Prevádzkovanie verejnej dopravy, ktorá je prehľadná, spoľahlivá, rýchla, dostupná, efektívna a vyhovuje každodennému životu obyvateľov. Takáto verejná doprava zlepšuje kvalitu života v území a znižuje požiadavky verejnosti na budovanie infraštruktúry pre individuálnu automobilovú dopravu.

Strategické intervencie a indikatívne akcie

- *Pravidelné navyšovanie ročných tarifných výkonov v MHD*
- *Zavádzanie nových služieb a smart technológií vo verejnej doprave*
- *Zlepšenie tarifných možností vo verejnej doprave formou rozšírenie platieb bankovou kartou a zavedenie mobilnej aplikácie pre predaj cestovných lístkov*
- *Zavedenie preferencie verejnej osobnej dopravy v podobe vyhradených autobusových pruhov a aktívnej preferencie na svetelne riadených križovatkách.*
- *Dobudovanie a modernizácia infraštruktúry zvyšujúcej komfort cestujúcich (TIOP-y, modernizácia existujúcich autobusových zastávok a budovania nových, priechody a pod.)*
- *Integrovaný dopravný systém mesta Trnava (súčasť IDS TTSK a BSK)*
- *Zlepšovanie zázemia a pracovných podmienok pre vodičov verejnej dopravy vrátane budovania sociálneho zázemia pre vodičov v území mesta*

Garant za MsÚ

- *Odbor dopravy*

Kľúčoví aktéri

- *Mesto Trnava*
- *TTSK a BSK*
- *Poskytovatelia služieb v oblasti verejnej dopravy*
- *Obce MFO Trnava*

ŠPECIFICKÝ CIEĽ 5.1.3. Zaviesť nové služby a inovatívne technológie v oblasti dopravy

Očakávaná zmena

Integrácia dopravných systémov, spravovanie dopravnej infraštruktúry a poskytovanie kvalitných služieb obyvateľom si vyžaduje neustále zavádzanie nových služieb a využívanie nových technológií v doprave, reagujúcich nielen na zmeny v preferenciách užívateľov, ale aj na vývoj nových technológií (nové typy dopravných prostriedkov – autonómne vozidlá, nové palivá a pod.).

Strategické intervencie a indikatívne akcie

- *Podpora využívania alternatívnych a inovatívnych riešení v doprave (napr. využívanie alternatívnych palív v doprave)*
- *Služby zdieľania, integrácie*
- *Prevádzkovanie a rozširovanie inteligentného riadenia dopravy na svetelných križovatkách*
- *Zavedenie detekčného systému na svetelných križovatkách pomocou kamier a AI*
- *Zavedenie tzv. celočervenej vlny v nočných hodinách na svetelných križovatkách*
- *Zavádzanie dopytovej dopravy pre MFO Trnava*

- Podpora inovatívnych riešení v inteligentnom riadení dopravy v spolupráci s relevantnými subjektmi, napr. poskytnutie dopravných dát univerzitám pre výskum a následnú podporu

Garant za MsÚ

- Odbor dopravy

Kľúčoví aktéri

- Mesto Trnava
- TTSK a BSK
- poskytovatelia služieb v doprave
- miestne komunity

ŠPECIFICKÝ CIEĽ 5.1.4. Zvyšovať podiel ekologickej dopravy a aktívnej mobility

Očakávaná zmena

Mesto Trnava komplexne a dlhodobo investuje do kvality mestského prostredia a cielene podporuje obyvateľov a návštevníkov vo využívaní ekologickej dopravy a preferovaní aktívnej mobility.

Strategické intervencie a indikatívne akcie

- Budovanie mestskej a prímestskej siete cyklistických a cyklodopravných ciest
- Zvyšovanie bezpečnosti účastníkov dopravy, najmä peších a cyklistov
- Budovanie doplnkovej infraštruktúry pre aktívnu mobilitu

Garant za MsÚ

- Odbor dopravy a Odbor územného rozvoja a koncepcií

Kľúčoví aktéri

- Mesto Trnava
- Obce MFO Trnava/ZOMOT
- MVO
- poskytovatelia dopravných služieb

STRATEGICKÝ CIEĽ 5.2. Prepojenie územia mesta a mestskej funkčnej oblasti

Očakávaná zmena

Mesto Trnava v spolupráci s aktérmi na národnej úrovni a TTSK postupne vytvára podmienky pre dobudovanie nadradenej dopravnej infraštruktúry v súlade s Plánom udržateľnej mobility krajského mesta Trnava a jeho funkčného územia.

Kľúčový ukazovateľ

- *Kompozitný ukazovateľ - Index kvality života*
- *Agregovaný ukazovateľ – index udržateľnej dopravy*

Navrhované stratégie:

- *Aktualizácia Plánu udržateľnej mobility krajského mesta Trnavy a jeho funkčnej oblasti (2021, doplnenie častí)*

ŠPECIFICKÝ CIEĽ 5.2.1. Vybudovať sieť multimodálnych prestupných bodov

Očakávaná zmena

Integrovaný a inteligentný dopravný systém si vyžaduje aj vybudovanie a prevádzkovanie siete moderných TIOP – terminálov integrovanej osobnej prepravy ako multimodálnych prestupných bodov umožňujúcich nielen bezpečnú individualizovanú a ekologickú prepravu osôb, ale aj poskytovanie vybraných verejných služieb na jednom mieste.

Strategické intervencie a indikatívne akcie

- *Koncepcia umiestnenia multimodálnych prestupných bodov (TIOP) na území mesta Trnavy a MFO Trnava*
- *Budovanie infraštruktúry siete TIOP/multimodálne prestupné body – I. fáza*

Garant za MsÚ

- *Odbor dopravy*

Kľúčoví aktéri

- *Mesto Trnava*
- *TTSK*
- *Poskytovatelia dopravných služieb*

ŠPECIFICKÝ CIEĽ 5.2.3. Spravovať efektívne dopravnú infraštruktúru

Očakávaná zmena

Nové technológie umožnia mestu Trnava efektívne spravovať dopravnú infraštruktúru v spolupráci s vlastníkmi a správcami v území mesta Trnava a mestskej funkčnej oblasti Trnava.

Strategické intervencie a indikatívne akcie

- *MASTER plán údržby, obnovy a výstavby dopravnej infraštruktúry v území mesta Trnava (v súlade s PUM)*
- *Koncepcia využitia digitálnych nástrojov pre efektívne spravovanie dopravnej infraštruktúry*
- *Prevádzkovanie a rozširovanie dátovo-integračnej mestskej platformy INVIPO*

Garant za MsÚ

- *Odbor dopravy*

Kľúčoví aktéri

- *Mesto Trnava*
- *STEFE Trnava, s.r.o.*
- *TT IT, s.r.o.*
- *TTSK*
- *investori*

STRATEGICKÁ OBLASŤ 6. EKOLOGIZÁCIA MESTA

Regióny a mestá čelia krízam v oblasti biodiverzity, klímy, znečistenia a zdrojov, ktoré sú navzájom neoddeliteľne prepojené. Zmena klímy urýchľuje nežiadúce zmeny v prírode prostredníctvom extrémov, akými sú periódy sucha, záplav a požiarov, pričom strata rovnováhy prírodných procesov a neudržateľné využívanie prírodného bohatstva sú opätovne jej hnacou silou. Znečistenie ovplyvňuje zdravie obyvateľov a životné prostredie a v lineárnom hospodárstve sa plytvá vzácnymi zdrojmi. Mimoriadna situácia v oblasti klímy si vyžaduje naliehavé opatrenia na radikálne zníženie emisií a zároveň na zabezpečenie toho, aby bola adaptácia Európy inteligentnejšia, rýchlejšia a systémovejšia.

Okrem zmeny klímy spôsobujú rýchle miznutie pozitívnych zložiek prírody aj ďalšie kľúčové faktory straty biodiverzity – zmeny vo využívaní pôdy a vody, nadmerné využívanie prírodných zdrojov, znečistenie a invázne cudzie druhy rastlínstva a živočíšstva.

Dôsledkami kombinácie viacerých aspektov ekologickej krízy trpia najmä mestá. Každý ôsmy Európan žijúci v meste je vystavený úrovniám znečisťujúcich látok v ovzduší, ktoré presahujú odporúčania WHO. Mestá produkujú približne 70 % celosvetových emisií skleníkových plynov a zároveň sú obzvlášť zraniteľné voči dôsledkom zmeny klímy, ako sú častejšie a dlhšie trvajúce horúčavy, suchá, záplavy či nedostatok vody.

Spoločné riešenie výziev v oblasti biodiverzity, znečistenia, zdrojov a klímy ako aj budovania odolnosti mestských infraštruktúr je možné predovšetkým prostredníctvom „ekologizácie mesta“.

Kvalitu mestského prostredia tvorí okrem tzv. zelenej a modrej infraštruktúry aj technická infraštruktúra zahŕňajúca úzku spoluprácu s prevádzkovateľmi a majiteľmi týchto sietí pri jej údržbe, modernizácii a budovaní. To si vyžaduje od mesta aktívnu komunikáciu pri prezentácii svojich investičných zámerov, ktoré si vyžadujú zásahy do inžinierskych sietí a hľadanie spoločných riešení. Atraktivitu mesta tvorí aj kvalitné životné prostredie ako výsledok systémového prístupu samosprávy a jej partnerov.

V rámci strategickej oblasti „ekologizácia mesta“ sa budú financovať projekty zamerané na experimentovanie a poskytovanie konkrétnych inovatívnych riešení v oblasti zelenej infraštruktúry s cieľom lepšie riešiť výzvy v oblasti biodiverzity, znečistenia, zdrojov a klímy vrátane rozvoja synergie s inými kľúčovými oblasťami rozvoja mesta. Očakáva sa, že inovatívne riešenia testované v rámci integrovaných projektov financovaných z EÚ fondov prispievajú k politike súdržnosti EÚ súvisiacimi so zeleným a spravodlivým prechodom a budú zahŕňať podmienku dostupnosti pre všetkých.

Strategická oblasť „Ekologizácia miest“ prispieva k viacerým politikám a iniciatívam EÚ, ako sú Zelená dohoda EÚ, Stratégia EÚ pre biodiverzitu, Stratégia EÚ pre lesy, Stratégia EÚ pre pôdu a návrh zákona o ochrane prírody, Stratégia EÚ pre adaptáciu na zmenu klímy, Stratégia EÚ pre zelenú infraštruktúru, Akčný plán EÚ pre nulové znečistenie, iniciatíva Nový európsky Bauhaus, iniciatíva EÚ „vlna obnovy“, iniciatíva pre cenovo dostupné bývanie, Nový európsky rámec v oblasti mobility, misie EÚ zamerané na klimaticky neutrálne a inteligentné mestá, európske partnerstvo v rámci programu Horizont Európa „Podpora mestskej transformácie“, Dohovor primátorov a starostov o klíme a energetike, Dohoda o zelených mestách, ocenenia Európske hlavné zelené mesto a Európsky zelený list a Výzva pre inteligentné mestá, a je s nimi prepojená. Okrem toho táto strategická oblasť prispieva k Urbánnej agende pre EÚ tematického partnerstva EÚ „Ekologizácia miest“ a je s ňou prepojená. Partnerstvo sa zameriava na zelenú a modrú infraštruktúru v mestskom kontexte a vytvoria sa ním prepojenia s inými oblasťami politiky, je takisto v súlade s témou „Zelené mesto“ Novej lipskej charty, v ktorej sa predkladá vízia udržateľnej mestskej budúcnosti v Európe, a to aj s dôrazom na sociálne a hospodárske aspekty („spravodlivé mesto“ a „produktívne mesto“).

STRATEGICKÝ CIEĽ 6.1. Zelené a regenerované mesto Trnava

Očakávaná zmena

Mesto bude pokračovať v komplexnej humanizácii mestského prostredia vybraných obytných lokalít. Pri obnove zaistí a bude chrániť koncentrované plochy zelene (miniparky, oddychové zóny a relaxačné plochy, komunitné záhrady a zóny, detské ihriská a pod.), vybuduje ďalšie prvky zelenej infraštruktúry, realizuje ďalšie vhodné opatrenia zamerané na adaptáciu na zmenu klímy. V spolupráci s vlastníkmi bytov bude mesto naďalej hľadať externé možnosti financovania obnovy obytných celkov a zároveň poskytovať poradenstvo a podporu. Okrem obytných celkov sa mesto sústreďí na postupnú dekontamináciu a revitalizáciu opustených a nevyužívaných areálov a plôch za účelom ich oživenia a regenerácie.

Problematika ekologizácie miest je celostná koncepcia zahŕňajúca aktívne prepojenia medzi zelenou infraštruktúrou a ďalšími oblasťami politiky, ako sú nulové znečisťovanie ovzdušia, vody a pôdy, udržateľná mobilita, obnova budov, energetika, vodné hospodárstvo, obehové hospodárstvo a verejné zdravie.

Mali by sa preto vytvoriť prepojenia medzi zelenou infraštruktúrou a ďalšími oblasťami politiky, ako sú nulové znečisťovanie ovzdušia, vody a pôdy, udržateľná mobilita, obnova budov, energetika, vodné hospodárstvo, obehové hospodárstvo a verejné zdravie.

Rozvoj a zveľaďovanie mestských zelených priestranstiev so zameraním na intervencie, ktoré prispievajú k zastaveniu straty biodiverzity, k overiteľnému a výraznému zníženiu znečistenia ovzdušia a k boju proti vlnám horúčav a zároveň k dosiahnutiu cieľov v oblasti klímy a k zlepšeniu zdravia a pohody občanov.

Kľúčový ukazovateľ

- *Kompozitný ukazovateľ - Index kvality života*
- *Agregovaný ukazovateľ – Index odolnosti*

Súvisiaca sektorová politika, koncepcia/stratégia:

- *Nízkouhlíková stratégia Mesta Trnavy na roky 2022-2027*
- *Stratégia adaptácie na dopady zmeny klímy – vlny horúčav (2015)*
- *Akčný plán integrovaného environmentálneho manažmentu funkčnej mestskej oblasti Trnava (2018)*
- *Miestny územný systém ekologickej stability územia – MÚSES (2008)*
- *Koncepcia náhradných výsadiieb v meste Trnava (2012)*
- *Energetická koncepcia (2006, 2020)*
- *Program odpadového hospodárstva (2016 -2020)*

Navrhované stratégie:

- *Stratégia odolnosti mesta Trnava (dopady zmeny klímy, udržateľná energetika, krízové situácie)*

ŠPECIFICKÝ CIEĽ 6.1.1. Znižovať energetickú náročnosť budov /kritický cieľ/

Očakávaná zmena

Navrhovanie a obnova budov a ich okolia s využitím riešení založených na prírode, a to začlenením zelenej infraštruktúry a riešení založených na prírode do návrhu a/alebo obnovy budov a ich okolia vrátane efektívneho hospodárenia so zdrojmi, a to aj s využitím recyklovaného stavebného materiálu. Takéto riešenia by mali zlepšiť energetickú účinnosť a znížiť emisie skleníkových plynov a látok znečisťujúcich ovzdušie z budov, ďalej prispieť k dosiahnutiu cieľov v oblasti klímy, napr. prostredníctvom poskytovania možností adaptácie na zmenu klímy a ukladania a sekvestrácie uhlíka.

Strategické intervencie a indikatívne akcie

- *Plán znižovania energetickej náročnosti verejných budov, vrátane posudzovania benefitov pre kvalitu životného prostredia (vrátane prípravy projektovej dokumentácie)*
- *Analýza možností podpory komunálnej a komunitnej energetiky v meste a MFO Trnava*
- *Koncept využívania energie z obnoviteľných zdrojov*
- *Aktualizácia strategického dokumentu v oblasti energetiky*
- *Návrh využívania nových technológií a inovácií v energetike*

Garant za MsÚ

- *Odbor majetkový, kancelária prednostky*

Kľúčoví aktéri

- *Mesto Trnava*
- *vlastníci a správcovia budov v meste Trnava a investori*
- *poskytovatelia vybraných služieb v oblasti energetiky*
- *miestne komunity*

ŠPECIFICKÝ CIEĽ 6.1.2. Zlepšiť kvalitu všetkých zložiek mestského prostredia (ovzdušia, pôdy a vody)

Očakávaná zmena

Predchádzanie suchám a záplavám prostredníctvom projektov zameraných na udržateľné hospodárenie s vodou vrátane dažďovej vody v mestských oblastiach s pomocou zelenej infraštruktúry, ktorá prispieva k predchádzaniu suchám a záplavám, ako aj k zlepšeniu kvality vody a zároveň k zníženiu rizika katastrof a úbytku pôdy.

V oblasti ochrany vôd je preto dlhodobou snahou mesta skvalitniť nakladanie s dažďovými vodami, ich zadržiavanie a využitie priamo v mieste ich dopadu, odľahčenie kapacít jestvujúcej jednotnej kanalizačnej siete s postupnou elimináciou negatívnych dopadov technického odľahčenia zmiešaných vôd do recipientu, ku ktorému dnes dochádza najmä v centrálnej časti mesta na toku Trnávky. Cieľom je vybudovanie dostatočných retenčných kapacít na dažďové vody, úpravy tranzitných koridorov odpadových vôd a úpravy jestvujúcich odľahčovacích komôr na stokách tak, aby nedochádzalo k nežiadúcemu znečisteniu toku Trnávky a ich odstránenie, alebo úprava umožnila aspoň čiastočné zmeny morfológie koryta s cieľom priblížiť sa viac prírodným charakteristikám pri zachovaní jeho povodňovej bezpečnosti.

Rovnako mesto vytvára a podporuje riešenia pre zlepšenie morfológických charakteristík korýt ostatných vodných tokov, aktívne hľadá možnosti sanácie nevyrovnanosti ich prietokov a kvalitatívnych parametrov vodných útvarov, podpory pozitívneho vplyvu vodstva na biotu a miestnu mikroklimu, či vznik účinných koncepcií na využívanie tzv. sivých vôd.

Výrazný podiel na zlepšení kvality mestského prostredia bude mať aj nový model hodnotenia a monitorovania stavu jednotlivých zložiek prostredia v území mesta.

Strategické intervencie a indikatívne akcie

- *Zelené mestské časti a sídliská – napr. Obytný súbor gen. Goliana, Prúdy, projekt Agátka*
- *Prepojenie športovo-rekreačných zón so zvyšovaním odolnosti územia (Medziháj, Kravský pasienok)*
- *Premena existujúcich zastavaných plôch na „zelené plochy“*
- *Model monitorovania stavu jednotlivých zložiek prostredia v území mesta*
- *Dobudovanie siete smart prvkov, monitorujúcich kľúčové ukazovatele znečistenia a prepojenie s inými smart procesmi, napr. riadením dopravy, systémom varovania pred rizikami a pod.*
- *Hodnotenie dopadu jednotlivých intervencií/sektorov na kvalitu mestského prostredia*

Garant za MsÚ

- *Odbor stavebný a životného prostredia*
- *Odbor územného rozvoja a koncepcií*

Kľúčoví aktéri

- *Mesto Trnava*
- *TAVOS a.s*
- *Slovenský rybársky zväz*
- *miestne komunity*
- *MVO*

ŠPECIFICKÝ CIEĽ 6.1.3. Zvyšovať biodiverzitu a odolnosť mestského prostredia

Očakávaná zmena

Odolnosť mestského prostredia je nevyhnutná pre zabezpečenie kvality mestského prostredia nielen z pohľadu životného prostredia, ale aj bezpečnosti a udržateľného rozvoja územia mesta Trnava.

Strategické intervencie a indikatívne akcie

- *Revitalizácia existujúcich a budovanie nových krajinných prvkov (lesoparky, parky, vodné plochy a pod.) s dôrazom na biodiverzitu územia a kvalitu ekosystémových služieb*
- *Podpora komunitných zelených iniciatív*
- *Aktivity zamerané na prispôsobovanie mestského prostredia sa zmene klímy a zníženie „zraniteľnosti“ v konkrétnych územiach mesta*
- *Pravidelný monitoring a vyhodnocovanie dát a aktualizácia strategických dokumentov*
- *Príprava metodiky/postupov v oblasti prevencie rizík a reakcie na katastrofy (schopnosť reakcie – kapacity, procesy, infraštruktúra)*

Garant za MsÚ

- *Odbor stavebný a životného prostredia*
- *Odbor územného rozvoja a koncepcií*

Kľúčoví aktéri

- *Mesto Trnava*
- *investori*
- *MVO*
- *miestne komunity*

STRATEGICKÝ CIEĽ 6.2. Podporovať prechod na obehové hospodárstvo

Očakávaná zmena

Mesto zefektívni systém nakladania s komunálnym odpadom, dobuduje a zmodernizuje infraštruktúru, podporí využívanie nových technologických možností likvidácie odpadu v území mesta a MFO Trnava, podporí vhodné strategické intervencie a aktivity v oblasti obehového hospodárstva.

Kľúčový ukazovateľ

- *Kompozitný ukazovateľ - Index kvality života*
- *Agregovaný ukazovateľ – Index odolnosti*

Súvisiaca sektorová politika, koncepcia/stratégia:

- *Program odpadového hospodárstva (2016 - 2020)*
- *Energetická koncepcia (2016, 2020)*
- *Nízkouhlíková stratégia Mesta Trnava na roky 2022 – 2027*
- *NEKP Slovensko*

Navrhované stratégie:

- *Odolné mesto Trnava (integrovaná stratégia na ochranu všetkých zložiek životného prostredia a využívania územia a zdrojov územia udržateľným spôsobom)*
- *Koncepcia odpadového hospodárstva mesta Trnava (v príprave).*

ŠPECIFICKÝ CIEĽ 6.2.1. Zvyšovať mieru triedenia, recyklácie a opätovného použitia odpadov

Očakávaná zmena

Mesto Trnava spolu s aktérmi podporuje a motivuje obyvateľov, návštevníkov a ostatné subjekty k predchádzaniu vzniku, triedeniu, recyklácii a opätovnému použitiu odpadov v rôznych oblastiach rôznymi podpornými opatreniami, ako sú napríklad regulácia, finančné stimuly, využívanie zeleného a inovatívneho verejného obstarávania, informačno-propagačná činnosť, spolupráca s miestnymi iniciatívami a pod.

Strategické intervencie a indikatívne akcie

- *Komplexný program prevencie, opätovného použitia a zhodnocovania odpadu v meste (aj s prepojením na MFO Trnava)*
- *Podpora existujúcich a nových komunitných riešení a iniciatív*
- *Informačno-propagačné kampane, zvyšovanie povedomia*

Garant za MsÚ

- *Odbor stavebný a životného prostredia*
- *Odbor komunálnych služieb*

Kľúčoví aktéri

- *Mesto Trnava*
- *obce MFO Trnava*
- *MVO*
- *podnikateľské subjekty pôsobiace v oblasti obehového hospodárstva*
- *Mestské služby mesta Trnava*
- *miestne komunity*

STRATEGICKÁ OBLASŤ 7. NOVÁ MESTSKÁ EKONOMIKA

V rámci mestskej/miestnej ekonomiky je potrebné dlhodobo podporovať vznik a rozvoj malých a stredných firiem zameraných na podnikateľské aktivity s vyššou pridanou hodnotou, posilňovať miestne dodávateľské reťazce a siete, budovať podpornú a súvisiacu infraštruktúru v meste a jeho okolí. V meste Trnava je vybudovaná nová infraštruktúra pre rozvoj kultúrneho a kreatívneho priemyslu (TTSK a partneri) v centre mesta a túto je možné prepojiť s efektívnym systémom riadenia kultúry v meste a organizácií v jeho zriaďovateľskej pôsobnosti. Mesto Trnava zväži opätovne svoju kandidatúru na titul Európske hlavné mesto kultúry, aby zhodnotilo investície do kultúrnej infraštruktúry, rozšírilo ponuku a posilnilo pocit spolupatričnosti v rámci mesta, regiónu a Európy.

Jedným z pilierov novej mestskej ekonomiky „Malého Ríma“ môže byť udržateľný cestovný ruch. Európska komisia podporuje dlhodobú ekologickú a digitálnu transformáciu a odolnosť ekosystému cestovného ruchu, ako sa opisuje v dokumente Spôsob transformácie cestovného ruchu. Na základe procesu spolupráce Komisia začiatkom roka 2022 zverejnila tento strategický plán pre toto odvetvie, v ktorom sa opisujú opatrenia a výstupy potrebné na urýchlenie ekologickej a digitálnej transformácie a zvýšenie odolnosti ekosystému cestovného ruchu a vyzývajú zainteresované strany z oblasti cestovného ruchu, aby sa zapojili a zohrali svoju úlohu v tejto iniciatíve. Na základe tejto správy Rada EÚ prijala závery, v ktorých sa stanovuje Európsky program pre cestovný ruch do roku 2030 a príslušný viacročný pracovný plán EÚ na podporu všetkých relevantných zainteresovaných strán.

STRATEGICKÝ CIEĽ 7.1. Inovatívna a adaptabilná mestská ekonomika

Očakávaná zmena

Mesto Trnava podporuje diverzifikáciu ekonomiky v území v súlade so svojimi potrebami a prioritami rozvoja so zameraním na nové sektory, inovácie a adaptabilitu. Samospráva bude reagovať aj na očakávaný vývoj príjmov mesta a možnú zmenu daňového mixu financovania samosprávy, zmeny vo financovaní politiky súdržnosti EÚ.

Kľúčový ukazovateľ

- *Kompozitný ukazovateľ - Index kvality života*
- *Agregovaný ukazovateľ – Index ekonomickej inováčnej a ekonomickej aktivity*

Súvisiaca sektorová politika, koncepcia/stratégia:

- *Program hospodárskeho rozvoja a sociálneho rozvoja TTSK na roky 2023 - 2030*
- *SMART stratégia rozvoja regiónu TTSK*
- *Stratégia rozvoja cestovného ruchu na území TTSK 2023 - 2027*

Navrhované stratégie:

- **Stratégia ekonomického rozvoja mesta/MFO Trnava** (mesto Trnava malo v minulosti malo vypracované strategické dokumenty v oblasti ekonomického rozvoja – Strategický plán ekonomického rozvoja mesta Trnavy (2002) a na regionálnej úrovni časť v dokumente Regionálna inováčná stratégia a čiastočne v dokumente Udržateľný rozvoj mesta Trnava), ktorá by podrobnejšie rozpracovala víziu mesta ako regionálneho lídra z pohľadu konkurencieschopnosti a novej mestskej ekonomiky
- **Mestská inováčná stratégia** (stratégia inteligentnej špecializácie na úrovni mesta zameraná na inovácie a smart riešenia s využitím TA)

ŠPECIFICKÝ CIEĽ 7.1.1. Podporovať vznik a udržateľnú produkciu podnikateľských platforiem a sietí

Očakávaná zmena

V rámci témy „technológie v mestách“ sa mesto môže zamerať na podporu testovania inovatívnych riešení využívajúcich nové technológie v reálnych podmienkach pre zlepšenie služieb občanom a/alebo na zvýšenie kapacít miestnych aktérov na ponúkanie týchto služieb prostredníctvom experimentov, ktoré by sa mohli replikovať vo väčšom meradle s pomocou investícií (aj v rámci politiky súdržnosti EÚ). Mesto čelí mnohým a čoraz zložitejším výzvam, no zároveň má k dispozícii nové technologické nástroje na ich lepšie riešenie. Technológie, údaje a informácie zohrávajú čoraz dôležitejšiu úlohu v živote občanov a menia dynamiku moci v spoločnosti. Mesto môže stáť na čele tejto technologickej zmeny. Vzhľadom na svoj špecifický ekosystém s vysokou hustotou obyvateľstva a infraštruktúry predstavuje mesto prvotriedne miesto na zavádzanie nových technológií a na produkciu, zber a spoločné využívanie údajov s cieľom optimalizovať prínosy nových technológií viacerými zainteresovanými stranami – podnikateľské platformy a siete v území mesta a v území mestskej funkčnej oblasti Trnava.

Strategické intervencie a indikatívne akcie

- *Systém stimulov pre malých a stredných podnikateľov (objekty a priestory, informačná podpora, vzdelávanie a pod.)*
- *Mapa podnikateľských príležitostí v meste*
- *Manuál spoločensky zodpovedného a inovatívneho verejného obstarávania*
- *MIP – Medzisektorové inovačné partnerstvo*
- *Podnikateľské zóny v meste Trnava*
- *Spoločné programy a projekty s vysokými školami a univerzitami (napríklad vybudovaním zdieľanej infraštruktúry)*
- *Nové modely riadenia cestovného ruchu (vrátane participatívnych nástrojov a nástrojov spolupráce na posilnenie účasti miestnych a zainteresovaných strán, opatrení krízového riadenia, inovatívnych mechanizmov zberu údajov, systémov na riadenie tlaku na verejné zdroje a verejné služby a opatrení zameraných na sociálne potreby a potreby v oblasti bývania, nákladov a kvality života).*
- *Rozvoj služieb podporujúcich účasť pracovnej sily a kvalitu života obyvateľov, a to aj prostredníctvom komunitných projektov zvyšujúcich sociálny kapitál a prispôbujúcich ponuku služieb miestnym potrebám (dôchodcovia, rodiny), iniciatív prispievajúcich k omladzovaniu verejných priestranstiev, spolkového, kultúrneho a/alebo tvorivého komunitného života a/alebo podporujúcich rodovú rovnováhu a medzigeneračnú solidaritu.*

Garant za MsÚ

- *Kancelária prednostu MsÚ*
- *Odbor strategického plánovania a projektového manažmentu*

Kľúčoví aktéri

- *Mesto Trnava*
- *TT IT, s.r.o.*
- *Regionálna komora SOPK*
- *podnikateľské subjekty v území mesta/MFO Trnava*

- univerzity a vysoké školy

ŠPECIFICKÝ CIEĽ 7.1.2. Vytvárať podmienky pre vznik nových pracovných miest v nových odvetviach

Očakávaná zmena

Zmeny v štruktúre ekonomiky mesta Trnavy vytvoria podmienky pre vznik nových pracovných príležitostí v nových odvetviach (digitálne služby, zelené služby, personalizované služby, a pod.).

Strategické intervencie a indikatívne akcie

- podpora hospodárskej diverzifikácie cieľových mestských častí zameraním sa na vznikajúce odvetvia s vyššou pridanou hodnotou, ale aj s potenciálom vzhľadom na charakteristiky miestneho hospodárstva, prípadne na základe procesov podnikateľského objavovania a prístupov inteligentnej špecializácie,
- posilnenie miestneho podnikania mladých ľudí prostredníctvom inovatívnych finančných schém na podporu zakladania nových podnikov alebo spin-offov študentmi a/alebo pracovníkmi z radov čerstvých absolventov (najmä ženami), súvisiacej inkubácie, mentorstva a súvisiacich podnikateľských služieb.

Garant za MsÚ

- Odbor organizačný a vnútornej správy
- Odbor strategického plánovania a projektového manažmentu

Kľúčoví aktéri

- Mesto Trnava
- TT IT, s.r.o.
- SOPK
- vysoké školy, univerzity a stredné školy
- profesijné a záujmové organizácie podnikateľov a zamestnávateľov

STRATEGICKÝ CIEĽ 7.2. Využívanie dedičstva a revitalizácia územia

Očakávaná zmena

Kultúrne dedičstvo je nielen silnou stránkou, ale aj príležitosťou mesta pre udržateľný rozvoj, vytváranie nových pracovných miest nielen v oblasti udržateľného cestovného ruchu a kultúrneho a kreatívneho priemyslu.

Kľúčový ukazovateľ

- Kompozitný ukazovateľ – Index kvality života
- Agregovaný ukazovateľ – Index inovačnej a ekonomickej aktivity

Súvisiaca sektorová politika, koncepcia/stratégia:

- *Stratégia rozvoja kultúry na území TTSK v rokoch 2023 – 2030*
- *Stratégia rozvoja cestovného ruchu na území TTSK 2023 - 2027*
- *Program hospodárskeho rozvoja a sociálneho rozvoja TTSK na roky 2023 - 2030*
- *SMART stratégia rozvoja TTSK*
- *Stratégia pre kultúru a kreatívny priemysel mesta Trnava do roku 2030 (2025)*
- *Koncepcia stratégie kultúrnej politiky Mesta Trnava (2019)*
- *Územný plán mesta Trnava*
- *Územný plán TTSK*

Navrhované stratégie:

- **Stratégia ekonomického rozvoja mesta/MFO Trnava** (mesto Trnava malo v minulosti vypracované strategické dokumenty v oblasti ekonomického rozvoja – Strategický plán ekonomického rozvoja mesta Trnavy (2002) a na regionálnej úrovni časť v dokumente Regionálna inovačná stratégia a čiastočne v dokumente Udržateľný rozvoj mesta Trnava), ktorá by podrobnejšie rozpracovala víziu mesta ako regionálneho lídra z pohľadu konkurencieschopnosti a novej mestskej ekonomiky)
- **Stratégia revitalizácie a obnovy nevyužívaných území a objektov** (vrátane kultúrnych pamiatok a pamätihodností mesta Trnavy)

ŠPECIFICKÝ CIEĽ 7.2.1. Obnovovať kultúrne a prírodné pamiatky

Očakávaná zmena

Mesto Trnava dlhodobo a systematicky obnovuje a revitalizuje časti mesta, vrátane kultúrnych pamiatok v meste a v tejto snahe bude pokračovať so zámerom udržateľnosti.

Strategické intervencie a indikatívne akcie

- *Program obnovy kultúrnych pamiatok v meste Trnava (nielen vo vlastníctve mesta Trnava)*
- *Program revitalizácie nevyužívaných alebo zanedbaných častí a objektov*

Garant za MsÚ

- *Odboru územného rozvoja a koncepcií*
- *Zaži v Trnave*
- *Odbor strategického plánovania a projektového manažmentu*

Kľúčoví aktéri

- *Mesto Trnava a jeho organizácie (STEFE Trnava, s.r.o., Mestské kultúrne stredisko Zaži Trnava a pod.)*
- *Vlastníci a správcovia kultúrnych pamiatok, objektov*
- *MVO*
- *TTSK*
- *Pamiatkový úrad SR*
- *miestne komunity*

ŠPECIFICKÝ CIEĽ 7.2.2. Komerčializovať revitalizované územia a objekty

Očakávaná zmena

Udržateľnosť a odolnosť mestského prostredia tvorená aj revitalizovanými a obnovenými územiami a objektmi si vyžaduje aj dostatok finančných zdrojov na ich spravovanie, čo je možné dosiahnuť primeranou komercializáciou a reguláciou využívania verejnej infraštruktúry (vrátane verejnej infraštruktúry financovanej z EÚ fondov) a vhodnými prevádzkovými modelmi pri dodržaní účelu objektu/územia.

Strategické intervencie a indikatívne akcie

- *Rekonštrukcia objektov vo vlastníctve mesta (Pracháreň, Emmerova vila, budova Mestského úradu a pod.)*
- *Revitalizácia zanedbaných častí mesta (napr. areál bývalého Cukrovaru)*

Garant za MsÚ

- *Odboru územného rozvoja a koncepcií*
- *Odbor strategického plánovania a projektového manažmentu*

Kľúčoví aktéri

- *Mesto Trnava a jej organizácie*
- *Vlastníci a správcovia budov*
- *Miestne komunity*
- *TTSK*
- *ZOMOT*

STRATEGICKÁ OBLASŤ 8. VZDELÁVANIE A TALENTY

Demografické trendy posledných desaťročí, najmä starnutie obyvateľstva a pokles pôrodnosti, ktoré nekompenzuje vnútorná migrácia, menia perspektívy rastu a územného rozvoja mesta a jeho širšieho zázemia (MFO Trnava). Hoci všetky regióny SR a krajské mestá s výnimkou hlavného mesta Bratislava a BSK pociťujú úbytok obyvateľstva v produktívnom veku, mnohé z nich tento problém zasahuje výraznejšie a môže v budúcnosti predstavovať zníženie výkonnosti a konkurencieschopnosti územia. Ak by sa mesto dostalo do pasce rozvoja talentov, mohlo by to spôsobiť špecifické štrukturálne problémy (napr. neefektívnosť na trhu práce, obmedzená diverzifikácia hospodárstva alebo nadmerná závislosť od upadajúcich odvetví, nízka výkonnosť v oblasti inovácií, ktorá znižuje dopyt po vysokokvalifikovaných pracovníkoch, horšie sociálne výsledky a obmedzenejší prístup k základným službám) a vážne obmedziť potenciál udržateľného rastu a príťažlivosti mesta.

Spoločným pôsobením vzdelávacích inštitúcií, zamestnávateľov a neziskového sektora, za aktívnej podpory miestnej a regionálnej samosprávy je nevyhnutné zlepšovať kvalitu vzdelávania vo všetkých jeho formách a najmä prípravu pracovnej sily pre potreby miestneho trhu práce a umožniť obyvateľom mesta zúčastňovať sa vzdelávania v každom veku a v každej životnej situácii, zabezpečiť rovný prístup ku kvalitnému a inkluzívnemu vzdelávaniu vrátane vyhovujúceho vzdelávacieho prostredia. Zároveň bude nevyhnutné realizovať rôzne typy intervencií na udržanie a prilákanie talentov tak na strane ponuky ako aj dopytu.

STRATEGICKÝ CIEĽ 8.1. Zručnosti pre inovatívnu a adaptabilnú mestskú ekonomiku

Očakávaná zmena

Hlavnou hybnou silou a lokalizačným faktorom pre udržanie súčasných a prilákanie nových investorov je vysokokvalifikovaná pracovná sila so zručnosťami pre inovatívnu a adaptabilnú novú mestskú ekonomiku a verejné služby.

Kľúčový ukazovateľ

- *Kompozitný ukazovateľ - Index kvality života*
- *Agregovaný ukazovateľ – Index inovačnej a ekonomickej aktivity*

Súvisiaca sektorová politika, koncepcia/stratégia:

- *Regionálna stratégia v stredných školách územnej pôsobnosti TTSK (2022 - 2023)*
- *SMART stratégia rozvoja regiónu TTSK (2023)*
- *Územný plán mesta Trnava*

Navrhovaná integrovaná stratégia / koncepcia:

- *Program zručnosti 21 (spoločný strategický dokument mesta Trnava a TTSK pre oblasť celoživotného vzdelávania a poradenstva nadväzujúci na strategické dokumenty v oblasti SMART, digitálneho a zeleného prechodu, cestovného ruchu, sociálnych služieb a zdravotníctva)*

ŠPECIFICKÝ CIEĽ 8.1.1. Dobudovať inkluzívny systém vzdelávania a vhodné učebné prostredie

Očakávaná zmena

Mesto Trnava strategicky v rámci viacúrovňového riadenia vytvorí podmienky pre funkčný inkluzívny systém vzdelávania, predovšetkým v predprimárnom a primárnom vzdelávaní, s prepojením na služby zosúladovania rodinného a pracovného života a na celoživotné vzdelávanie pre všetkých obyvateľov mesta reflektujúc potreby územia. Funkčný inkluzívny systém vzdelávania pod pojmom infraštruktúra chápe ciele intervencie do fyzickej vzdelávacej infraštruktúry, obsahu vzdelávania a personálneho obsadenia – ľudských zdrojov vo vzdelávaní a v spolupráci s relevantnými aktérmi aj zabezpečenie iných podporných služieb v oblasti neformálneho vzdelávania a informálneho učenia sa.

Strategické intervencie a indikatívne akcie

- *Dostupnosť predprimárneho vzdelávania pre deti vo veku povinnej školskej dochádzky primárneho vzdelávania (s dôrazom na kvalitu)*
- *Vytváranie podmienok pre rozvoj potenciálu detí podľa ich potenciálu a špecifických potrieb (sociálne, technické, jazykové, digitálne a pod.)*
- *Podpora a rozvoj rovnakých príležitostí a podmienok pre inkluzívne vzdelávanie detí*
- *Podpora profesijného rozvoja pedagogických a odborných zamestnancov MŠ a ZŠ*
- *Systematický prístup k udržiavaniu kvalitnej a komplexnej vzdelávacej infraštruktúry (údržba, modernizácia, dobudovanie areálov)*
- *Spoločné využívanie vzdelávacej infraštruktúry aktérmi v území (TTSK, zamestnávateľia a pod.)*
- *Podpora inovatívnych riešení a sociálnych inovácií vo vzdelávaní*

Garant za MsÚ

- *Odbor školstva, mládeže a športu*

Kľúčoví aktéri

- *Mesto Trnava a vzdelávacie inštitúcie v zriaďovateľskej pôsobnosti mesta*
- *Centrum voľného času*
- *GenT – mestská príspevková organizácia*
- *TTSK*
- *Záujmové a profesijné organizácie zamestnávateľov*
- *MVO*
- *miestne komunity*

ŠPECIFICKÝ CIEĽ 8.1.2. Podporovať celoživotné vzdelávanie pre potreby novej mestskej ekonomiky

Očakávaná zmena

Dostupnosť vzdelávania pre všetky vekové skupiny obyvateľstva v každej životnej situácii je možné dosiahnuť len spoločnými aktivitami mesta Trnava a aktérmi v území, podporou medzisektorovej spolupráce.

Strategické intervencie a indikatívne akcie

- *Dostupnosť celoživotného vzdelávania (s dôrazom na dopyt, ponuku a kvalitu)*
- *Vyvinúť spoločné vzdelávacie a kariérne programy - učebné osnovy, štipendiá, odbornú prípravu na pracovisku a súvisiacu finančnú pomoc, (ako sú záruky pre mladých ľudí, s cieľom preklenúť nesúlad medzi dopytom podnikov a dostupnými pracovnými silami, ako aj s ohľadom na nadobúdanie kompetencií súvisiacich s ekologickou a digitálnou transformáciou, podporovať kvalifikáciu a zamestnanosť žien (a rovnaký prístup k nim),*
- *Podpora ponuky spoločných programov ČŽV pre rôzne cieľové skupiny dospelých (spolupráca a koordinácia s poskytovateľmi vzdelávania)*
- *Program vzdelávania mladých rodičov v oblasti finančnej gramotnosti a rodičovstva;*
- *Podpora vzdelávania v skupinách obyvateľov, ktorí nemajú ukončenú PŠD alebo úspešne ukončené základné vzdelanie, aby mohli pokračovať v nadstavbovom štúdiu a boli uplatniteľní na trhu práce*
- *Podpora vzdelávania obyvateľstva vo veku 50+ (s dôrazom na ženy)*

Garant za MsÚ

- *Odbor školstva, mládeže a športu*

Kľúčoví aktéri

- *Mesto Trnava a organizácie v jej zriaďovateľskej pôsobnosti podľa profilu*
- *TTSK*
- *Regionálna komora SOPK*
- *MVO, OZ Lifestarter*
- *univerzity a vysoké školy*
- *MIRRI SR*

ŠPECIFICKÝ CIEĽ 8.1.3. Umožniť profesionálny rast a nadobúdanie nových zručností pre pracovníkov verejnej správy a jej organizácií

Očakávaná zmena

Samostatnou oblasťou je kontinuálne vzdelávanie a profesionálny rast pracovníkov v samospráve, nové ktorého hybnou silou sú najmä inovácie vo verejnej správe a digitalizácia.

Strategické intervencie a indikatívne akcie

- *Analýza a identifikácia vzdelávacích potrieb pracovníkov samosprávy a jej organizácií*
- *Príprava a realizácia vzdelávacieho programu pre vybrané skupiny*

Garant za MsÚ

- *Odbor organizačný a vnútornej správy*

Kľúčoví aktéri

- *Mesto Trnava*
- *MIRRI SR*
- *MVO*

STRATEGICKÁ OBLASŤ 9. INOVÁCIE

Mesto je miestom pluralizmu, tvorivosti a solidarity. Základom pre rozvoj mesta sú kultúrne a politické tradície, ktoré odrážajú demokratické práva a hodnoty. Mesto môže byť laboratóriom pre nové formy riešenia problémov a experimentálnym priestorom pre sociálne inovácie.

Cielene zameranými aktivitami mesta Trnavy a v úzkej spolupráci s ďalšími aktérmi v území vytvárať priestor pre spoluprácu zameranú na podporu inovácií v mestskom prostredí, komunálnych a verejných službách a pri spravovaní mesta, podporovať inovatívne firmy a talenty. Zámerom je podporovať obyvateľov a rôzne subjekty v území v navrhovaní a realizácii inovatívnych riešení.

STRATEGICKÝ CIEĽ 9.1. Podpora inovácií v mestskom prostredí

Očakávaná zmena

V spolupráci so všetkými zainteresovanými subjektmi bude mesto naďalej zvyšovať atraktivitu a príťažlivosť centrálnej mestskej zóny, podieľať sa na ochrane a obnove národných a kultúrnych pamiatok, historických budov a objektov. Zámerom je nielen podporiť príťažlivosť najmä historického centra mesta a jeho návštevnosť, ale aj udržať identitu mesta („Malý Rím“) a prepojiť ho na neobjavené prírodné dedičstvo s využitím inovácií a spolupráce s relevantnými aktérmi v území, na regionálnej a národnej úrovni.

Mesto Trnava bude nadväzovať na investičnú obnovu národných a kultúrnych pamiatok, verejných priestranstiev a obnovu zameriavať na multifunkčné využívanie týchto objektov a plôch v spolupráci s ďalšími zainteresovanými subjektmi, podporovať zaujímavé produkty CR a ponuku voľného času pre rôzne cieľové skupiny.

Kľúčový ukazovateľ

- *Kompozitný ukazovateľ - Index kvality života*
- *Agregovaný ukazovateľ – Index inovačnej a ekonomickej aktivity*

Súvisiaca sektorová politika, koncepcia/stratégia:

- *Koncepcia stratégie kultúrnej politiky Mesta Trnavy (2019)*
- *Stratégia pre kultúru a kreatívny priemysel mesta Trnava do roku 2030 (2025)*
- *Zoznam pamätihodností mesta Trnava*
- *Program hospodárskeho rozvoja a sociálneho rozvoja TTSK na roky 2023 - 2030*

Navrhované stratégie:

- *Stratégia rozvoja kultúry a kultúrneho dedičstva v území mesta Trnavy*

ŠPECIFICKÝ CIEĽ 9.1.1. Využívať inovácie a nové technológie v urbanizovanom mestskom prostredí

Očakávaná zmena

Okrem technologických inovácií zameraných najmä na digitalizáciu a zelenú transformáciu bude mesto Trnava venovať pozornosť aj netechnologickým inováciám s dôrazom na sociálne inovácie vo verejných službách a spravovaní územia.

Strategické intervencie a indikatívne akcie

- *Dobudovanie a modernizácia infraštruktúry mesta pre výskum a inovácie*
- *Spolupráca s ďalšími aktérmi – medzisektorové partnerstvo – vo vybraných doménach inteligentnej špecializácie*
- *Vypracovanie Mestskej inovačnej stratégie (MFO Trnava)*
- *Aktívna komunikácia mesta s budúcimi a „usídlenými“ investormi*
- *Zlepšovaním prístupu k cenovo dostupnému bývaniu a/alebo uľahčením usadenia a/alebo presídlenia mladých pracovníkov a ich rodín a/alebo výskumných pracovníkov a/alebo absolventov vysokých škôl, ktorí sú nevyhnutní na udržanie živého inovačného ekosystému*

Garanti za MsÚ

- *Kancelária prednostu*

Kľúčoví aktéri

- *Mesto Trnava*
- *TTSK*
- *TT IT, s.r.o.*
- *MVO*
- *Sektorové profesijné združenia a asociácie*
- *Poskytovatelia verejných služieb*
- *miestne komunity*

ŠPECIFICKÝ CIEĽ 9.1.2. Zapájať mesto do medzinárodnej spolupráce a inovatívnych mestských partnerstiev

Očakávaná zmena

Využitie talentov v regiónoch Európy, európske partnerstvo v oblasti inovácií zamerané na aktívne a zdravé starnutie, prepojené s ďalšími politikami a iniciatívami (odolné mesto, inteligentné mesto, i.). Politiky a stratégie mesta môžu tiež vychádzať z výsledkov dosiahnutých v rámci tematického partnerstva „Digitálna transformácia“ Urbánnej agendy pre EÚ a z opatrení vypracovaných na zlepšenie regulácie, financovania a znalostí v tejto oblasti. Inovácie, a najmä nová vlna špičkových technologických inovácií, sú odpoveďou EÚ na globálny záväzok znížiť emisie skleníkových plynov, zvýšiť digitalizáciu hospodárstva, zaručiť potravinovú, energetickú a surovinovú bezpečnosť. V novom európskom inovačnom programe sa stanovujú opatrenia na mobilizáciu miest a regiónov prostredníctvom napr. „regionálnych inovačných údolí“ s cieľom urýchliť zavádzanie špičkových technologických inovácií a budovaním funkčného inovačného ekosystému mesta a MFO.

Strategické intervencie a indikatívne akcie

- *Vypracovanie Mestskej inovačnej stratégie (MFO Trnava)*
- *Aktívna účasť mesta v existujúcich a novovytváraných inovačných partnerstvách v prioritných témach rozvoja mesta a MFO Trnava*
- *Podpora prípravy a realizácie medzinárodných projektov, medzinárodných iniciatív*
- *Transfer know-how v oblasti využívania inovatívnych finančných nástrojov*

Súvisiaca sektorová politika, koncepcia/stratégia:

- *Program obnovy pamiatok a kultúrnych zariadení*
- *SMART Trnava*
- *Stratégia pre kultúru a kreatívny priemysel mesta Trnavy do roku 2030 (2025)*

Garanti za MsÚ

- *Kancelária prednostu a Kancelária primátora mesta*

Kľúčoví aktéri

- *Mesto Trnava*
- *miestne komunity*
- *vysoké školy, univerzity a VO v území mesta Trnavy*

FINANČNÁ ČASŤ

Plán využitia zdrojov vrátane finančného plánu

Plán využitia zdrojov stanovuje zdroje (finančné, ľudské, priestorové, materiálne a iné) nevyhnutné pre implementáciu stratégie a plán ich nasadenia v procese implementácie PRM Trnava 2035 vrátane plánu využitia finančných zdrojov.

Ako krátkodobý plánovací dokument samospráva mesta Trnava zostavuje po schválení rozpočtu mesta **Akčný plán PRM** (v jeho časti ako samospráva) **v dohodnutej štruktúre** na daný rozpočtový rok s výhľadom na dva roky a je čiastočne previazaný aj v rámci MFO v súlade so schválenou verziou Integrovannej územnej stratégie MFO Trnava na roky 2022 – 2027.

V zásobníku projektov v rámci Akčného plánu má mesto Trnava **plánované intervencie – investičné a neinvestičné akcie (strategické projekty a projekty)**.

Akčný plán PRM Trnava 2035

Mesto Trnava zostavuje Akčný plán PRM, ktorý z pohľadu samosprávy, obsahuje zoznam plánovaných akcií (najmä investičných projektov) na daný rozpočtový rok s výhľadom na ďalšie dva roky, vecný a časový harmonogram realizácie jednotlivých akcií. Akčný plán PRM (v jeho časti ako samospráva) berie na vedomie mestské zastupiteľstvo ako komponent procesu prípravy a schvaľovania programového rozpočtu.

Akčný plán PRM identifikuje indikatívne finančné objemy, charakter (grantové, revolvingové, investičné, neinvestičné aspekty), zdroje a spôsoby financovania projektov (vlastné zdroje, pôžičky, verejné financie, súkromné zdroje, grantové schémy, a pod.).

Akčný plán PRM sa spracúva na programové rozpočtovacie obdobie, t. j. podľa modelu na 1+2 roky („n+2“).

Zdroje financovania

Plánované akcie (investície, projekty a aktivity) zamerané na naplnenie cieľov PRM Trnava 2035 budú **financované z viacerých zdrojov**, ktoré sa delia na zdroje externé a interné, súkromné a verejné, návratné a nenávratné a ich kombináciu s možnosťou využitia rôznych finančných nástrojov. V rámci **verejných externých zdrojov** ide o:

- *nenávratné zdroje (granty EÚ ako sú Plán obnovy a odolnosti, EŠIF, Fond spravodlivej transformácie a komunitárne programy EÚ vrátane programov cezhraničnej spolupráce),*
- *návratné zdroje (finančné nástroje EÚ a štátu – napr. EIB (ELENA), SIH, Envirofond a iné finančné nástroje, inovatívne formy financovania.*

PRM Trnava 2035 sa bude prioritne zameriavať na **využitie možností financovania rozvoja z externých zdrojov a najmä z prostriedkov EÚ** v súlade s Partnerskou dohodou SR, Programom Slovensko a Plánom obnovy a odolnosti SR pre programové obdobie 2021 – 2027, ale aj akcie financované z iných EÚ fondov (napríklad ERASMUS+, Horizont, atď.) a finančných nástrojov EÚ (EIB a pod.), ktorých podiel sa po roku 2027 bude zvyšovať.

Akcie (strategické investície, sektorové investície a investičné projekty) zaradené do PRM Trnava 2035 môžu byť v rokoch 2026 – 2035 podporené cez viacero mechanizmov osobitne alebo ich kombináciou:

1. Ako **“Dopytovo orientované”** v rámci výziev financovaných z Programu Slovensko, Plánu obnovy a odolnosti SR, štátnych fondov, dotačných mechanizmov a iných externých zdrojov SR a EÚ.
2. Cez **“Mechanizmus integrovaných územných investícií (IÚI)”** – akcia bude súčasťou integrovaného investičného balíčka, ktorý pozostáva aspoň z 2 rôznych špecifických cieľov rôznych priorít vyčlenených na územné investície z Programu Slovensko.
3. Ako **“Technická pomoc”**, v rámci ktorej sa budú financovať čiastočne administratívne kapacity pre koordináciu PRM Trnava 2035 a pre realizáciu IÚS MFO Trnava (spoločné odborné a projektové kapacity).

V rokoch 2022 – 2025 sa časť plánovaných komplementárnych akcií v prvej fáze financovali a financujú z výziev z Plánu obnovy a odolnosti SR, vyhlasovanými jednotlivými ministerstvami presne stanoveným spôsobom so zameraním na: infraštruktúru vzdelávania (materské a základné školy), mestskú mobilitu (cyklodoprava ako súčasť mestskej siete cyklotrás), obnoviteľné zdroje energie (obnova verejných zdrojov a podpora zeleného verejného obstarávania) a reformu verejnej správy (digitalizácia verejných služieb a kybernetická bezpečnosť), obnovu kultúrnych pamiatok (vrátane znižovania energetickej náročnosti) .

Koncom roka 2023 boli vyhlásené aj prvé dopytové výzvy na projekty z Programu Slovensko mimo alokácie IÚS MFO Trnava a v roku 2024 aj výzvy pre mechanizmus IÚI na projekty z vlastnej alokácie MFO Trnava pre všetky prioritné oblasti rozvoja MFO Trnava.

Tabuľka 5. Zdroje EÚ pre rozvoj územia mesta v rokoch 2021 – 2030 podľa časového harmonogramu

Rok	2021	2022	2023	2024	2025	2026	2027	2028	2029	2030
EŠIF 2014 – 2020 (najmä IROP)	•	•	•	•						
EŠIF 2021 – 2027			•	•	•	•	•	•	•	▶
EŠIF 2021 – 2027 (alokácia IÚS)				•	•	•	•	•	•	▶
Plán obnovy a odolnosti SR	•	•	•	•	•	•				
REACT-EÚ	•	•	•							
Iné zdroje EÚ (vrátane finančných nástrojov)	•	•	•	•	•	•	•	•	•	▶

Zdroj: Vlastné spracovanie, zdroj ITMS 2014+ a vlastná evidencia Mesta Trnavy

Zámer akejkoľvek akcie/investície/intervencie, ktorá je zaradená do databázy zámerov, by mal obsahovať aj návrh modelu financovania a udržateľnosti vrátane podielu interných a externých zdrojov a predpokladaný vplyv na programový rozpočet mesta Trnava. Model financovania zohľadní napríklad mieru spolufinancovania, pravidlá štátnej pomoci, využitie existujúcich a nových finančných nástrojov a pod.

V 2024 mesto Trnava získalo finančné príspevky z externých verejných zdrojov EÚ (dopytové výzvy P SK a výzvy POO) v strategických oblastiach Mobilita (cyklodoprava v meste, optimalizácia dopravy – hackathon), Kultúrne dedičstvo (obnova objektu Pracháreň).

Rozdiel medzi plánovanými investíciami mesta Trnavy z EFRR/EŠIF výrazne prevyšuje územnú alokáciu MFO Trnava (nezahŕňa požiadavky SEP a ostatných obcí), čo si vyžaduje koordináciu pri získavaní iných externých verejných zdrojov najmä z EÚ fondov, prioritizáciu navrhovaných investícií a ich fázovanie. Požiadavka na financovanie z územnej alokácie TTSK (spoločné projekty mesta Trnava a TTSK a projekty regionálneho významu v území Trnavy) predstavuje len nízky príspevok k plánovaným investíciám.

Tabuľka 6. Alokácie pre Slovensko, TTSK, IÚS TTSK a MFO Trnava v rokoch 2022 – 2030

Zdroj	Obdobie	SR	RIÚS/IÚS TTSK	MFO Trnava
EŠIF 2014 – 2020	2022 – 2023	14,1 mld. eur	n/a	n/a
EŠIF 2021 – 2027	2022 – 2030	12,8 mld. eur	112,3 mil.	38,7 mil.
Plán obnovy a odolnosti	2022 – 2026	6 mld. eur (v tom 1,342 mld. eur pre územnú samosprávu)	Nie je samostatná alokácia	Nie je samostatná alokácia

Zdroj: vlastné spracovanie. Údaje MIRRI a NKÚ

Základným nástrojom finančného hospodárenia obce (mesta) je rozpočet obce (mesta). Obec (mesto) sa pri zostavovaní rozpočtu riadi Zákonom č. 583/2004 Z. z. o rozpočtových pravidlách územnej samosprávy a o zmene a doplnení niektorých zákonov a ďalšími legislatívnymi normami. Rozpočet obce (mesta) je vyjadrením samostatnosti hospodárenia obce (mesta) a slúži ako riadiaci nástroj financovania úloh a funkcií, ktoré má obec (mesto) vo svojej kompetencii.

Príjmy mesta Trnava tvoria podielové dane (daň z príjmu fyzických osôb), miestne dane (primárne daň z nehnuteľnosti), nedaňové príjmy (prenájmy, poplatky), granty a transfery zo štátnych a európskych zdrojov. V rámci zabezpečenia vitálnych funkcií a rozvoja samospráv je aktuálne obdobie veľmi nestabilné. V posledných rokoch museli obce implementovať legislatívne zmeny, ktoré mali obrovské finančné dopady a taktiež musia počítať s rekordnou infláciou.

Zdroje Európskej únie

Aj napriek nepriaznivo nastaveným podmienkam externého financovania z eurofondov má mesto čiastočné možnosti financovania. V závislosti od konkrétneho fondu môže EŠIF (Európsky štrukturálny a investičný fond) financovať len určité tematické oblasti a výber z cieľov Programu Slovensko prostredníctvom finančného nástroja pre politiku udržateľného mestského rozvoja.

Na základe čl. 11, ods. 2 nariadenia Európskeho parlamentu a Rady EÚ 2021/1058 o Európskom fonde regionálneho rozvoja a Kohéznom fonde je mestu Trnava alokovaná časť z Európskeho fondu regionálneho rozvoja (EFRR), ktorá bude rozdeľovaná v rámci tzv. Kooperačnej rady udržateľného mestského rozvoja. Mestská funkčná oblasť je v prípade územia mesta Trnavy vymedzená územím jadrového mesta Trnava a obcí s „pridelenou“ alokáciou. Tieto prostriedky by mali prispievať na výdavky na infraštruktúru a služby celomestského významu - konkrétne investície v súlade s podmienkami poskytnutia nenávratného finančného príspevku, najmä v oblasti adaptácie na zmenu klímy, ekologickej mobility, podpory mestských inovácií a ďalších (detailné informácie sú v samostatnom strategickom dokumente Integrovaná územná stratégia MFO Trnava).

Zdrojom financovania akcií/strategických projektov PRM Trnava 2035 môžu byť aj investície financované zo zdrojov na regionálnej (alokácia TTSK) a národnej úrovni prostredníctvom spoločných integrovaných investícií, dopytových projektov a národných projektov.

Ďalším zdrojom financovania v období 2022 – 2026 je **Plán obnovy a odolnosti SR**, ktorý je špecifickým nástrojom EÚ, určeným na obnovu hospodárstva po pandémii Covid-19. Časť prostriedkov Plánu obnovy je určená aj pre samosprávy. Osobitne ide o financovanie cyklotrás, energetickú obnovu verejných budov, e-nabíjačky, deinštitucionalizáciu sociálnych zariadení či digitálne verejné služby. Miera a rozsah financovania

je však daná úspešnosťou mesta Trnava v dopytových výzvach. Medzi doteraz málo využívané zdroje sú finančné **prostriedky komunitárnych programov EÚ** v oblasti digitalizácie, mestských inovácií, vzdelávania a energetiky. Mesto Trnava bolo nepriamo podporené v rámci technickej pomoci DG REGIO a Svetovej banky. EK zverejnila aktualizované pracovné programy v druhom štvrtroku 2025 aj so špecifickými aktivitami pre mestské územia. Po roku 2027 bude EÚ financovať strategické investície aj prostredníctvom nových finančných nástrojov.

Ďalšie zdroje financovania

Podpornými zdrojmi financovania sú **finančné výsledky mestských podnikov a príspevkových organizácií**. Príspevkové organizácie zo svojej podstaty nemôžu z vlastnej činnosti pokryť všetky svoje náklady, avšak z podnikateľských činností môžu mať zisk, ktorý ďalej používajú v rámci podnikateľskej činnosti. Iné mestské podniky môžu veľkú časť svojich investičných aktivít hrať z podnikových ziskov. Príspevkové organizácie používajú zisk z podnikateľskej činnosti na prevádzku svojej podnikateľskej činnosti v nasledujúcom roku. Ziskové obchodné spoločnosti platia mestu dividendy, ktoré sú súčasťou bežných príjmov obce a sú využívané na krytie bežných výdavkov činností obchodných spoločností, ktoré sú dotované mestom (Tieto dividendy nie sú postačujúce na pokrytie dotácií pre subjekty v zakladateľskej pôsobnosti mesta (teda obchodnú spoločnosť)).

Na zabezpečení zdrojov by sa mali v budúcnosti podieľať predovšetkým tie subjekty, ktoré majú benefit z realizácie.

Ďalšími komplementárnymi zdrojmi sú **spolupráca so súkromným sektorom** prostredníctvom programov spoločenskej zodpovednosti podnikov, či ďalším prepojením súkromnej, verejnej a akademickej sféry pri realizácii spoločných investičných a neinvestičných akcií.

Väčšiu pozornosť bude potrebné venovať aj **spolupráci verejného sektora** na všetkých úrovniach napr. spoločnými investíciami, spoločným využívaním existujúcich alebo nových finančných nástrojov.

Akcie/strategické projekty navrhnuté v tomto strategickom dokumente so sebou nevyhnutne prinášajú aj vplyvy na rozpočet mesta Trnava. Jednotlivé akcie, ktoré riešia identifikované problémy a prispievajú k strategickým a špecifickým cieľom, majú alebo nemajú rozpočtový vplyv. Tieto vplyvy môžu byť ako na strane výdavkovej, tak na strane príjmovej. Pre účely dokumentu bol pre väčšinu akcií spracovaný a posúdený odhad rozpočtového vplyvu danej akcie. Pri niektorých vplyvoch bol stanovený interval, v ktorom sa dané vstupy môžu pohybovať (minimum a maximum). Odhady boli pripravené na základe expertných hrubých odhadov expertov berúc do úvahy vstupy ako náklady z obdobných realizovaných akcií/projektov v minulosti, mzdové náklady či odhadovaný rok, kedy budú vznikať operačné náklady z akcie. Sú tu vyjadrené operačné aj investície. Nižšie sú vyjadrené vplyvy jednotlivých akcií kumulatívne podľa cieľov, na ktoré sa viažu. Nachádzajú sa tu rozpočtové odhady na úrovni minimálneho aj maximálneho intervalu.

Okrem investícií z EÚ fondov bude mesto Trnava realizovať investície aj z iných interných a externých zdrojov.

Mesto Trnava bude financovať investície aj z vlastných zdrojov podľa schváleného programového rozpočtu a v súlade so strategickými dokumentmi (akčné plány PRM Trnava 2035), EÚ zdrojov cez dopytové výzvy jednotlivých operačných programov a iných aj úverových zdrojov. Tento finančný mix bude zachovaný aj v období 2025 – 2035 a doplnený o možnosť využitia pridelenej alokácie MFO Trnava a vhodnými finančnými nástrojmi EÚ.

Prostredníctvom konkrétnych projektových zámerov je mestu Trnava postupne schvaľovaná časť alokácie MFO Trnava, ktorá je rozdelená do 28 špecifických cieľov Programu Slovensko vo všetkých piatich politických cieľoch s možnosťou presunu v rámci procesu revízie Programu Slovensko. Okrem tejto alokácie môže byť mesto Trnava a jeho organizácie aj oprávnenými žiadateľmi v iných výzvach Programu Slovensko, Pláne obnovy a odolnosti SR a iných programoch EÚ. Alokácia MFO Trnava nie je určená len pre jadrové mesto

Trnava, ale aj pre 16 obcí a ostatných partnerov v území mestskej funkčnej oblasti a na podporu iných komplementárnych a synergických projektov, pričom sa predpokladá, že jadrové mesto Trnava vyčerpá minimálne 80 % tejto alokácie počas rokov 2024 – 2027.

Podielové a miestne dane

Podielové dane predstavujú hlavný zdroj financovania samospráv na Slovensku (priemerne 42 % príjmov všetkých samospráv na Slovensku). Tieto štátom vyberané dane (daň z príjmu fyzických osôb) sú ďalej prerozdeľované do vyšších územných celkov (30 %) či miest a obcí (70 %) na základe počtu obyvateľov mesta s trvalým pobytom. Preto bolo veľmi dôležité, aby pri sčítaní obyvateľov, domov a bytov v roku 2021 bolo započítaných čo najviac obyvateľov mesta Trnavy. Ale ani toto nie je jediným kritériom pre stanovenie príjmov z podielových daní. Vzorec je oveľa komplexnejší a vo všeobecnosti nastavený veľmi solidárne. Novela zákona o financovaní školstva, má vplyv aj na opatrenie 668/2004 s negatívnym vplyvom na výšku podielových daní pre obce zo 70 % na 56,1 %, pričom pedagogická činnosť materských škôl a školských klubov bude financovaná zo štátneho rozpočtu cez prenesený výkon. Potenciálna zmena uvedeného zákona bude mať negatívny vplyv na financovanie ďalších originálnych kompetencií obcí a teda obciam budú chýbať prostriedky na ich prevádzku.

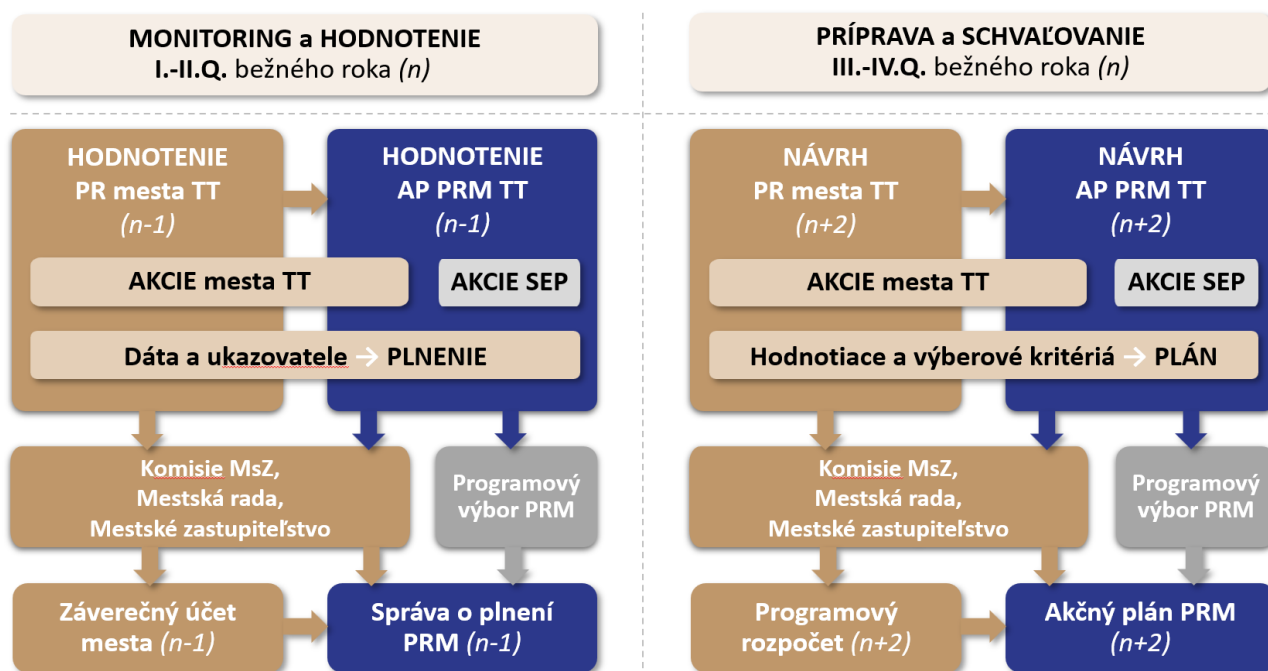
Ďalší zdroj príjmov, miestne dane, reprezentuje najmä daň z nehnuteľností. Súčasná platná legislatíva, ako napríklad neukončená fiškálna decentralizácia ako aj obmedzujúci zákon č. 582/2004 Z. z. o miestnych daniach a miestnom poplatku za komunálne odpady a drobné stavebné odpady neumožňujú mestu pružnejšie reagovať na investičné potreby formou optimalizácie systému miestnych daní. Tzn. miestne dane je možné meniť vždy od 01.01. daného roka. Aktuálne je pripravovaná novela zákona o miestnych daniach. Zdrojom príjmu je aj poplatok za rozvoj, ktorý mesto Trnava využíva na rozvoj svojho územia.

Návrh základného systému previazania procesov krátkodobého finančného a strategického plánovania je zobrazený na nasledovnom obrázku:

Obrázok 9. Systém previazania procesov finančného riadenia a strategického plánovania

Ročný cyklus monitoringu, hodnotenia a prípravy:

Programový rozpočet (PR) a Akčný plán Programu rozvoja mesta (AP PRM)

Zdroj: vlastné spracovanie

REALIZAČNÁ ČASŤ

Pre zabezpečenie, aby sa vízia, strategické priority a ciele programu rozvoja mesta Trnavy mohli v praxi naplňovať, je potrebné, aby nastavenie systému ich implementácie bolo nastavené **komplexne a flexibilne**. Mesto musí čeliť trendu rastúceho počtu zmien v systéme regulácie a financovania samosprávy, vrátane trendu neustáleho poklesu výšky financovania zo štátneho rozpočtu a zvyšovania cien tovarov a služieb prakticky vo všetkých oblastiach, súbežne s tlakom na rast nákladov na zabezpečenie, rozvoj a udržateľnosť kvalitných ľudských zdrojov. To prináša do plánovania a vykonávania rozvoja vysokú mierou neistoty, rôzne riziká a komplikované situácie pri hľadaní rovnováhy medzi financovaním želaného rozvoja a zabezpečovaním vitálnych funkcií mesta.

Všetky tieto zmeny vyžadujú potrebu disponibility kvalitných strategicko-analytických, projektových, rozvojových a komunikačných **kapacít mesta**, špecificky aj v oblasti samotného inovatívneho finančného plánovania a riadenia. Navyše, v čase zrýchľujúcich sa globálnych zmien a navzájom previazaných environmentálnych, ekonomických, demografických, technologických a iných výziev, mesto už nedokáže bez cielenej spolupráce so sociálno-ekonomickými partnermi a samotnými občanmi v meste na takéto výzvy samé účinne reagovať. Okrem rozvojových potrieb mesto musí stále zabezpečovať aj základné vitálne funkcie mesta, kde sa každoročne zvyšuje tlak na ich financovanie a alokáciu vnútorných zdrojov samosprávy.

Flexibilné a adaptívne nastavenie implementačného systému umožní lepšiu pripravenosť, odolnosť a schopnosť prepájania strategických cieľov rozvoja mesta s možnosťami vykonávania praktických činností - s prípravou a realizáciou rôznych akcií – vykonávaním aktivít rozvoja vrátane samotnej prípravy a realizácie investičných a neinvestičných projektov.

Pre účely tohto strategického dokumentu, (ktorý je okrem prioritizácie vyváženého a udržateľného strategického rozvoja zameraný na zmeny v systéme strategického plánovania) je dôležité navrhnuť systém, procesy a prvky realizácie PRM tak, aby „na konci dňa“ boli nevyhnutné procesy a úlohy integrované, jednoduché a prevádzali výzvy a úlohy súvisiace s implementáciou stratégie rozvoja s denným operatívnym životom samosprávy a jej sociálno-ekonomických partnerov vrátane občanov.

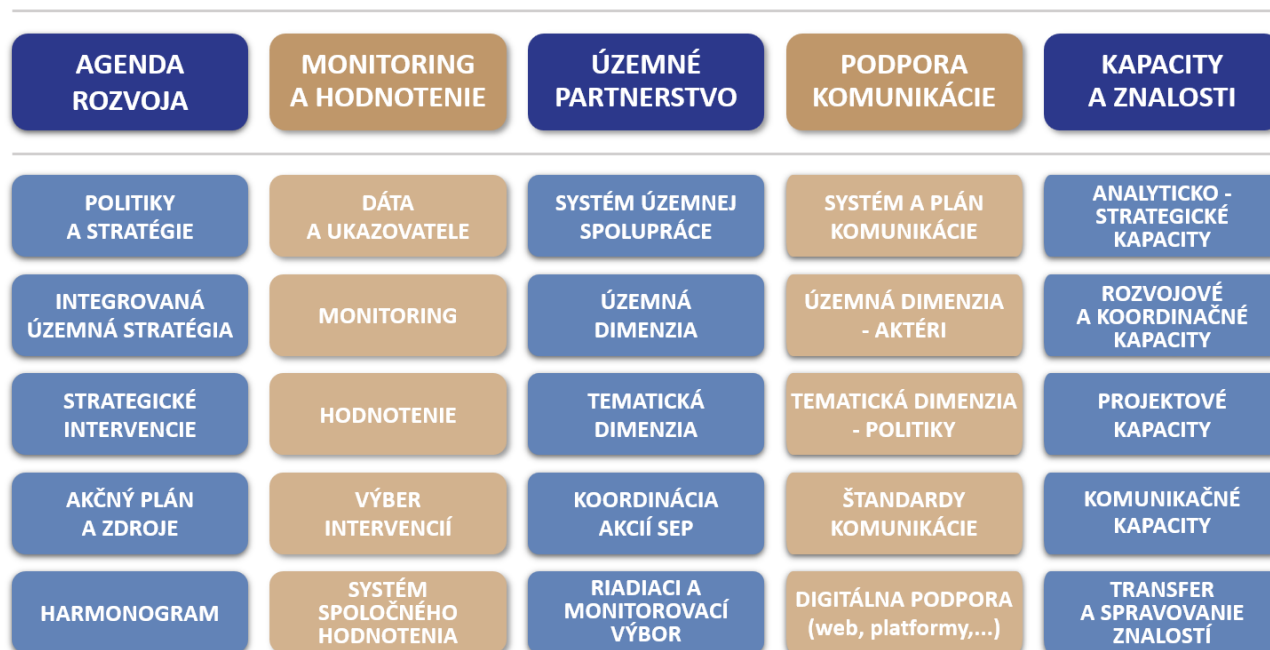
Pri návrhu implementačného systému sa vychádzalo z praktických skúseností úspešných miest a metodík renomovaných medzinárodných a rozvojových inštitúcií v EÚ a Severnej Amerike v oblasti udržateľného rozvoja a zo skúseností, ako naštartovať a udržať komplexné spoločenské zmeny.

Systém vykonávania programu rozvoja mesta je navrhnutý do **5 kľúčových pilierov**, z ktorých mesto niektoré už realizuje:

- **Agenda rozvoja mesta Trnava** (cieľovo-orientovaná stratégia, vízia rozvoja mesta)
- **Systém monitoringu a hodnotenia rozvoja mesta Trnava** (súbor ukazovateľov výsledku a dopadu na úrovni stratégie, výstupu na projektovej úrovni)
- **Systém územného partnerstva, spolupráce a participácie mesta Trnava** (zapojenie verejnosti a územných aktérov)
- **Podporný systém kontinuálnej komunikácie** (s využitím nových technológií, interakcie s aktérmi)
- **Podporná infraštruktúra rozvoja - kapacity, transfer a spravovanie znalostí** (vrátane podpory medzinárodnej, medzisektorovej a medziregionálnej spolupráce)

Mnohé intervencie navrhované v strategickom dokumente majú charakter výziev a reagujú na zložité a komplexné problémy územia, ktorých riešenie si vyžaduje prepájanie rôznych úrovní, sektorov a aktérov. Zabezpečenie procesov vo všetkých 5 oblastiach je nevyhnutné, ich absencia môže viesť k zlyhaniu v dosiahnutí očakávanej zmeny a dopadu a uskutočneniu mnohých intervencií a nedosiahnutiu želaných cieľov.

Systém vykonávania Programu rozvoja mesta

Zdroj: vlastné spracovanie s využitím metodických zdrojov JRC, OECD, SSIR, FSG a Tamarack Institute.

Koordináciu implementácie PRM zabezpečuje **Riadiaci a monitorovací výbor pre program rozvoja mesta** („RMV“). Predsedom RMV je primátor mesta. Jeho členmi sú zástupcovia primátora, prednosta mestského úradu, zástupcovia organizácií zriadených mestom a vedúci odborov Mestského úradu v Trnave, ktorí sa na podieľajú na realizácii a monitorovaní PRM, prípadne iní odborníci na základe menovania predsedom RMV. Činnosť RMV upravuje interný dokument mesta.

I. AGENDA ROZVOJA MESTA TRNAVY

Prvý pilier implementácie PRM Trnava 2035 prevážuje prvky – rôzne dokumenty strategického plánovania vrátane ich komponentov (ako sú napríklad koncepcie, plány, akčné plány a pod.) do logickej hierarchie ich vzťahov a nadväzujúcich procesov. Súčasťou piliera je aj rámcový harmonogram postupnej zmeny strategického plánovania, previazanie aktualizácie PRM a IÚS MFO Trnava s programovým cyklom Európskej únie a Slovenskej republiky (Partnerská dohoda) a ostatnými existujúcimi alebo plánovanými strategickými dokumentmi na príslušnej úrovni.

Politiky, integrované stratégie a strategické intervencie

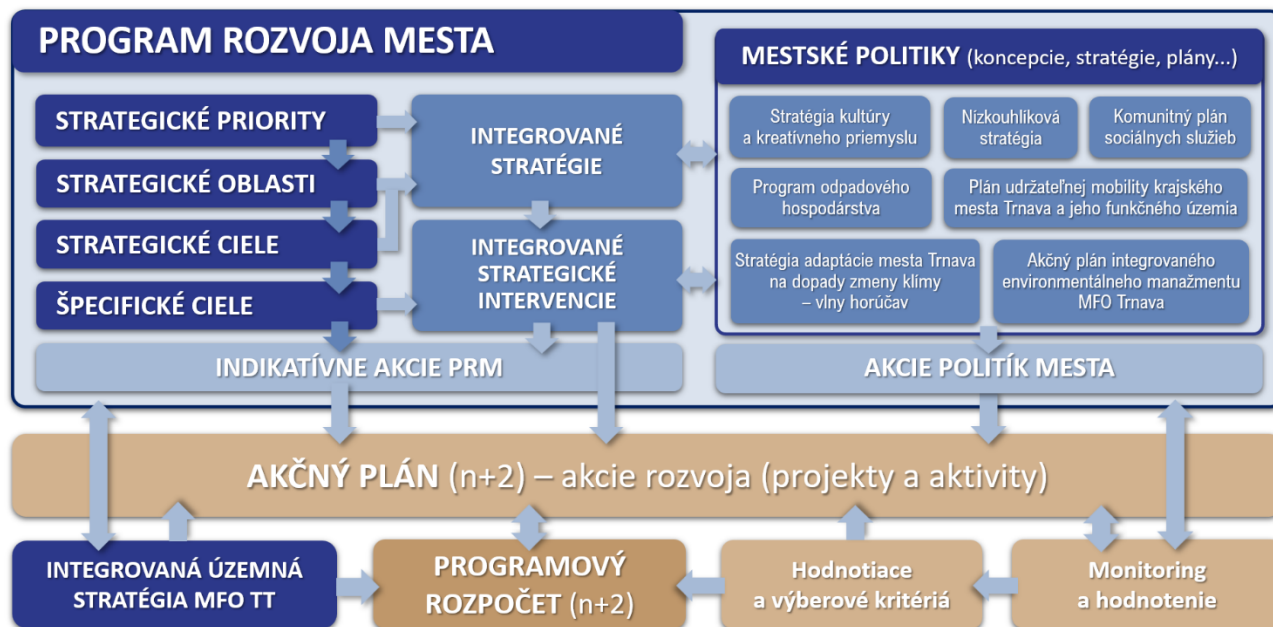
Nižšie uvedená schéma popisuje základnú hierarchickú štruktúru Programovej časti PRM, ďalej poskytuje prehľad existujúcich a budúcich **mestských politík** (konceptií, programov a i.). Počas rokov 2025 - 2026 sa navrhuje rozpracovanie alebo aktualizácia existujúcich a dopracovanie absentujúcich mestských politík do systému **Integrovaných stratégií**, ktoré sú špecificky navrhované pre naplnenie **Strategických cieľov**. Indikatívne akcie, Integrované strategické intervencie a Akcie jednotlivých politík mesta sa premietajú do

návrhu **Akčného plánu PRM**, ktorého finančné krytie by malo byť súčasťou schválenia **Programového rozpočtu** mesta Trnava.

Obrázok 11. Systém hierarchie v strategickom pláne udržateľného mestského rozvoja

Politiky, integrované stratégie a strategické intervencie

Integrované strategické a finančné plánovanie

Zdroj: vlastné spracovanie

Integrovaná územná stratégia mestskej funkčnej oblasti Trnava

V rámci programového obdobia 2021 – 2027 má územná samospráva na miestnej a regionálnej úrovni jednoduchší prístup k financovaniu svojich špecifických rozvojových potrieb v konkrétnom území prostredníctvom využitia integrovaného územného prístupu a špecificky miestneho prístupu. Hlavným účelom integrovaného územného rozvoja v mestských oblastiach je zabezpečenie realizácie intervencií vo forme cielených investícií v rámci viacerých špecifických cieľov **Programu Slovensko**, efektívne využitie rôznych finančných nástrojov, zdrojov a podporných programov EÚ.

Integrované územné investície sú definované prostredníctvom integrovaných investičných balíčkov ako zásobník zámerov investičných a neinvestičných akcií všetkých aktérov v konkrétne vymedzenom území MFO Trnava v strategickom dokumente **Integrovaná územná stratégia MFO Trnava** (IÚS MFO Trnava). Nové úlohy partnerov v programovom období 2021 – 2027 sú v území udržateľného mestského rozvoja MFO Trnava zabezpečené prostredníctvom **Kooperačnej rady UMR Trnava** ako riadiacej štruktúry koordinujúcej proces plánovania, implementácie a monitorovania IÚS MFO Trnava.

Externé zdroje mesta alokované prostredníctvom IÚS MFO Trnava priamo súvisia aj s implementáciou PRM, veľká časť **integrovaných strategických intervencií PRM** predpokladá financovanie práve zo zdrojov IÚS MFO Trnava. Aj z tohto dôvodu je Kooperačná rada UMR Trnava súčasťou systému územnej spolupráce s presahom na územie mestskej funkčnej oblasti. Vid' „Schéma – Systém územnej spolupráce – organizačný rámec vykonávania PRM“ v ďalšom texte tejto časti PRM.

Obrázok 12. Vzťah medzi strategickými dokumentmi IÚS MFO Trnava a PRM Trnava 2035

Zdroj: vlastné spracovanie

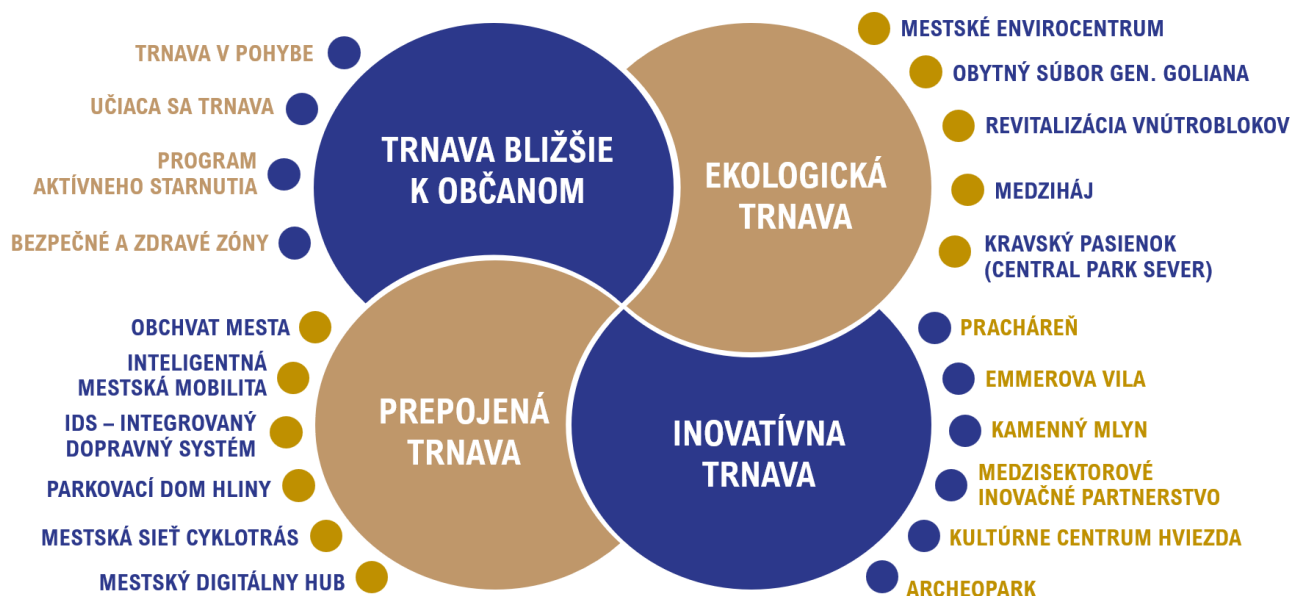
Strategické intervencie

Intervencie (investičné a neinvestičné) PRM sú koncentrované do komplexnejších integrovaných strategických intervencií prepájajúcich jednotlivé strategické oblasti a ich programové ciele, resp. navrhované indikatívne aktivity a vytvárajú rámec pre navzájom previazané akcie s ambíciou prispievať ku riešeniu komplexných i dlhodobých výziev rozvoja mesta. Návrh integrovaných strategických intervencií vychádza z tematickej koncentrácie a previazania sektorov a intervencií s najväčším vplyvom na zabezpečenie rozvoja strategických priorít v jednotlivých strategických oblastiach PRM.

Návrh integrovaných strategických intervencií vychádza z tematickej koncentrácie a previazania sektorov a intervencií s najväčším dopadom na zabezpečenie rozvoja strategických priorít v jednotlivých strategických oblastiach PRM.

V procese návrhu integrovaných strategických intervencií sa realizuje aj proces participácie, ktorý vytvára priestor pre spolurozhodovanie a spoluzodpovednosť obyvateľov mesta a subjektov pôsobiacich v meste Trnava. Mesto Trnava má na podporu účasti verejnosti na spravovaní vecí verejných osobitnú webstránku – www.planujmesto.trnava.sk zameranú na pravidelné informovanie a participáciu v celom procese realizácie investičných projektov. Webstránka je doplnená aj podcastmi a video prezentáciami úspešných projektov.

Strategické intervencie Programu rozvoja mesta / IÚS MFO TT

Zdroj: vlastné spracovanie

Akčný plán PRM Trnava 2035 a Programový rozpočet mesta Trnava

Akčný plán PRM (AP) je krátkodobý plánovací dokument - pripravuje sa na 1 rok s výhľadom na ďalšie 2 roky (n+2). Akčný plán je (môže byť) spoločný dokument samosprávy (mesta) a aktérov územnej spolupráce (sociálno-ekonomickí partneri „SEP“) mesta.

AP je štruktúrne a procesne previazaný s plánovaním finančných zdrojov mesta a prípadne jeho partnerov a iných financujúcich organizácií. AP je plánovací dokument pre vykonávanie **Akcií** ako plánovaných intervencií.

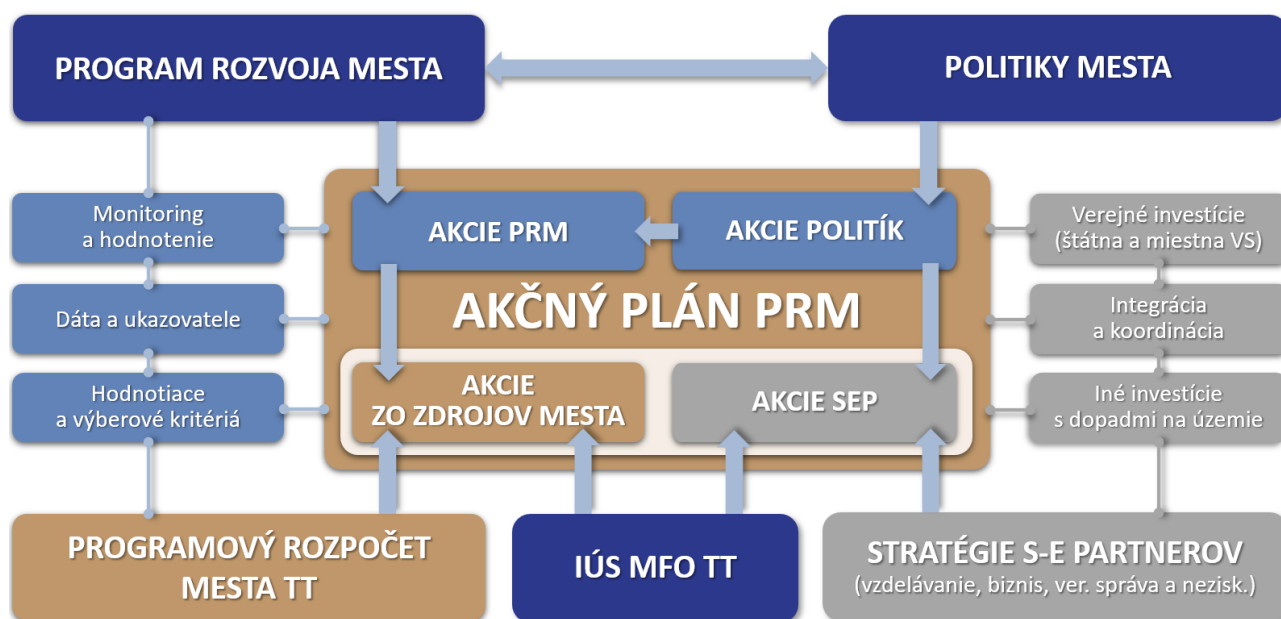
Akcie sú plánované individuálne projekty alebo strategické projekty, investičné a neinvestičné akcie a aktivity mesta a aktérov územnej spolupráce s príspevkom k cieľom PRM, IÚS MFO Trnava alebo iných dokumentov strategického plánovania mesta Trnava.

Akčný plán kombinuje **akcie samosprávy**, ktoré majú schválené zdroje v programovom rozpočte mesta **s akciami sociálnych a ekonomických partnerov** mesta s priamym alebo nepriamym dopadom na implementáciu PRM. Jedná sa hlavne o verejné a súkromné investície realizované partnermi zo sektorov celoživotného vzdelávania, verejnej správy (napr. TTSK, FNŠP a pod.), ďalej kľúčové investície súkromného sektora a akcie realizované organizáciami neziskového sektora. Akčný plán pripravuje RMV a berie MsZ na vedomie.

Spoločný **Akčný plán PRM**, ktorý predstavuje súhrn akcií samosprávy a akcií sociálnych a ekonomických partnerov relevantných k implementácii PRM berie na vedomie RMV PRM ako medzisektorová riadiaca skupina pre strategický rozvoj mesta a spoluprácu, vytvorená na princípe štvorpartity. (viď schéma - návrh Systému územnej spolupráce – organizačný rámec vykonávania PRM + návrh inštitucionálneho zastúpenia aktérov.

Časť **Akčného plánu PRM** sa stáva súčasťou plánovaných intervencií IÚS MFO Trnava v programovom období 2021 – 2027.

Akčný plán Programu rozvoja mesta – prepojenia a partneri

Zdroj: vlastné spracovanie

Harmonogram

Implementácia PRM sa bude realizovať v ročných cykloch prostredníctvom krátkodobého plánovacieho dokumentu – Akčného plánu PRM (n+2). Nasledujúca schéma znázorňuje proces priemetu existujúcich tematických politík mesta do systému integrovaných stratégií PRM vrátane paralelného procesu vypracovania Dlhodobej vízie rozvoja mesta do roku 2050.

Cestovná mapa integrácie plánovania 2025-2027

Zdroj: vlastné spracovanie

II. MONITORING A HODNOTENIE

Medzi kľúčové činnosti a procesy nevyhnutné pre správne zabezpečenie implementácie PRM patria aj monitorovanie procesu realizácie a hodnotenie na úrovni strategického dokumentu a jeho cieľov i jednotlivých akcií/intervencií (investičného a neinvestičného charakteru).

Základom nového strategického prístupu v oblasti monitoringu a hodnotenia pre obdobie 2026 - 2035 je dôraz na jasné definovanie cieľov, orientácia na výsledky a dopad realizovaných intervencií v území.

Monitorovanie je založené na monitorovaní súboru merateľných ukazovateľov a ich dosahovania na úrovni strategických a špecifických cieľov. Na rozdiel od vstupov a výstupov, skutočne dosiahnutý výsledok je okrem realizácie stratégie a intervencií daný aj externými faktormi mimo dosahu aktérov v území. Externé faktory môžu mať na dosahovanie výsledku minimálny alebo výraznejší vplyv, a preto sa už v procese tvorby návrhu strategického dokumentu venovala veľká pozornosť výberu ukazovateľov a stanoveniu ich plánovaných hodnôt. Z tohto dôvodu je určenie celkového skutočne dosiahnutého výsledku, t. j. reálneho dopadu (dosahu) na zmenu sociálno-ekonomickej situácie územia, možné len na základe vykonania hodnotenia dopadov.

Súbor systému ukazovateľov a indexov je podrobnejšie opísaný v prílohe 1 tohto dokumentu.

Vzhľadom na to, že dokument je cieľovo a výsledkovo orientovaný, ku každému strategickému aj špecifickému cieľu je priradený minimálne jeden ukazovateľ výsledku, na úrovni celej stratégie sú hodnotené dopady.

Ukazovatele sú rozdelené do troch kategórií:

- **ukazovatele výstupu** (O - output), ktoré je možné dosiahnuť aj na úrovni aktivity, a tieto ukazovatele budú sledované len na úrovni intervencií (aktivity a projekt),
- **ukazovatele výsledku** (R - result), ktoré sa dosahujú najmä na úrovni intervencií, a tieto budú sledované na úrovni sektorových stratégií a koncepcií,
- **ukazovatele dopadu** (I - impact), ktoré sa dosahujú cielenou kombináciou a integráciou intervencií v dlhodobom horizonte, sledované najmä na úrovni strategického dokumentu.

Úlohou miestnej samosprávy je pravidelné monitorovanie a vyhodnocovanie plnenia PRM mesta Trnavy a sledovanie realizácie cieľov a intervencií programu rozvoja s využitím súboru merateľných ukazovateľov. Výstupy z procesu monitorovania zabezpečujú pre mesto vstupy pre rozhodovanie za účelom zlepšenia implementácie, finančného plánovania a riadenia prostredníctvom vývoja monitorovacieho systému previazaného na finančné ukazovatele a ukazovatele relevantné pre hodnotenie dosahovania pokroku, sú základom pre vypracovanie **Správy o plnení PRM**. Monitorovacie ukazovatele môžu byť previazané s ukazovateľmi v rámci finančného plánovania samosprávy a vytvoria predpoklady pre spoločné hodnotenie úspešnosti plnenia Akčného plánu a Programového rozpočtu v časti rozvojových aktivít ako východisko pre tvorbu napríklad integrovaných hodnotiacich a výberových kritérií pre plánovanie akcií a výber operácií AP.

Monitorovanie a hodnotenie zabezpečujú všetky subjekty zúčastnené na riadení PRM v rozsahu zadefinovaných úloh a zodpovedností (akcie/intervencie uvedené v Akčnom pláne) a iné úlohy / akcie dohodnuté v rámci systému územnej spolupráce ako inštitucionálneho rámca vykonávania PRM.

V súvislosti s implementáciou PRM je monitorovanie na úrovni jednotlivých intervencií (akcií, projektov) zabezpečované zodpovednými projektovými manažermi (projektový manažér - poverený zástupca zodpovedný za realizáciu projektu), na úrovni úradu - mesta vychádza z navrhnutého systému garantov jednotlivých politík a gestorov jednotlivých akcií (projektov, aktivít) a tieto vstupy tvoria podklad aj pre výpočet agregovaných ukazovateľov a indexov.

V súlade so systémom riadenia, definovaným v PRM, hodnotenie predstavuje proces, ktorý systematicky skúma prínos z realizácie intervencií v súlade s PRM a ich súlad s cieľmi stanovenými v strategickom dokumente, priebežne analyzuje účinnosť realizačných procesov a vhodnosť nastavenia jednotlivých intervencií a skupiny aktivít/akcií aj vo vzťahu k programovému rozpočtu mesta, obsahuje odporúčania na zvýšenie ich efektívnosti. Počas programového obdobia (roky 2025 – 2030) sa odporúča vykonávať priebežné hodnotenia a po ukončení programového obdobia, tzv. následné hodnotenie koordinovane s monitorovaním a hodnotením IÚS MFO Trnava.

Proces hodnotenia z hľadiska jeho vykonávania je rozdelený na interné a externé hodnotenie. Pri internom hodnotení bude proces hodnotenia realizovaný vlastnými (internými) kapacitami mesta Trnava zodpovednými za administratívne zabezpečenie realizácie PRM. Na externom hodnotení sa bude podieľať externý subjekt (iná právnická alebo fyzická osoba). Priebežné komplexné hodnotenie sa bude realizovať v súlade s vypracovaným Akčným plánom raz za 3 roky a v prípade potreby na požiadanie mestského zastupiteľstva v inom intervale (dôvodom aktualizácie môžu byť významné legislatívne alebo politické zmeny).

Široká verejnosť bude informovaná o procese monitorovania a hodnotenia PRM prostredníctvom digitálnej platformy mesta alebo web stránky mesta a ďalšími komunikačnými kanálmi mesta. Za prípravu podkladov a za zverejňovanie monitorovacích a hodnotiacich správ je za konkrétnu politiku / strategický cieľ zodpovedný príslušný garant resp. gestor na úrovni MsÚ, predpokladá sa Odbor strategického plánovania a projektového manažmentu MsÚ v Trnave.

Proces monitorovania a hodnotenia zabezpečuje naplnenie definovanej vízie, strategických a špecifických cieľov PRM až po konkrétne intervencie stanovenej rozvojovej stratégie. Tento proces spoluvytvára jasný kontrolný mechanizmus reprezentujúci spätnú väzbu znázorňujúcu priebeh implementácie, jej aktuálny stav a jeho porovnanie s plánovaným harmonogramom. Získané informácie umožňujú vykonanie intervencií vedúcich buď k zosúladieniu skutočných akcií s plánom a programovým rozpočtom alebo k nevyhnutnej revízii dokumentu. Proces monitorovania a proces hodnotenia sa budú realizovať spravidla paralelne.

Pre vytvorenie flexibilného systému údajovej základne mesta (ako nástroja pre monitorovanie a hodnotenie pre PRM, jeho víziu, koncepcie, integrované stratégie a akčné plány) sa navrhuje vytvorenie **integrovanej dátovej a hodnotiacej platformy** (napr. v službe Power BI). Platforma bude prepájať dáta a ukazovatele v oblasti územného, strategického a finančného plánovania. To umožní prepájať externé a interné kvalitatívne a kvantitatívne dáta a bude poskytovať digitálnu podporu pre celý integrovaný systém strategického

plánovania nielen exekutívnej a politickej zložky miestnej samosprávy, ale aj pre sociálnych a ekonomických partnerov a občanov mesta. Umožní tvorbu, vykonávanie a hodnotenie politik **na základe dôkazov**.

Hodnotenie a výber intervencií

Nižšie je uvedené grafické znázornenie odporúčaného základného integrovaného hodnotiaceho rámca intervencií a akcií politik PRM. Hodnotenie a výber intervencií umožňuje lepšie určenie podstaty, hodnoty alebo významu plánovanej intervencie (hodnotenej politiky, stratégie, akcie, projektu, aktivity).

Kritériá sa využijú na stanovenie hodnotiacich otázok, pričom každé kritérium poskytuje iný pohľad na intervenciu, jej realizáciu a výsledky. Kritériá zohrávajú normatívnu úlohu. Spoločne opisujú požadované vlastnosti intervencií: všetky intervencie by mali byť relevantné v kontexte, byť v súlade s inými intervenciami, dosiahnuť svoje ciele, dosiahnuť výsledky efektívnym spôsobom a mať pozitívne výsledky a pozitívne účinky, ktoré pretrvávajú.

Obrázok 16. Odporúčaný hodnotiaci rámec PRM mesta Trnavy

Odporúčaný hodnotiaci rámec intervencií a akcií politik PRM a Akčného plánu

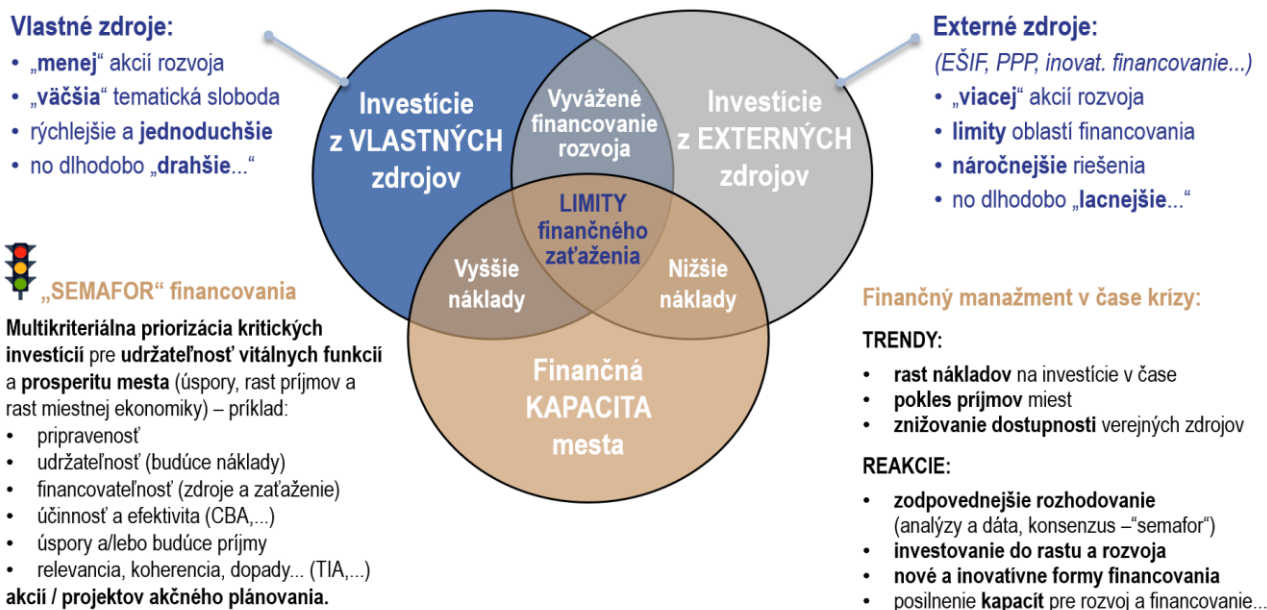

Pri všeobecnom hodnotení by sa malo zväziť všetkých šesť základných kritérií. Pri detailnejšom hodnotení sa špecificky zvažuje, na ktoré kritériá sa chceme prioritne zamerať, čo závisí od viacerých faktorov, ako napr. ciele a limity hodnotenia a kontext danej intervencie / akcie.

Spracované podľa dokumentu „Applying Evaluation Criteria Thoughtfully“ (OECD, 2021)

V hodnotiacom procese prípravy Akčného plánu môže zohrávať svoju úlohu aj multikritériálna prioritizácia kritických investícií, tzv. „Semafor financovania“, kde sa čiastočne prioritizujú akcie na základe pragmatických kritérií ako pripravenosť a financovateľnosť z hľadiska disponibilných verejných zdrojov a miery projektovej prípravy. Hodnotiaci proces sa neuplatňuje v prípade tzv. fázovaných investícií. Proces hodnotenia a prioritizácie akcií môže byť doplnený o dodatočné kritériá ako sú napr. špecifické podmienky poskytnutia príspevku pri akciách financovaných zo zdrojov EÚ.

Finančná a absorpčná / úverová kapacita mesta a financovanie rozvoja

Zdroj: vlastné spracovanie

Systém spoločného hodnotenia PRM s aktérmi územnej spolupráce

V prípade, že na PRM budú participovať aj ďalší aktéri územnej spolupráce, spoločné hodnotenie je kľúčovým procesom a umožňuje samospráve mesta a jej sociálnym a ekonomickým partnerom (vrátane organizácií zastupujúcich záujmy občianskej spoločnosti a rôznych mestských komunít), koordinovane pracujúcim na spoločných cieľoch PRM, merať pokrok a hodnotiť účinnosť ich aktivít. Tento prístup je základom efektívnej koordinácie a vychádza z princípu, že všetci zainteresovaní aktéri musia vyhodnocovať svoje výsledky na základe jednotného súboru ukazovateľov a spoločnej metodológie.

Význam spoločného hodnotenia spočíva v zjednotení úsilia, ktoré vytvára spoločný rámec na zber dát, analýzu a hodnotenie. Umožňuje, aby všetci partneri pracovali smerom k rovnakým cieľom a mali rovnaké vnímanie a pochopenie dosahovania progresu. Dobrá koordinácia poskytne priestor na konkrétnu identifikáciu oblastí, kde sú potrebné zmeny alebo kde by mohlo dôjsť k duplicitě, čo zlepší efektívnosť a koordináciu aktivít a služieb v prospech aktérov a obyvateľov mesta. Uplatnenie princípu transparentnosti prinesie rast dôvery a sociálneho kapitálu územia, pretože vďaka navrhovanej integrovanej dátovej a hodnotiacej platforme budú mať všetci prístup k rovnakým údajom. Platforma napomôže aj lepšiemu rozhodovaniu na základe dôkazov poskytovaním spoľahlivých a relevantných údajov o vplyve jednotlivých intervencií na dosahovanie spoločných cieľov. Digitálna hodnotiacia platforma taktiež umožní lepšie zapájanie občanov a mestských komunít do rozvoja mesta.

Základné prvky spoločného hodnotenia:

- **stanovenie spoločných cieľov a metrik** – dohoda na merateľných cieľoch a ukazovateľoch,
- **zber a analýza údajov** - dáta sa zhromažďujú jednotne a spracúvajú podľa dohodnutej metodiky,
- **pravidelná spätná väzba** - výsledky hodnotenia sa zdieľajú medzi partnermi, aby mohli priebežne prispôbovať svoje aktivity,
- **učenie sa z praxe** – spoločné hodnotenie pomáha identifikovať úspechy, neúspechy a príležitosti na zlepšenie.

III. ÚZEMNÉ PARTNERSTVO

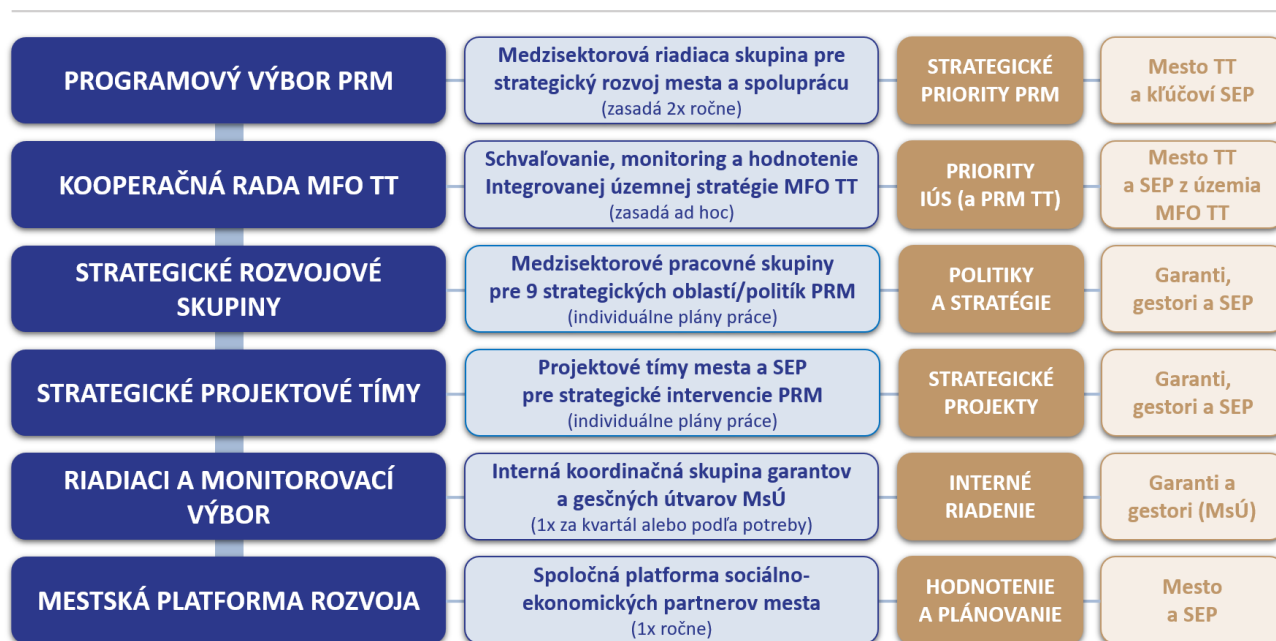
Tretím pilierom systému vykonávania Programu rozvoja mesta je vytváranie a budovanie silného územného partnerstva. Efektívne riešenie komplikovanejších a komplexných spoločenských výziev (napr. mestská chudoba – potreba inklúzie pomocou sociálnej ekonomiky, adaptácia na dopady zmeny klímy a i.) si vyžadujú primárne koordináciu viacerých aktérov na miestnej (komunitnej alebo mestskej) úrovni so špecifickým presahom na vyššie úrovne.

Vytváranie územného partnerstva prinesie mobilizáciu zdrojov územia napr. zdieľaním zdrojov a expertízy - rôzne organizácie, inštitúcie a komunity prinášajú jedinečné schopnosti, skúsenosti a zdroje, ktoré samospráva nevie bez ďalšieho veľkého úsilia a využitia zdrojov získať. Partnerstvo umožní aj systémové riešenia a začať riešiť témy, ktoré presahujú hranice jednotlivých organizácií alebo oblastí. Zapojenie miestnych aktérov prináša zároveň riešenia prispôbené konkrétnym potrebám daného miesta alebo sektoru a dávajú príležitosť na dlhodobú udržateľnosť (napr. komunitná starostlivosť o zeleň, vnútrobloky, energetické komunity a i.). Spolupráca zlepší komunikáciu a napomôže zvyšovaniu dôvery a vzťahov medzi aktérmi.

Návrh organizačného rámca vykonávania PRM reflektuje vytvorenie integrovaného, transparentného a flexibilného systému územnej spolupráce aktérov kľúčových sektorov, tém a jednotlivých územných úrovní a detailnejšie môže byť popísaný v samostatnom dokumente.

Obrázok 18. Organizačný rámec systému územnej spolupráce

System územnej spolupráce – organizačný rámec vykonávania PRM

Zdroj: vlastné spracovanie na základe skúseností a zistení z hodnotenia realizácie strategických dokumentov mesta

Pretože financovanie rozvoja je v praxi previazané na využívanie verejných zdrojov, zvlášť štrukturálnych fondov Európskej únie, organizačný rámec systému územnej spolupráce je vytváraný v súlade so zásadami Kódexu pre partnerstvo v EŠIF a vychádza aj z uplatňovania princípov Iniciatívy otvoreného vládnutia, ku ktorej sa SR prihlásila.

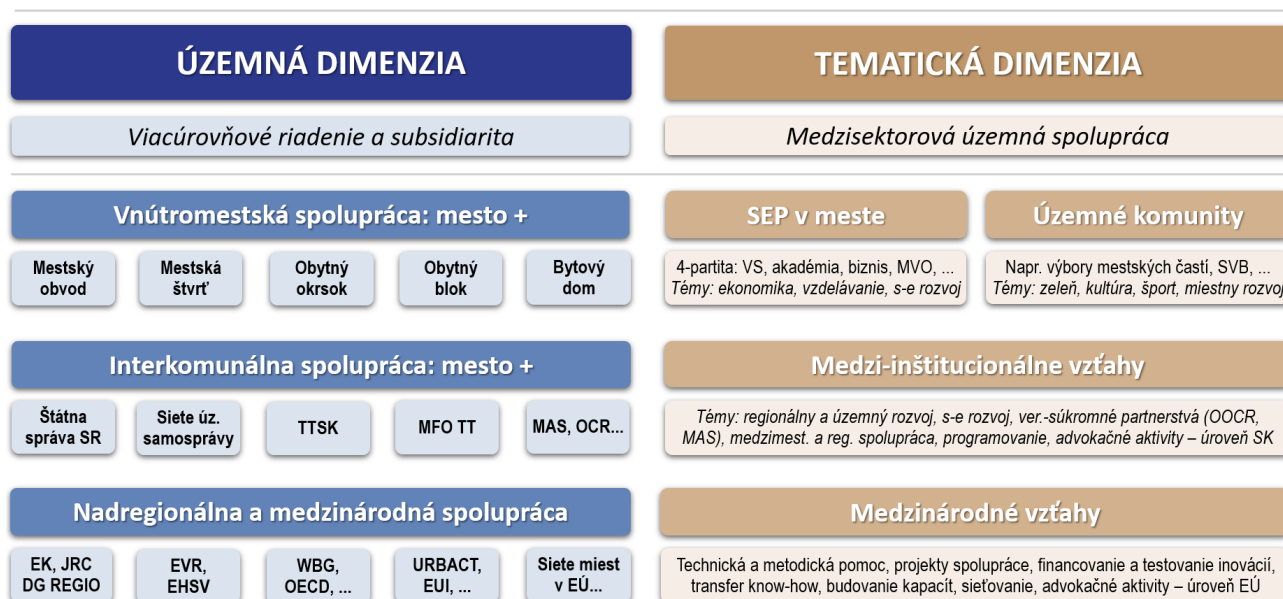
Územná a tematická dimenzia

Pre dôsledné uplatnenie zásady viacúrovňového riadenia – subsidiarity alebo prístupu „zdola“ a zásady medzisektorovej spolupráce. Nasledovná schéma načrtáva jednotlivé možné územné a tematické dimenzie pre vytváranie integrovaného systému územnej spolupráce ., tematická a územná dimenzia sa uplatňuje pre každú intervenciu/projekt špecificky.

Navrhované hlavné kroky a prístupy v procese vytvárania systému územnej spolupráce a participácie

- **Identifikácia zainteresovaných strán** – detailné zmapovanie všetkých aktérov územnej spolupráce, ktorí majú záujem a schopnosti prispieť k riešeniu problému a zaistenie, aby boli zastúpené rôzne sektory (verejný, súkromný, občiansky) a jednotlivé vnútromestské a interkomunálne úrovne (aktualizácia mapy aktérov).
- **Stanovenie spoločných cieľov** - spoločná identifikácia hlavných výziev a vytváranie jasných a merateľných cieľov partnerstva, ktorý je zrozumiteľný všetkým stranám, partneri musia považovať ciele ako relevantné a prospešné (mapy aktérov napríklad na úrovni mestských politík).
- **Doplnenie riadiacej štruktúry** – garant a určenie/posilnenie koordinačného tímu v rámci systému územnej spolupráce, ktorý bude podporovať jednotlivé úlohy v témach vytvárania systému vykonávania PRM.
- **Stanovenie pravidiel spolupráce a rozdelenie zodpovednosti**
- **Zabezpečenie zdieľaných zdrojov** – Identifikácia finančných, ľudských a technických zdrojov potrebných na fungovanie územného partnerstva. Vytvorenie systému zdieľania zdrojov medzi partnermi bude predchádzať duplicitu resp. prekryvaniu medzier v rozvoji (napr. územné presahy v rámci pôsobnosti VÚC, krajského mesta Trnava, MFO Trnava, ZOMOT).
- **Budovanie dôvery** – organizovanie pravidelných stretnutí, kde sa aktéri môžu lepšie spoznať, diskutovať o cieľoch a zdieľať úspechy i výzvy.
- **Zavedenie spoločného hodnotenia** – vytvorenie mechanizmu na zber a zdieľanie údajov, ktoré umožnia merať pokrok voči dohodnutým spoločným cieľom.
- **Zapojenie komunity** - aktívne zapojenie obyvateľov takým spôsobom, aby boli spolutvorcami riešení.

System územnej spolupráce – územná a tematická dimenzia

Zdroj: Vlastné spracovanie

IV. PODPORA KOMUNIKÁCIE

Štvrtou oblasťou vytvárania udržateľného systému realizácie PRM je vytvorenie udržateľných mechanizmov kontinuálnej komunikácie, aby všetci partneri územnej spolupráce mali jasné, efektívne a priebežné informačné kanály. Tento systém zahŕňa kľúčové oblasti a prvky:

- **Interná a externá komunikácia** a systém vytvárania mechanizmov **spätnej väzby** pre priebežné získavanie a integrácia návrhov a názorov partnerov, cieľových skupín a komunity bolo pravidelne a transparentne vykonávané.
- Základným prvkom môže byť vypracovanie **plánu komunikácie PRM** ako štruktúrovaného dokumentu s cieľmi, cieľovými skupinami, kanálmi a frekvenciou komunikácie. Komunikačný systém bude podporený technologickými nástrojmi, akými je napr. digitálna participatívna platforma **planujmesto.trnava.sk** a ďalšie podporné nástroje ako web stránka mesta a jej podstránky (napr. pre dopravu, sociálne témy, i.), mobilná aplikácia mesta a iné. Súčasťou plánu komunikácie bude aj popis jednotlivých štandardov komunikácie a technicko-organizačné aspekty komunikačnej podpory systému vykonávania PRM.
- Dôležitou súčasťou komunikácie zostanú **pravidelné stretnutia aktérov** podľa štruktúry schváleného **systému územnej spolupráce**, t. j. prezenčné alebo online stretnutia, kde sa budú zdieľať informácie, riešiť problémy, koordinovať spoločné akcie, prepájať zdroje a plánovať ďalší postup.

V. KAPACITY A ZNALOSTI

Piatym pilierom systému realizácie programu rozvoja mesta je budovanie a rozvoj dostatočných kvalitných kapacít a podporný systém spravovania znalostí.

Analyticko-strategické kapacity umožňujú získať presné údaje, analyzovať trendy a identifikovať kľúčové výzvy. Slúžia na vytváranie dlhodobej vízie a strategických plánov pre udržateľný rozvoj. Medzi ne patria aj kapacity súvisiace so strategickým finančným plánovaním a zavádzaním nových inovatívnych foriem financovania vrátane vytvárania verejno-súkromných partnerstiev pre implementáciu vybraných strategických intervencií a projektov. Podporujú aj tvorbu jednotlivých mestských politík reagujúc na aktuálne a budúce výzvy.

Rozvojové, koordinačné a projektové kapacity zabezpečujú plánovanie a praktickú prípravu implementácie rozvojových intervencií (akcie, projekty a aktivity) s dôrazom na implementáciu strategických priorít, strategických a špecifických cieľov. Projektové kapacity podporujú efektívne riadenie projektov od plánovania cez implementáciu až po monitorovanie a hodnotenie. Zabezpečujú tiež získavanie externých finančných zdrojov, napr. z fondov EÚ.

Koordinačné kapacity pomáhajú zladovať činnosti rôznych aktérov (samospráva, občania, podniky, subjekty občianskej spoločnosti, komunity). Umožňujú efektívne riadiť a prepájať zdroje a procesy v rámci rozvoja mesta a prípadne jeho zázemia. Významnou úlohou je podporovať vytváranie systému územnej spolupráce a podpora procesov všetkých prvkov systému súvisiacich s realizáciou programu rozvoja mesta.

Komunikačné kapacity posilňujú prepojenie medzi mestom, partnermi územnej spolupráce a občanmi prostredníctvom otvorenej a transparentnej komunikácie. Zvyšujú zapojenie komunit a budujú dôveru v rozvojové procesy, rozvíjajú sociálny kapitál územia.

Transfer know-how od aktérov v území a zo siete miest na Slovensku a zo zahraničia prináša osvedčené postupy z iných miest alebo regiónov, šetrí čas a zdroje a zvyšuje efektívnosť investícií, podporuje inovácie a aplikáciu moderných technológií v rozvoji mesta.

Dobré spravovanie znalostí umožňuje systematické zhromažďovanie, organizovanie a zdieľanie odborných poznatkov a informácií potrebných pre ďalšie plánovanie a rozhodovanie. Zaisťuje kontinuitu systému a znižuje závislosť od zmien v personálnom obsadení dôležitých odborných pozícií. Podporuje lepšie využívanie zdrojov a identifikáciu efektívnych riešení, určenie najnižšej formálnej a neformálnej úrovne zapojenia.

ZÁVER

Nová forma strategického dokumentu vychádza z najlepšej praxe úspešných slovenských a európskych miest a ku jeho tvorbe prispela technická pomoc poskytovaná MIRRI SR a Európskou komisiou - jej odbornými zložkami a spolupracujúcimi medzinárodnými organizáciami. Dokument definuje strategický rámec pre ďalší rozvoj mesta a spoločnú „cestovnú mapu“ integrácie strategického plánovania mesta (ako koordinátora a najvýznamnejšieho aktéra rozvoja územia), ďalších sociálno-ekonomických partnerov, občanov mesta a jeho širšieho spádového územia. Predstavuje komplexný a otvorený rámec pre efektívnu spoluprácu všetkých aktérov pre dosahovanie strategických cieľov a vízie mesta Trnava do roku 2035 s výhľadom do roku 2040.

PRÍLOHA

Príloha PRM Trnava 2030

Merateľné ukazovatele Programu rozvoja mesta TRNAVA 2035

V prílohe uvádzame východiská pre tvorbu a aplikáciu vlastných ukazovateľov výstupu, výsledku a dopadu, agregovaných a kompozitných indexov pre jednotlivé strategické a špecifické ciele strategického dokumentu, ktoré budú využívané pre proces monitorovania a hodnotenia v prepojení na ukazovatele a proces monitorovania Integrovannej územnej stratégie funkčnej mestskej oblasti Trnava (IÚS MFO TT).

Z dôvodu porovnania rozvoja územia mesta Trnava na regionálnej, národnej a medzinárodnej úrovni sa monitorovanie a hodnotenie strategického dokumentu bude postupne zosúlaďovať s medzinárodnými metodikami prostredníctvom indexov zostavených z dostupných štatistických údajov a získaných kvantitatívnych a kvalitatívnych dát na miestnej úrovni.

Proces monitorovania a hodnotenia stratégie sa na úrovni stratégie bude realizovať aj pre jednotlivé podporené intervencie (aktivity, projekty, integrované operácie alebo samostatné projekty) podporené z interných a externých zdrojov, napríklad z EÚ fondov vo vzťahu k programovému rozpočtu mesta a budú monitorované na úrovni intervencie, minimálne na úrovni plnenia Akčného plánu. Ukazovatele výstupu a výsledku na úrovni podporených intervencií môžu byť súčasťou navrhnutých agregovaných ukazovateľov alebo indexov. Tieto ukazovatele sú doplnené o vlastné ukazovatele výkonnosti implementácie a uvedené v Tabuľke 3.

Ukazovatele a indexy sú naviazané na aktíva a potenciál mesta Trnava a ukazovatele Agendy 2030 na miestnej úrovni a úrovni mestskej funkčnej oblasti. Tieto návrhy na ukazovatele je možné využiť pri tvorbe nových ukazovateľov, najmä na úrovni jednotlivých intervencií alebo pri tvorbe nových/aktualizácií existujúcich strategických dokumentov mesta Trnava. Pre tieto oblasti rozvoja vyhodnocujú medzinárodné organizácie dopad a monitorujú vývoj na národnej úrovni. Časť z týchto ukazovateľov je možné sledovať aj na regionálnej a miestnej úrovni. Ku každému ukazovateľu bude vypracovaná karta ukazovateľa v samostatnom formulári, a to v spolupráci s garantom strategického cieľa PRM Trnava 2035.

Tabuľka 1: Oblasti ukazovateľov a indexov v kontexte Agendy 2030

FYZICKÝ KAPITÁL /KVALITA ŽIVOTNÉHO PROSTREDIA	SOCIÁLNY KAPITÁL /MODERNÁ A OTVORENÁ SAMOSPRÁVA	ĽUDSKÝ KAPITÁL /ĽUDSKÝ KAPITÁL
<p>Infraštruktúra mesta – vodovodná sieť, kanalizácia, čistiarne odpadových vôd, zdroje pitnej vody</p> <p>Infraštruktúra tepelného hospodárstva</p> <p>Energetická infraštruktúra</p> <p>Dopravná infraštruktúra (vrátane cyklistickej infraštruktúry)</p> <p>Vzdelávacia infraštruktúra (vrátane zariadenia a vybavenia)</p> <p>Zdravotnícka infraštruktúra (vrátane zariadenia a vybavenia)</p> <p>Ostatná verejná infraštruktúra (kultúra, šport, voľný čas)</p>	<p>Súdržnosť na úrovni komunit - dôvera a komunitné aktivity</p> <p>Aktivity a služby zamerané na ohrozené skupiny obyvateľstva</p> <p>Verejné budovy a priestory, služby dostupné znevýhodneným skupinám obyvateľstva, prístupnosť</p> <p>Účasť na verejných podujatiach, participácia, účasť na miestnych voľbách, dôvera k samospráve</p> <p>Dobrovoľníctvo</p> <p>Publicita</p> <p>Dialóg samosprávy s aktérmi</p>	<p>Ľudské zdroje/kapacity vo vzdelávaní</p> <p>Podiel obyvateľstva s odborným vzdelaním a prípravou (SOŠ)</p> <p>Podiel obyvateľstva s vysokoškolským vzdelaním</p> <p>Podiel obyvateľstva, ktorým je zabezpečená preventívna starostlivosť</p> <p>Služby zamerané na zosúladowanie rodinného a pracovného života</p> <p>Miera nezamestnanosti mladých</p>

INŠTITUCIONÁLNY KAPITÁL A KNOW-HOW/ MODERNÁ A OTVORENÁ SAMOSPRÁVA	FINANČNÝ KAPITÁL	PRÍRODNÝ KAPITÁL
<p>Znalosti/efektívne využívanie zdroj územia</p> <p>Schopnosť územnej samosprávy poskytovať administratívne a iné služby transparentným spôsobom</p> <p>Podpora podnikania a podnikavosti (podpora MSP a podnikania mladých)</p> <p>Znalostne orientované podnikateľské subjekty</p> <p>Medziobecná spolupráca a súkromno-verejné partnerstvá</p> <p>Hodnotenie environmentálneho dopadu pri verejných investíciách</p> <p>Využitie hodnotenia environmentálneho dopadu pri prevencii katastrof a dopadov zmeny klímy pri plánovaní infraštruktúry</p>	<p>Priemerné mzdy</p> <p>Hodnota súkromných investícií mimo územia</p> <p>Hodnota verejných investícií mimo územia</p> <p>Operačné aktíva samosprávy</p> <p>Stabilita rozpočtu samosprávy</p> <p>Schopnosť samosprávy financovať obnovu fyzickej infraštruktúry</p>	<p>Zelené verejné priestory/otvorené priestory</p> <p>Produkcia energie na miestnej úrovni (podiel)</p> <p>Recyklácia odpadu a minimalizácia jeho vzniku</p> <p>Kvalita ovzdušia</p> <p>Kvalita pôdneho fondu</p> <p>Lesy ako zdroj</p> <p>Iné prírodné zdroje</p>

Zdroj: vlastné spracovanie, Sebahodnotenie udržateľného mestského rozvoja: Nástroje pre Východnú Európu a Centrálnu Áziu, UNDP

Tabuľka 2: Súbor základných merateľných ukazovateľov PRM Trnava 2035

ČÍSLO UKAZOVATEĽA	NÁZOV MERATEĽNÉHO UKAZOVATEĽA	MERNÁ JEDNOTKA	VÝCHODISKOVÁ HODNOTA /ROK	CIĽOVÁ HODNOTA	OČAKÁVANÝ VÝVOJ	ZDROJ ÚDAJOV	PERIODICITA MONITOROVANIA
Kľúčový ukazovateľ	Index kvality života mesta Trnava	Index/kompozitný ukazovateľ	rok 2025/tbc	rok 2027	rast	ŠÚ SR a vlastné prepočty na základe dát	2027, 2030, 2035
Strategický ukazovateľ	Index kvality verejných služieb	Index/agregovaný ukazovateľ	rok 2025/tbc	rok 2027	rast	Kombinácia dostupných dát	2027, 2030, 2035
Strategický ukazovateľ	Index kvality verejnej správy	Index/agregovaný ukazovateľ	rok 2025/tbc	rok 2027	rast	Kombinácia dostupných dát	2027, 2030, 2035
Strategický ukazovateľ	Index udržateľnej mobility	Index/agregovaný ukazovateľ	rok 2025/tbc	rok 2027	rast	Kombinácia dostupných dát	2027, 2030, 2035
Strategický ukazovateľ	Index odolnosti	Index/agregovaný ukazovateľ	rok 2025/tbc	rok 2027	rast	Kombinácia dostupných dát	2027, 2030, 2035
Strategický ukazovateľ	Index ekonomickej a inovačnej aktivity	Index/agregovaný ukazovateľ	rok 2025/tbc	rok 2027	rast	Kombinácia dostupných dát	2027, 2030, 2035
U 1	Index ekonomického zaťaženia	Index /jednoduchý štandardizovaný	rok 2024/ 56,5%	menej ako 56a,5%	pokles	ŠÚ SR/minimálne okres	2025, 2027, 2030, 2035
U 2	Miera ekonomickej aktivity /podiel produktívneho obyvateľstva	%	rok 2024/ 64%	viac ako 64%	rast	ŠÚ SR/minimálne okres	2025, 2027, 2030, 2035
U 3	Počet realizovaných intervencií v oblasti CR a KKP	počet	0	7	rast	vlastné zisťovanie dáta mesta	raz ročne * 2025, 2027, 2030, 2035
U 4	Počet budov so zvýšenou energetickou efektívnosťou	počet	0	20	rast	vlastné zisťovanie dáta mesta	raz ročne * 2025, 2027, 2030, 2035
U 5	Dodatočná kapacita z obnoviteľných zdrojov	MV	0	Viac ako 0	rast	vlastné zisťovanie dáta mesta	2025, 2027, 2030, 2035

ČÍSLO UKAZOVATEĽA	NÁZOV MERATEĽNÉHO UKAZOVATEĽA	MERNÁ JEDNOTKA	VÝCHODISKOVÁ HODNOTA /ROK	CIEĽOVÁ HODNOTA	OČAKÁVANÝ VÝVOJ	ZDROJ ÚDAJOV	PERIODICITA MONITOROVANIA
U 6	Počet realizovaných intervencií zameraných na zlepšenie kvality prostredia	počet	0	20	rast	vlastné zisťovanie dáta mesta	raz ročne * 2025, 2027, 2030, 2035
U 7	Rozsah podporenej zelenej a modrej infraštruktúry	ha	0	viac ako 0	rast	vlastné zisťovanie dáta mesta	2025, 2027, 2030, 2035
U 8	Počet realizovaných intervencií zameraných na prevenciu rizík a odolnosť územia	počet	0	10	rast	vlastné zisťovanie dáta mesta	2025, 2027, 2030, 2035
U 9	Dĺžka novovybudovanej cyklopravnej siete na území mesta Trnava	km	0	10	rast	vlastné zisťovanie dáta mesta	2025, 2027, 2030, 2035
U 10	Počet realizovaných intervencií zameraných na zlepšenie dopravnej infraštruktúry vrátane bezpečnosti	počet	0	15	rast	vlastné zisťovanie dáta mesta	2025, 2027, 2030, 2035
U 11	Počet realizovaných intervencií zameraných na zlepšenie vzdelávacej infraštruktúry	počet	0	7	rast	vlastné zisťovanie dáta mesta	2025, 2027, 2030, 2035
U 12	Počet realizovaných intervencií zameraných na zlepšenie sociálnej infraštruktúry a inklúziu	počet	0	3	rast	vlastné zisťovanie dáta mesta	2025, 2027, 2030, 2035
U 13	Počet realizovaných intervencií zameraných na riešenie SMART a prvkov kybernetickej bezpečnosti	počet	0	5	rast	vlastné zisťovanie dáta mesta	2025, 2027, 2030, 2035

ČÍSLO UKAZOVATEĽA	NÁZOV MERATEĽNÉHO UKAZOVATEĽA	MERNÁ JEDNOTKA	VÝCHODISKOVÁ HODNOTA /ROK	CIĽOVÁ HODNOTA	OČAKÁVANÝ VÝVOJ	ZDROJ ÚDAJOV	PERIODICITA MONITOROVANIA
U 14	Počet realizovaných intervencií zameraných na rozvoj občianskej spoločnosti, participáciu a dialóg s obyvateľmi	počet	0	3	rast	vlastné zisťovanie dáta mesta	2025, 2027, 2030, 2035
U 15	Počet realizovaných integrovaných intervencií v území	počet	0	5	rast	vlastné zisťovanie dáta mesta	2025, 2027, 2030, 2035

Zdroj: vlastné spracovanie

Monitorovanie a hodnotenie sa bude realizovať aj **prostredníctvom súboru ukazovateľov** v súvislosti s realizáciou PRM Trnava 2035, a to aj prostredníctvom nepovinných ukazovateľov. K jednotlivým ukazovateľom boli stanovené východiskové a cieľové hodnoty. Základným nástrojom monitorovania strategického dokumentu bude okrem informačného monitorovacieho systému pre programové obdobie 2021 – 2027 (ITMS 2021+), aj vlastný monitorovací systém mesta Trnavy - zdrojmi údajov bude aj informačný systém MFO TT, interný informačný systém mesta Trnavy a národný Centrálny register zmlúv, webstránka planujmesto.trnava.sk. Do ukazovateľov sa budú započítavať len významnejšie intervencie s výškou nákladov nad 200 000 EUR. Ostatné intervencie budú monitorované na úrovni sektorových stratégií.

Proces monitorovania a hodnotenia strategického dokumentu sú detailnejšie popísané v samostatnej časti a kapitole venovanej realizácii strategického dokumentu.

Tabuľka 3: Prehľad sledovaných ukazovateľov na úrovni výkonnosti a stavu implementácie intervencií strategického dokumentu

Merateľný ukazovateľ	Jednotka	Počiatočná hodnota v roku 2024	Plánovaná hodnota v roku 2025	Cieľová hodnota v roku 2027*
Akcie/intervencie/projektové zámery PRM zo zásobníka s podanou žiadosťou o NFP alebo iný externý zdroj	počet	0	30	viac ako 30
Akcie/intervencie/projektové zámery PRM zo zásobníka so zmluvou	počet	0	20	viac ako 20
Akcie/intervencie/projektové zámery PRM zo zásobníka v realizácii	počet	0	15	viac ako 25
Akcie/intervencie/projektové zámery PRM zo zásobníka s ukončenou realizáciou	počet	0	0	viac ako 20
Počet interných PZ alebo iných návrhov intervencií s príspevkom k realizácii cieľov PRM	počet	0	50	70
Počet schválených a pripravených intervencií s príspevkom k realizácii cieľov PRM	počet	0	20	40
Výška finančných prostriedkov získaných z dopytovo-orientovaných projektov a iných fondov EÚ	eur	0	15 000 000	30 000 000
Podiel NFP získaných z alokácie MFO TT pre mesto Trnava z celkovej alokácie MFO Trnava	%	0%	40%	100%

*hodnota sa bude aktualizovať po strednodobom hodnotení v roku 2027

Zdroj: vlastné spracovanie